

Besluitenboekje

Besluiten genomen door de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in
Nederland

Dordrecht-Nunspeet 2019-2022

Voorwoord

Aan de kerkenraden, classes en particuliere synoden van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

Lelystad, april 2021

*'De Heere gaf stof tot spreken,
de boodschapsters van de goede
tijding vormden een groot leger'*
Psalm 68:12 (HSV)

Eerwaarde en weleerwaarde broeders,

Dit document vormt het besluitenboekje, gepubliceerd naar aanleiding van de generale synode die begon in 2019. Dat jaartal zal voor altijd verbonden blijven aan COVID-19, het coronavirus. Dit virus greep in op de wijze waarop de synodale vergaderingen hun beslag kregen. Zo moest er in de loop van 2020 digitaal vergaderd worden.

Ondanks de belemmeringen en tegenslagen bouwt de Heere ook in de 21^e eeuw door aan zijn kerk. Wat zich ook aan tegenstand tegen de komst van de Messias zou verheffen, het houdt geen stand voor zijn Aangezicht. Hij rijdt door de vlakke velden, zegt Psalm 68. Die velden zijn vlak geworden omdat alles (in heel de schepping) zich buigt voor Hem. Daarmee krijgt deze Psalm onmiskenbaar een eschatologische doorkijk.

Te midden van de strijd geeft de Heere stof tot spreken. De echo ervan weerklinkt bij de vrouwen die thuis zijn en niet meededen aan de strijd. Zij ontvangen het rapport van het strijdveld: er is een overwinning geboekt. Thuisblijvers snakken naar goed nieuws.

De Griekse Septuaginta vertaalt het Hebreeuwse woord 'boodschapsters' met 'evangelisten'; het is een blijde boodschap. Zo gaat het de eeuwen door wanneer God zijn volk leidt. Wel het meest wordt dat zichtbaar op de paasmorgen. Het lege graf vraagt om verkondiging van de goede tijding.

De overwinning die met Pasen door vrouwen werd verkondigd, krijgt in het eind der tijd een weerklink in heel de schepping. Alle koninkrijken buigen zich en ten slotte zal ook heel Israël met de lofzang op God instemmen.

Het is onze hartelijke wens dat ook deze besluiten aan die lofzang mogen bijdragen.

In hartelijke verbondenheid aan de Heere, namens het moderamen,

S.P. Roosendaal, scriba II

Inhoudsopgave

A. Artikelen van de kerkorde	8
Artikel 4 (Toelating tot het ambt van dienaar des Woords)	8
Artikel 5 lid 8b (Beroeping naar een andere gemeente)	8
Artikel 6 lid 2c (Beroeping tot bijzondere arbeid)	8
Artikel 11, lid 10 (Levensonderhoud en ontslag van een predikant)	8
Artikel 13 (Emeritaat)	8
Artikel 37 (Kerkenraad)	11
Artikel 60 (Van de sacramenten en andere ceremoniën: Van de heilige doop)	11
Artikel 64 (Kerkdiensten)	11
Artikel 70 (Huwelijksbepalingen)	11
Artikel 77 (Ban)	12
Artikel 79 (Censuur over ambtsdragers)	12
Artikel 82 (Attestaties)	12
B. Wijzigingen in bijlagen van de kerkorde	13
Bijlage 6 (art. 11, 12, 79, 80 Uitvoeringsregeling deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikant)	13
Bijlage 9 (art 19, studiefonds)	13
Bijlage 15 (art 20, voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit)	13
Bijlage 16 (art 20, akte van emeritaatsverklaring betreffende hoogleraren aan de Theologische Universiteit)	13
Bijlage 22 (art 21, statuut voor zendingswerkers in het buitenland)	13
Bijlage 24 (art 21, instructie voor deputaten kerk en media)	13
Bijlage 28 (art 44 K.O. Reglement op de kerkvisitatie)	13
Bijlage 28B (art 16 en 37, Jaarlijks gesprek ambtelijk werk)	14
Bijlage 53 (art. 4 en 5, conceptberoepsbrief)	15
Bijlage 59 (art. 6, Conceptregeling voor de kerkelijke positie van predikanten belast met de geestelijke verzorging van militairen)	15
Bijlage 66 (art 47, Taak van de particuliere synode t.a.v. de rapporten van de deputaatschappen)	15
Bijlage 73 (bij art 5, Regelingen voor gemeenten die overwegen samen te gaan of samen het beroepingswerk ter hand zullen nemen)	15
Huishoudelijk reglement generale synode Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland	16
Handreiking opheffing plaatselijke kerk	16
C. Nieuwe bijlagen in de kerkorde	17
Bijlage 7 (art 13, Emeritaat)	17
Bijlage 7A	26
Bijlage 7B	30

Bijlage 7C.....	35
Bijlage 9 (art 19, Opleiding tot de dienst des Woords).....	37
Bijlage 10 (art 20, Theologische Universiteit)	40
Bijlage 12 (art 20 ondertekeningsformulier voor de hoogleraren in de theologie, art 39 (ondertekeningsformulier voor dienaren des Woords) en art 40 (ondertekeningsformulier voor ouderlingen en diakenen).....	50
Ondertekeningsformulier hoogleraren en docenten in de theologie	50
Ondertekeningsformulier predikanten.....	50
Ondertekeningsformulier ouderlingen en diakenen.....	52
Bijlage 18 (art 21, Evangelisatie, evangelieverkondiging onder Israël en buitenlandse zending).....	54
Bijlage 44 (art 79 en 80 K.O. voorlopige handleiding voor de kerkelijke tuchtprocedure) ..	55
D. Uitspraken over instructies.....	61
1. Instructie van de particuliere synode van het Zuiden inzake artikel 64 K.O. (tweede kerkdienst)	61
2. Instructie particuliere synode van het Noorden inzake art. 70, K.O. lid 4 (echtscheiding en tweede huwelijk)	62
3. Instructie particuliere synode van het Noorden inzake herziening kerkorde – procedurevoorstel	63
4. Instructie van de particuliere synode van het Oosten inzake Landelijke appelcommissie	63
5. Instructie particuliere synode van het Oosten inzake Integrale regeling voor revisie- en appelprocedure: aanvulling	63
6. Instructie particuliere synode van het Oosten inzake herindeling classes	64
7. Instructie particuliere synode van het Westen inzake afdracht zendingsgemeenten ..	65
E. Uitspraken inzake revisieverzoeken.....	67
1. Revisieverzoeken inzake synodebesluit ten aanzien van dans en drama	67
2. Revisieverzoeken inzake het besluit van de generale synode van 2016 inzake de vaststelling van de minimumbijdrage voor de kerkelijke kassen.	68
3. Revisieverzoeken Urk inzake het besluit van de generale synode van 2016 over de vaststelling van de minimumbijdragen voor de kerkelijke kassen.....	69
4. Revisieverzoeken inzake afvaardiging niet CGK-ambtsdragers	70
F. Andere uitspraken waaronder uitspraken in appelzaken en een uitspraak in een bezwaarzaak.....	72
1. Curatorium permanente educatie predikanten	72
2. Brief inzake pastoriegesprekken	73
3. Beschikbaarheid deeltijdpredikanten.....	74
4. Appel br. Postma d.d. 27 december 2017 inzake openstelling actief kiesrecht voor belijdende zusters van de gemeente.....	74
5. Appel br. Postma d.d. 17 juni 2019 inzake lezing Tien Geboden in de eredienst	76

6.	Appel br. W. Postma d.d. 11 juni 2019 inzake openstelling ambten voor zusters van de gemeente.....	76
7.	Bezwaar tegen een aanwijzing van deputaten kerkorde & kerkrecht.....	77
G.	Deputaatschappen, commissies en taakgroepen.....	79
1.	Kerkelijk zegel, livestream, accreditatie dagblad Trouw, inrichting vergaderzaal.....	79
2.	Inzet Dienstenbureau, verrekening kosten, mandaat bij maatschappelijke crisis.....	79
3.	Curatorium Theologische Universiteit Apeldoorn	80
4.	Raad van toezicht Theologische Universiteit Apeldoorn.....	80
5.	Bestuursstructuur theologische universiteit Apeldoorn	81
6.	Studiefonds.....	81
7.	Kerk en Israël	82
8.	Buitenlandse zending.....	82
9.	Evangelisatie	84
10.	Commissie heroriëntatie kerkverband	87
11.	Partners zendingsgemeenten.....	87
12.	Emeritikas (1)	87
13.	Emeritikas (2)	88
14.	Emeritikas (3)	89
15.	Onderlinge bijstand en advies	89
16.	Kerk en media	90
17.	Varenden	90
18.	Militairen.....	91
19.	Kerkjeugd en onderwijs	91
20.	Pastoraat in de gezondheidszorg	92
21.	Diaconaat.....	92
22.	De Wekker	93
23.	Jaarboek	93
24.	Kerkorde en kerkrecht	93
25.	Contact met de overheid	97
26.	Landelijk kerkelijk bureau	97
27.	Kerkelijke archieven.....	98
28.	Eredienst.....	98
29.	Voortijdige ambtsbeëindiging	98
30.	Vertrouwenscommissie predikanten.....	99
31.	Commissie seksueel misbruik	100
32.	Commissie landelijke kerkendag	100
33.	Commissie kleine kerken.....	100
34.	Taakgroep beroepingswerk	103

35.	Taakgroep homoseksualiteit.....	104
36.	Ambtsstructuur	104
H.	Verhouding tot andere kerken.....	106
1.	Eenheid gereformeerde belijders	106
2.	Buitenlandse kerken	106
I.	Financiën	107
1.	Totaal financieel beleid	107
2.	Regeling reis- en verblijfskosten afgevaardigden synode.....	107
3.	Procedure vaststellen minimumbijdrage.....	107
4.	Geormerkte giften	108
5.	Financiële zaken (totaaloverzicht).....	108
6.	Voorstel minimumbijdragen 2021	112
7.	Solvabiliteitsfactoren	114
8.	Rapport deputaten financiële zaken.....	115
9.	Commissie offervaardigheid.....	116
10.	ANBI-status deputaatschappen.....	117
11.	Quaestoraat generale synode	117
J.	Benoemingen	118
A.	DEPUTAATSCHAPPEN MET PARTICULIER-SYNODALE GEDEPUTEERDEN	118
1.	Theologische Universiteit	118
2.	Kerk en Israël	118
3.	Buitenlandse zending	118
4.	Evangelisatie.....	118
B.	GENERALE DEPUTAATSCHAPPEN.....	118
5.	Emeritikas	118
6.	Onderlinge bijstand en advies	118
7.	Kerk en media	119
8.	Geestelijke verzorging van de varenden.....	119
9.	Geestelijke verzorging van de militairen	119
10.	Kerkjeugd en onderwijs.....	119
11.	Pastoraat in de gezondheidszorg.....	119
12.	Diaconaat	119
13.	Redactie De Wekker	119
14.	Redactie Jaarboek.....	119
15.	Kerkorde en kerkrecht.....	119
16.	Contact met de overheid.....	119
17.	Eenheid gereformeerde belijders	119

18.	Buitenlandse kerken	120
19.	Vertegenwoordiging van de kerken.....	120
20.	Financiële zaken.....	120
21.	Landelijk kerkelijk bureau.....	120
22.	Kerkelijke archieven.....	120
23.	Eredienst	120
24.	Voortijdige ambtsbeëindiging predikanten.....	120
C. DIVERSEN.....		120
25.	Quaestoraat van de generale synode	120
26.	Vertrouwenscommissie predikanten	120
27.	Commissie seksueel misbruik.....	120
28.	Commissie landelijke kerkendag.....	120
29.	Commissie heroriëntatie kerkverband.....	121
30.	Commissie offervaardigheid.....	121
31.	Taakgroep homoseksualiteit en seksuele relaties	121
32.	Taakgroep herindeling classes	121
33.	Studiecommissie huwelijk en echtscheiding.....	121
34.	Commissie kerkzijn.....	121

A. Artikelen van de kerkorde

De synode heeft een aantal artikelen uit de Kerkorde gewijzigd.

Artikel 4 (Toelating tot het ambt van dienaar des Woords)

De synode besloot aan artikel 4 lid 4 toe te voegen als lid c:

Wanneer een emerituspredikant uit een buitenlandse kerk waarmee onze kerken volledige correspondentie hebben, wenst over te komen, kan hij de rechten van emerituspredikant in onze kerken ontvangen. Daartoe vraagt hij een colloquium aan bij de classis waartoe de gemeente behoort waar hij lid wenst te worden. Na positieve uitslag ontvangt hij de rechten van een emerituspredikant.

Noot: Gevolg van deze toevoeging is dat de nummering van artikel 4 lid 4c wijzigt in artikel 4 lid 4d.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Artikel 5 lid 8b (Beroeping naar een andere gemeente)

De synode besloot lid 8 sub b als volgt te wijzigen:

Alleen tot de in het voorgaande lid genoemde datum is de kerkenraad verplicht het overeengekomen traktement uit te betalen en de predikant in het genot van eventueel vrije woning te laten; na die datum is de kerkenraad van elke financiële verplichting, zoals die in de beroepsbrief en eventueel nadere regeling(en) is opgenomen, ontslagen, met uitzondering van de toezeggingen met betrekking tot artikel 13, rekening houdend met het aantal dienstjaren binnen de CGK.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Artikel 6 lid 2c (Beroeping tot bijzondere arbeid)

De synode besloot aan lid 2c een sub 4 toe te voegen:

4. dat een predikant bij gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid gebruik zal maken van de wettelijke voorzieningen waar hij als werknemer aanspraak op kan maken. Om de betreffende uitkering te verkrijgen en te behouden, zal hij zich houden aan de plichten en voorschriften die aan deze uitkering verbonden zijn

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Artikel 11, lid 10 (Levensonderhoud en ontslag van een predikant)

De synode besloot lid 10 1^e zin als volgt te wijzigen:

Wanneer de verhouding tussen predikant en kerkenraad en/of gemeente ernstig verstoord is, kan de classis besluiten om in afwachting van verdere besluitvorming over een eventuele schorsing, afzetting of losmaking de predikant op non-actief te stellen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Artikel 13 (Emeritaat)

De synode besloot dit artikel als volgt te wijzigen:

Art. 13. Als een dienaar des Woords niet meer in staat is tot uitoefening van zijn ambt, behoudt hij niettemin de eer en de naam van dienaar des Woords en heeft de kerk die hij gediend heeft, naar behoren in zijn levensonderhoud te voorzien.

Dezelfde verplichting heeft de kerk in het algemeen ook ten opzichte van weduwen en wezen van de dienaren. De gezamenlijke kerken onderhouden hiervoor een algemene kas tot steun aan de plaatselijke kerken. Aan de generale synode is het beheer opgedragen. Met ingang van 1 januari 2013 wordt aan deze verplichting ook invulling gegeven door een deelname in het pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Emeritaat kan worden aangevraagd rond het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd, zie lid 1 t/m 3. Bij langdurige ziekte van een dienaar die nog niet die leeftijd heeft bereikt, kan een uitkering worden aangevraagd wegens arbeidsongeschiktheid, zie lid 4. Voor uitkeringen bij overlijden zie lid 5.

1. Emeritaat

- a. de emeritaatverklaring geschiedt op aanvraag van de belanghebbende via de kerkenraad door de classis, bijgestaan door de deputaten van de particuliere synode;
- b. emeritering mag niet plaats hebben, indien de tuchtmaatregel van schorsing van toepassing is.

2. Als een predikant emeritus wordt verklaard, gelden de volgende regels:

- a. het emeritaat gaat in op de dag, daarvoor door de classis bepaald;
- b. vanaf de datum waarop het emeritaat ingaat, behoudt hij nog drie maanden het genot van traktement en pastorie dan wel van de uitkering voortijdige ambtsbeëindiging;
- c. na het verstrijken van die termijn begint de uitkering tot het bedrag, waarvoor de gemeente zich garant heeft gesteld, als in de beroepsbrief omschreven en overeenkomstig de richtlijnen, door de generale synode vastgesteld in de instructie voor de deputaten ad art. 13 K.O.;
- d. de bovengenoemde termijn van drie maanden geldt niet bij emeritering of overlijden van een predikant die bijzondere arbeid verrichtte naar artikel 6 K.O. en zijn traktement niet ontving van zijn kerkenraad of van enig deputaatschap in onze kerken; (1986)

3. Vervroegd of (deels) uitgesteld emeritaat.

- a. een predikant kan tot maximaal 5 jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd emeritaat aanvragen. De emeritaatsuitkering wordt gekort met een op het moment van de aanvraag nader te bepalen percentage voor elk jaar eerder stoppen;
- b. in overleg met de kerkenraad kan de predikant besluiten om na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd door te werken voor bijvoorbeeld 50 of 75%. De emeritikas kan dan (bij deze twee voorbeelden) 50 of 25% van de standaard-emeritaatsuitkering aanvullen als deeltijdwerkuitkering, rekening houdend met zijn persoonlijke uitkeringsfactor. Ook voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd kan de predikant in overleg met de kerkenraad besluiten minder te gaan werken, maar er bestaat dan geen recht op een uitkering. Omdat bij beide soorten besluiten de voorwaarden van de beroepsbrief worden aangepast, dient de classis hiermee in te stemmen, van welke instemming binnen veertien dagen kennis wordt gegeven aan deputaten ad art 13 K.O.

4. Arbeidsongeschiktheid.

- a. bij ongeschiktheid om gezondheidsredenen van een dienaar die nog niet de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt, is de kerkenraad gehouden hem twee jaar ziekteverlof te geven, ingaande per datum van de eerste ziektemelding bij de Arbo-organisatie;

- b. wanneer tegen het einde van de tweejaarsperiode blijkt dat er sprake blijft van gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van langdurige aard, kan een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid worden aangevraagd op grond van een medische en arbeidskundige beoordeling door de aan Steunpunt Kerkenwerk verbonden Arbo-organisatie;
- c. de aanvraag geschiedt op aangeven van de belanghebbende of de Arbo-organisatie via de kerkenraad door de classis;
- d. de classes zijn gehouden zich bij de aanvraag van een arbeidsongeschiktheidsuitkering te conformeren aan het door de Arbo-organisatie vastgestelde percentage van arbeidsongeschiktheid dat immers als objectief gegeven doorslaggevend dient te zijn. Op basis van het op deze beoordeling vastgestelde percentage arbeidsongeschiktheid wordt door deputaten emeritikas de uitkering berekend. De Arbo-organisatie is er voor verantwoordelijk jaarlijks contact met de predikant te hebben om na te gaan of dit percentage aangepast moet of kan worden;
- e. de uitkering gaat in op de dag, daarvoor door de classis bepaald, maar niet eerder dan twee jaar na de eerste ziekmelding;
- f. een predikant die geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt verklaard, is aan de gemeente waar hij werkt of werkte verbonden op dezelfde manier als een emerituspredikant, maar is beroepbaar voor het (inkomens)percentage dat hij niet arbeidsongeschikt is; bij aannemen van zo'n beroep raakt hij geheel verbonden aan die nieuwe gemeente (arbeidsongeschiktheidspercentage plus resterend percentage);
- g. bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd eindigt de uitkering wegens arbeidsongeschiktheid en kan emeritaat worden aangevraagd, conform de daarvoor geldende regels (of een deeltijdwerkuitkering indien passende arbeid wordt voortgezet).

5. Overlijden

- a. bij het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of een uitkering ontvangend wegens arbeidsongeschiktheid of voortijdige ambtsbeëindiging, die een weduwe en/of kinderen nalaat, verzoekt de desbetreffende kerkenraad binnen veertien dagen na dit overlijden aan deputaten ad art. 13 K.O. financiële steun ten behoeve van de voorziening in het levensonderhoud van de weduwe en/of haar kinderen;
- b. een predikantsweduwe die achterblijft in een pastorie behoudt gedurende drie maanden na het overlijden van haar echtgenoot het recht op het volle traktement en op het bewonen van de pastorie dan wel van een uitkering naar art 13 K.O. Uitkeringen van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn over deze drie maanden worden in mindering gebracht op het doorbetaalde volle traktement of uitkering naar art 13 K.O.;
- c. een predikantsweduwe die hertrouwt, heeft geen recht meer op een uitkering uit de emeritikas. Als de echtgenoot, met wie zij als weduwe is getrouwd, komt te overlijden, krijgt zij met ingang van de datum van dit overlijden weer aanspraak op de weduwe-uitkering uit de kas, echter met aftrek van inkomsten die zij geniet als gevolg van haar laatste huwelijk; onder hertrouwen of huwelijk wordt in dit verband tevens verstaan een geregistreerd partnerschap;
- d. eventuele gehele of gedeeltelijke voorziening in het onderhoud van degene die een ongehuwde predikant heeft verzorgd, behoort tot de competentie van de desbetreffende kerkenraad.

6. De generale synode spreekt verder uit:

- a. dat de classes, met betrekking tot het verlenen van emeritaat bijgestaan door de deputaten ad art. 49 K.O., met alle ernst er naar zullen staan om het beginsel van art. 13 K.O. te handhaven, volgens welk beginsel slechts aan dienaren des Woords die door

- ouderdom of arbeidsongeschiktheid onbekwaam geworden zijn tot uitoefening van het ambt, daarvoor een uitkering wordt verleend;
- b. dat de classis van elke emeritaatverlening of aanvraag van een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid of deeltijdwerk binnen veertien dagen kennis dient te geven aan deputaten naar art. 13 K.O.;
 - c. dat de deputaten ad art. 13 K.O. verplicht zijn op aanvraag van de betrokken kerkenraad hem de financiële steun te bieden overeenkomstig de daarvoor geldende regels;
 - d. er is geen bezwaar een arbeidsongeschikte of emerituspredikant tot deputaat te benoemen;
 - e. de emeritikas verleent geen uitkering aan broeders die naar art 3. K.O de kerken hebben gediend, of aan hun weduwen en wezen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Noot: Hierdoor vervalt de wijziging van artikel 13 lid 9 waartoe de synode in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019) besloot. De wijzigingen van artikel 13 lid 9 zijn verwerkt in lid 3a, 4a en 4b van het nieuwe artikel 13.

Artikel 37 (Kerkenraad)

De synode besloot aan dit artikel toe te voegen een lid 5:

5. Bij beslissingen met een grote financiële impact zal de kerkenraad vooraf de instemming van de gemeente vragen.

De synode heeft dit besloten in de 2e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Artikel 60 (Van de sacramenten en andere ceremoniën: Van de heilige doop)

De synode besloot lid 3a als volgt te wijzigen:

Indien één van beide ouders van het kind geen lid van de gemeente is en niet behoort tot een van de kerken genoemd in bijlage 8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 8a K.O. zal van hem/haar de beantwoording van de doopvragen niet gevraagd worden.

De synode heeft dit besloten in de 2e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Artikel 64 (Kerkdiensten)

De synode besloot aan dit artikel toe te voegen een lid 6:

6. Wanneer een kerkenraad aangeeft geen tweede dienst meer te beleggen, zal de classis zich ervan vergewissen dat de kerkenraad al het nodige gedaan heeft (mede met hulp uit de classis) om het belang van de erediensten duidelijk te maken. De classis zal de kerkenraad blijven stimuleren om het gesprek hierover in de gemeente te voeren en om zo mogelijk opnieuw een tweede eredienst te gaan beleggen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

Artikel 70 (Huwelijksbepalingen)

De synode besloot lid 1c als volgt te wijzigen:

Wanneer bij een huwelijk een van de partijen niet behoort tot de Christelijke Gereformeerde Kerken, maar zij na hun huwelijk samen lid worden van een kerk van gereformeerd belijden, wordt aan het oordeel van de kerkenraad gelaten of een dergelijk huwelijk kerkelijk kan worden bevestigd.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Artikel 77 (Ban)

De synode besloot lid 5 als volgt te wijzigen:

‘De overdoop is een dwaling omdat zij het handelen van de drie-enige God in de kinderdoop, zoals dat wordt toegezegd naar Schrift en belijdenis, verwerpt. Als zodanig is het reden voor kerkelijke vermaning en op zich tuchtwaardig. Of het in voorkomende gevallen daadwerkelijk reden is voor toepassing van de stappen van kerkelijke tucht is ter beoordeling aan de kerkenraad, waarbij zal meewegen of de betreffende persoon:

- a. bereid is zich te verantwoorden tegenover de Heilige Schrift en zich daaruit te laten onderwijzen;
- b. zijn/haar opvattingen en de overdoop die daarop volgde niet uitdraagt in de gemeente;
- c. zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad; concreet is te denken aan het niet in aanmerking komen voor leerfuncties binnen de gemeente.’

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

Artikel 79 (Censuur over ambtsdragers)

De synode besloot om lid 1 als volgt te wijzigen:

Indien het noodzakelijk blijkt, kan hangende het onderzoek de betrokken ambtsdrager op non-actief gesteld worden.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

De synode besloot de eerste zin van lid 4 als volgt te wijzigen:

Wanneer de verhouding tussen predikant en kerkenraad en/of gemeente ernstig verstoord is, kan de classis besluiten om in afwachting van verdere besluitvorming over een eventuele schorsing, afzetting of losmaking de predikant op non-actief te stellen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Artikel 82 (Attestaties)

De synode besloot lid 1e als volgt te wijzigen:

Het staat de kerkenraden vrij om wel een attestatie af te geven aan leden die zich willen aansluiten bij een van de kerken genoemd in bijlage 8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 8a K.O.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

B. Wijzigingen in bijlagen van de kerkorde

De synode heeft een aantal bijlagen van de kerkorde gewijzigd.

Bijlage 6 (art. 11, 12, 79, 80 Uitvoeringsregeling deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikant)

De synode besloot artikel 4 lid 1 als volgt te wijzigen:

1. De duur van de uitkering is gebaseerd op de leeftijd van de betrokken predikant op het moment van het ontstaan van het recht op uitkering en bedraagt:
 - bij een leeftijd van 55 tot de emeritaatsgerechtigde leeftijd 36 maanden.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

Bijlage 9 (art 19, studiefonds)

De synode besloot artikel 7.3 als volgt te wijzigen:

Indien de predikant arbeidsongeschikt raakt, kunnen deputaten overwegen om, afhankelijk van de financiële situatie van de predikant, het eventuele restant van de af te lossen lening geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 15 (art 20, voor het verlenen van emeritaat, verlof en ontslag aan de hoogleraren van de Theologische Universiteit)

Nader te bepalen, zie besluitvoorstel 3.

Een oplossingsrichting kan zijn bij ziekte en arbeidsongeschiktheid te spreken over 'bijzonder verlof'. Er kan verwezen worden naar de handreiking voor ziekteverzuim bij CGK-predikanten.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 16 (art 20, akte van emeritaatsverklaring betreffende hoogleraren aan de Theologische Universiteit)

Nader te bepalen, zie besluitvoorstel 3

Bijlage 22 (art 21, statuut voor zendingswerkers in het buitenland)

Nader te bepalen door deputaten zending.

Bijlage 24 (art 21, instructie voor deputaten kerk en media)

De synode besloot:

instructie 2a 'het onderhouden van contact met predikanten en/of andere leden van de kerken die zich in opdracht van de kerken intensief met het gebruik van de massamedia bezighouden' te laten vervallen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 28 (art 44 K.O. Reglement op de kerkvisitatie)

De synode besloot bepaling 9 van de Algemene bepalingen als volgt te wijzigen:

9. Met het oog op de bespreking van vraag 1.9 zullen visitatoren aan (ieder van) de predikant(en) (eventueel samen met zijn/hun vrouw(en)) de mogelijkheid aanbieden van een afzonderlijk gesprek. Van informatie uit dit gesprek mag alleen met wederzijds goedvinden gebruikgemaakt worden binnen het visitatiegesprek met de kerkenraad. De classes worden opgeroepen ernst te maken met het bepaalde in art. 44 K.O.

De synode besloot onder III Pastoraat een 14^e vraag op te nemen met deze tekst:

14. Hoe is de gemeente bezig met het concept “veilige kerk”? Zijn beroeps- en gedragscodes bekend? Is er een vertrouwenspersoon aangesteld? Hoe worden vrijwilligers ondersteund?.

De synode besloot VI Gemeentelijk leven als volgt te wijzigen:

3. bij deze vraag het gedeelte: '(een zgn. ledenvergadering)' te schrappen;
10. deze vraag te schrappen;

De synode besloot de tekst van VII Breder kerkelijk leven te vervangen door:

1. Hoe stelt u zich op ten opzichte van het bredere kerkverband, bijvoorbeeld inzake de bepalingen van meerdere vergaderingen?
2. Weet uw gemeente zich verbonden met de zusterkerken van de eigen classis?
3. Op welke wijze maakt u gebruik van de kennis en kunde die via de kerken ook voor uw gemeente beschikbaar is? Op welke wijze kan uw gemeente bijdragen aan de opbouw van de kerken?
4. Heeft uw gemeente een (zusterkerk)relatie met kerken van een ander kerkverband en op welke wijze geeft u deze (zusterkerk)relatie gestalte?
5. Bezint u zich als gemeente op de vragen van de eenheid van de kerk en spant u zich in om eenheid te zoeken?
6. Bewandelt u bij eventuele bezwaren tegen bepaalde facetten van de arbeid van een deputaatschap de kerkelijke weg?

De volgende vragen in samenwerkingsgemeenten te stellen:

7. Heeft uw gemeente een samenwerkingsovereenkomst en functioneert deze naar behoren?
8. Hoe is het om uw plek in te nemen in meerdere kerkverbanden en daarin volop te participeren? (let op: de nummering is aangepast: 8 en 9 is 7 en 8 geworden, omdat het cijfer bij de kop is weggelaten)

De synode heeft dit besloten in de 1^e (12-15 november 2019) en in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Bijlage 28B (art 16 en 37, Jaarlijks gesprek ambtelijk werk)

De handreiking ten dienste van het gesprek tussen kerkenraad en predikant wordt als volgt gewijzigd:

Onder “het kader waarbinnen bovengenoemde gespreksnotitie een plaats dient te hebben” kopje 1.3 (De nodige tijd voor het werk) eerste alinea na de zinsnede 'De vraag kan gesteld worden of er niet te veel van een predikant gevraagd wordt en of er wel voldoende gelegenheid en tijd voor studie overblijft' het volgende toe te voegen:

'Uitgaande van een voltijds dienstverband bestaat een werkweek uit 45 uur. Deze norm wordt ook gehanteerd door Arbodiensten wanneer er sprake is van een re-integratietraject van een predikant die na een ziekteperiode weer moet re-integreren'

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Bijlage 53 (art. 4 en 5, conceptberoepsbrief)

De synode besloot bijlage 3 (Financiële bijlage beroepsbrief) onderdeel VI.

Emeritaatsuitkering als volgt te wijzigen:

De kerkenraad garandeert u de door de generale synode vastgestelde uitkering naar art 13 K.O. bij eventuele emeritaatverlening tijdens uw dienst en aan uw gezin bij uw overlijden alhier. Deze toezegging wordt gestand gedaan door de pensioenverplichtingen onder te brengen bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

De synode besloot bijlage 3 (Financiële bijlage beroepsbrief) onderdeel VII. Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheidsuitkering als volgt te wijzigen:

In geval van ziekte geldt de 'handreiking ziekteverzuim CGK-predikanten' zoals beschikbaar op de websites van deputaten art 13.K.O. en het Steunpunt Kerkenwerk. Bij langdurige arbeidsongeschiktheid zal de kerkenraad de regeling hanteren conform de handleiding van deputaten emeritikas.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 59 (art. 6, Conceptregeling voor de kerkelijke positie van predikanten belast met de geestelijke verzorging van militairen)

De synode besloot artikel 7 als volgt te wijzigen:

De betrokken predikant ontvangt, indien hij om redenen, genoemd in art. 13 K.O., ongeschikt wordt voor de uitoefening van zijn dienstwerk, een uitkering in overeenstemming met hetgeen in dit artikel is bepaald. Hem wordt volgens de daarvoor geldende regels een uitkering verleend, eventueel verminderd met het bedrag dat hij in dat geval ontvangt uit hoofde van zijn dienst in de geestelijke verzorging van militairen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 66 (art 47, Taak van de particuliere synode t.a.v. de rapporten van de deputaatschappen)

De synode besloot punt 2 als volgt te wijzigen:

Nader te bepalen welke deputaatschappen te schrappen (in elk geval ook emeritikas). Actie voor deputaten kerkorde en kerkrecht (geven zij zelf ook aan).

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 73 (bij art 5, Regelingen voor gemeenten die overwegen samen te gaan of samen het beroepingswerk ter hand zullen nemen)

De synode besloot Model D, art 4.9 als volgt te wijzigen:

Nader te bepalen actie voor deputaten kerkorde en kerkrecht (geven zij zelf ook aan).

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Register

Nader te bepalen.

Huishoudelijk reglement generale synode Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

De synode besloot aan ad 6 (Preadviseurs en adviseurs der synode) punt 20 toe te voegen: de corrector wordt aangewezen als pre-adviseur van commissie 1.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Handreiking opheffing plaatselijke kerk

De synode besloot om de Handreiking opheffing plaatselijke kerk als volgt aan te passen:

1. Stel dat er in 2012 een andere oplossing was gekozen dan naar het Pensioenfonds Zorg en Welzijn te gaan, namelijk de achterstallige schuld in één keer opleggen aan de kerken en tegelijk omschakelen naar een 'echt' pensioenfonds, zonder omslag maar met een pensioenpremie.
2. In dat geval zou op 1 januari 2013 een flink bedrag gedoteerd moeten worden om een dekkingsgraad te bereiken van 105%. Br. T. Loonstra rekent ons voor (situatie 2012). Gewenste voorziening, 4% rekenrente, op 100% basis: 48,1 mln. Grootte van de bestemmingsreserve was 21,8 mln. Tekort was dus € 26,3 mln. en dekkingsgraad 45,3%. Er zou dan dus voor 105% dekking in totaal een bedrag nodig zijn van $1,05 \times 48,1 = € 50,5$ mln., dus dotatie van $50,5 - 21,8 = € 28,7$ mln. door (destijds) 74.319 leden = € 386 per (doop)lid eenmalig.
3. Er zou, als we het onder 1. genoemde hadden gevolgd, geen omslag meer nodig zijn, want gemeenten met predikant zouden pensioenpremie afdragen, net zoals ze nu doen voor het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, en gemeenten zonder predikant zouden geen premie afdragen. Een opgeheven gemeente heeft echter sinds 2013 wel omslag afgedragen. Als we grof rekenen en de premiecompensatie buiten beschouwing laten (cadeau geven) en er ook geen rekening mee houden dat een deel van de betaalde omslag bedoeld is voor AO-uitkeringen (idem), dan wordt de verdeelsleutel als volgt:

Nog in te halen betaling aan emeritikas = [(aantal leden op 1-1-2013) x € 386] minus [de sinds 1-1-2013 betaalde omslag voor emeritikas]

Rekenvoorbeeld: stel een gemeente zit per 1-1-2013 op 50 leden; 1-1-2014 op 50 leden; 1-1-2015 op 48 leden; 1-1-2016 op 45 leden; 1-1-2017 op 43 leden en in dat jaar wordt besloten tot opheffing per eind van het jaar. Gevraagde donatie aan emeritikas wordt dan

	leden	omslag	afdracht	Inhaal/lid	inhalen
01-01-2013	50	€ 30	€ 1.500	€ 386	€ 19.300
01-01-2014	50	€ 30	€ 1.500		
01-01-2015	48	€ 30	€ 1.440		
01-01-2016	45	€ 30,45	€ 1.370		
01-01-2017	43	€ 30,45	€ 1.309		
		totaal	€ 7.120		€ -7.120
		Storten in emeritikas			€ 12.180

4. Dit lijkt na afhandeling van de opheffing geen onmogelijke wens.

C. Nieuwe bijlagen in de kerkorde

De synode heeft onderstaande bijlagen van de kerkorde volledig gewijzigd.

Bijlage 7 (art 13, Emeritaat)

Handleiding emeritikas

Inleiding

Vanaf 2013 zijn diverse regelingen rond de emeritikas ingrijpend veranderd. Door de generale synode is in dat jaar goedkeuring verleend om de opbouw van de toekomstige uitkering te doen plaatsvinden bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW).

Per 1 januari 2013 zijn alle dienstdoende predikanten in gemeenten en naar artikel 6 bij dit pensioenfonds ondergebracht. Uitzonderingen betreffen predikanten in (externe) loondienst, predikanten die op 1 januari 2013 de leeftijd van 64 jaar hadden bereikt en toen beroepbare predikanten.

Door deze verandering ontstaat een lange overgangperiode. De predikanten die per 1 januari 2013 zijn overgegaan naar het pensioenfonds bouwen rechten op over de jaren vanaf 2013 en behouden aanspraak op een uitkering van emeritikas over de periode daarvoor.

Predikanten die vanaf 2013 in het ambt kwamen, vallen vanaf het begin onder het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en hebben geen aanspraak op uitkeringen vanuit emeritikas uit hoofde van pensioenuitkeringen. Een uitzondering hierop geldt als sprake was van arbeidsongeschiktheid. De uitkeringen aan arbeidsongeschikten vallen sinds 2004 onder de emeritikas.

Vervolgens heeft de synode van 2019 besloten tot de invoering van mogelijkheden tot vervroegd en deeltijdemeritaat. Tevens werd de term emeritaat gereserveerd voor de situatie dat een predikant op grond van leeftijd niet meer als gemeentepredikant actief is. Naast een emeritaatsuitkering is dan bij arbeidsongeschiktheid sprake van een arbeidsongeschiktheidsuitkering en bij na de AOW-gerechtigde leeftijd doorwerken in deeltijd van een deeltijdwerkuitkering.

Deze wijzigingen leiden tot aanpassingen in de kerkorde (art. 13 en bijlage 7), zie hiervoor de teksten die zijn vermeld op de website onder www.cgk.nl/emertikas.

Samengevat ontstaat qua (toekomstige) uitkeringen het volgende patroon:

- a. predikanten die met emeritaat waren vóór 2014: geheel emeritikas;
- b. predikanten die een gemeente dienden per 31 december 2012: deels emeritikas, deels Pensioenfonds Zorg en Welzijn;
- c. predikanten die vanaf 1 januari 2013 bevestigd werden: geheel Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

In de 'financiële bijlage bij de beroepsbrief' is de volgende bepaling opgenomen: 'de kerkenraad garandeert u de door de generale synode vastgestelde uitkering naar art. 13 K.O. bij eventuele emeritaatverlening tijdens uw dienst en aan uw gezin bij uw overlijden alhier'.

De emeritikas is in het leven geroepen om de plaatselijke kerken te helpen bij het voldoen aan de verplichting om naar behoren te voorzien in het levensonderhoud van emerituspredikanten en hun weduwen en wezen. In de kerkorde staat dit aangegeven in artikel 13. Vandaar dat het deputaatschap dat de emeritikas beheert ook wel het deputaatschap naar art. 13 K.O. genoemd wordt.

De emeritaatsvoorziening is voor onze predikanten en hun gezinsleden een belangrijke zaak. Daarom zijn deputaten emeritikas van mening dat goede informatie over dit onderwerp gegeven dient te worden.

In hoofdstuk 1 wordt een globaal overzicht gegeven van de regelingen rond emeritaat en arbeidsongeschiktheid.

Hoofdstuk 2 vermeldt de actuele gegevens over de hoogte van de uitkeringen (*cijfers per 1 januari 2020*)

Op vrijwel elke generale synode worden wijzigingen in de emeritaatsregeling aangebracht. Deze handleiding is bijgewerkt tot en met de besluiten van de generale synode 2019/2020.

De hoogte van de uitkeringen is met ingang van 2017 onafhankelijk gemaakt van de wijzigingen in de hoogte van de AOW-/ANW-uitkeringen. De uitkeringen vanuit de emeritikas kunnen in de toekomst veranderen door indexeringen. Hierbij wordt bij verhogingen het beleid van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn gevolgd en bij eventuele verlagingen zal naar bevind van zaken worden gehandeld.

Deputaten emeritikas hopen dat deze handleiding in een behoefte zal voorzien.

De kerkorde met daarin de veranderingen naar aanleiding van de besluitvorming door de generale synode van 2019 zullen na afloop van de vergadercyclus op de website worden geplaatst.

Hoofdstuk 1. Verlening van een uitkering

1.1 De eer van het ambt

'Als een dienaar des Woords niet meer in staat is tot uitoefening van zijn ambt behoudt hij niettemin de eer en de naam van dienaar des Woords en heeft de kerk die hij gediend heeft, naar behoren in zijn levensonderhoud te voorzien. Dezelfde verplichting heeft de kerk in het algemeen ook ten opzichte van weduwen en wezen van de dienaren.' Zo begint artikel 13 van de kerkorde, het artikel over de emeritikas.

De emeritus- of arbeidsongeschikte predikant behoudt dus de eer en de naam van dienaar des Woords. Het ambt van dienaar des Woords is een ambt voor het leven. Wanneer de uitoefening van het ambt bezwaarlijk is geworden, betekent dat niet dat het ambt daardoor zou vervallen.

Een emeritus- of arbeidsongeschikte predikant is dus een volwaardig predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland en blijft als zodanig ook verbonden aan een van de plaatselijke kerken. De zorgplicht voor deze predikanten, predikantsweduwen en -wezen blijft ook berusten bij deze plaatselijke kerk. De uitvoering van deze zorgplicht is in onze kerken toevertrouwd aan deputaten emeritikas.

1.2 Procedure emeritaat

We kennen in onze kerken geen leeftijd waarop een predikant verplicht met emeritaat zou moeten gaan. De bedragen van de uitkeringen in hoofdstuk 2 gelden voor het met emeritaat gaan op de leeftijd dat de predikant ook AOW gaat ontvangen. In lijn met de pensioenwet kan de uitkering eerder worden aangevraagd, met een maximum van 5 jaar eerder. Het gaat dan steeds om een volledige uitkering, die echter voor elk jaar vervroeging levenslang verlaagd wordt met een percentage dat afhangt van verschillende factoren – neem contact op met deputaten over de precieze consequenties in een individueel geval.

De predikant stuurt aan zijn kerkenraad een brief met het verzoek om emeritaat. De kerkenraad verzoekt de classis de emeritaataanvraag in behandeling te nemen en voegt daarbij een afschrift van de brief (incl. eventuele bijlagen) waarin de predikant emeritaat aanvraagt. De classis plaatst de emeritaataanvraag op de agenda en nodigt voor de behandeling van deze aanvraag deputaten ad artikel 49 K.O. uit.

Na het verlenen van emeritaat stuurt de classis hiervan binnen veertien dagen bericht aan de secretaris van het deputaatschap emeritikas.

Vervolgens wordt door het deputaatschap emeritikas een formulier aan de desbetreffende kerkenraad gezonden met het verzoek om inlichtingen te verschaffen die van belang zijn met het oog op de aanvang en de hoogte van de emeritaatuitkering. Het is de bedoeling dat in overleg met de predikant dit formulier wordt ingevuld.

Ten slotte ontvangen kerkenraad en predikant bericht over de emeritaatuitkering. De uitkering uit de emeritikas begint drie maanden na de datum waarop het emeritaat ingaat. Gedurende deze drie maanden behoudt de predikant nog recht op het ontvangen van zijn traktement en op het bewonen van de pastorie, tenzij het een predikant naar art. 6 K.O. betreft die zijn traktement niet ontving van een kerkenraad of deputaatschap.

1.3 Minder werken

Doorwerken na de AOW-gerechtigde leeftijd kan ook, eventueel in deeltijd. De predikant is dan nog niet met emeritaat. In dat geval kan uit de emeritikas wel een deeltijdwerkuitkering worden gedaan om het deel dat niet gewerkt wordt te compenseren. Geheel of deels doorwerken na de AOW-gerechtigde leeftijd levert geen hogere levenslange uitkering op als de predikant op gegeven moment alsnog met emeritaat gaat.

Voor de goede orde: in overleg met de gemeente kan minder werken ook vóór de AOW-gerechtigde leeftijd, maar in dat geval kan niet bij de emeritikas worden aangeklopt voor een uitkering. Buiten de emeritikas om kan, indien bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn voldoende rechten werden opgebouwd, wel al compensatie gerealiseerd worden voor minder werken eerder dan de AOW-gerechtigde leeftijd via een vervroegd pensioen en eventueel een hoog/laag constructie.

Als de wens tot minder werken voortkomt uit een verminderde gezondheid is er sprake van ziekteverzuim (waarbij de kerkenraad het traktement moet doorbetalen) en op een gegeven moment misschien arbeidsongeschiktheid.

1.4 Procedure arbeidsongeschiktheid

Het komt helaas voor dat een predikant beneden de AOW-gerechtigde leeftijd wegens ziekte of handicap zijn ambt blijvend niet langer kan uitoefenen. In een dergelijke situatie kan een predikant ook vóór deze leeftijd een uitkering aanvragen bij de emeritikas. Hiervoor dient eerst het tweejarige verzuimbegeleidingstraject te worden doorlopen. In die periode is de kerkenraad gehouden hem twee jaar ziekteverlof te geven, alvorens een aanvraag tot uitkering in te dienen. Het proces gedurende deze twee jaren is in detail omschreven in de 'Handreiking ziekteverzuim CGK-predikanten', zie de website www.cgk.nl/emertikas.

Als de uitkomst van het ziektebegeleidingstraject is dat een predikant geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt verklaard, wordt door het deputaatschap emeritikas een formulier aan de desbetreffende kerkenraad gezonden met het verzoek om inlichtingen te verschaffen die van belang zijn met het oog op de aanvang en de hoogte van de uitkering. Het is de bedoeling dat in overleg met de predikant dit formulier wordt ingevuld.

Ten slotte ontvangen kerkenraad en predikant bericht over de uitkering.

Deze uitkering is afhankelijk van het percentage arbeidsongeschiktheid dat werd vastgesteld; de bedragen uit hoofdstuk 2 worden met dat percentage vermenigvuldigd (de basisuitkering). Het overige inkomen moet verdiend worden met 'passende arbeid' die de predikant nog wel kan uitvoeren. Passende arbeid is werk dat past bij opleiding en ervaring van de predikant en natuurlijk ook bij de mogelijkheden van zijn ziektebeeld.

Per geval wordt door de Arbo-organisatie individueel bepaald wat passend werk kan zijn, door middel van medisch en arbeidskundig onderzoek. De predikant wordt door het Steunpunt Kerkenwerk en/of de daaraan verbonden Arbo-organisatie actief begeleid in het vinden van passende arbeid. Zolang dat nog niet of niet volledig gelukt is, vult de emeritikas de arbeidsongeschiktheidsuitkering aan tot 100% van de in hoofdstuk 2 genoemde bedragen. Die aanvulling stopt als passend werk onterecht wordt geweigerd of op een gegeven moment stopt door eigen toedoen van de predikant.

Intussen is het van belang te weten hoe een arbeidsongeschiktheidspercentage op hoofdlijnen tot stand komt. Dit wordt gebaseerd op het ondanks de ziekte overgebleven verdienvermogen in vergelijking met de huidige verdiensten, en dus niet op basis van de nog aan werk te besteden tijd. Dit kan, zeker als geschikte passende arbeid goedbetaald werk is in vergelijking met een predikantschap, onverwachte effecten hebben.

Natuurlijk is het voor alle betrokkenen beter om ziekte en arbeidsongeschiktheid te vermijden. Daarvoor kunnen al voordat van ziekte sprake is maatregelen worden genomen die terug zijn te vinden in het begin van de 'handreiking ziekteverzuim CGK-predikanten'. Deputaten bevelen kerkenraden dringend aan deze maatregelen ook werkelijk te nemen, en met name ook te overwegen een begeleidingscommissie in te stellen zoals daar omschreven.

Ten slotte wijzen we nogmaals op het belang om ziekte vanaf de eerste dag te melden: ernstige vormen van ziekteverzuim beginnen regelmatig met veelvuldige korte ziekteperiodes, en door consequent alle ziekteperiodes vanaf de eerste dag te melden kan de Arbo-organisatie tijdig reageren op dat soort signalen. Om dit te stimuleren is afgesproken dat de tweejarige periode van te verlenen ziekteverlof ingaat op de datum van de eerste daarmee samenhangende ziektemelding.

1.5 De uitkeringsgrondslag en uitkeringsfactor

Tot en met 2016 was het begrip uitkeringsgrondslag uit de fiscale wetgeving van belang voor het bepalen van de hoogte van de uitkeringen uit de emeritikas. In 2017 is dit begrip losgelaten en golden de hoogtes van de uitkeringen zoals die in 2016 waren de basis voor de volledige uitkeringen uit de emeritikas. Aanpassingen van deze volledige uitkeringen vinden plaats door indexeringen. Dit houdt ook in dat de uitkeringen van emeritikas niet meer worden beïnvloed door stijgingen van uitkeringen uit hoofde van AOW en ANW.

Voor de predikanten van wie in 2013 een overgang naar het pensioenfonds Zorg en Welzijn heeft plaatsgevonden ontstaat een samenloop van het 'oude' en het 'nieuwe' pensioensysteem. De toekomstige uitkering zal deels bestaan uit uitkeringen ten laste van de emeritikas en deels uit uitkeringen door het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Om het deel dat vanuit de emeritikas komt te bepalen, wordt gebruik gemaakt van de *uitkeringsfactor* waarmee de volledige uitkeringen worden vermenigvuldigd om te berekenen wat uitbetaald gaat worden. Hierbij krijgt elke predikant, ongeacht het werkelijk te behalen aantal dienstjaren, tenminste 37 dienstjaren toegekend, die dus deels vallen voor en deels na 1 januari 2013. Indien het werkelijk te behalen aantal dienstjaren meer is dan 37 jaar, wordt van dat meerdere uitgegaan, met dien verstande dat de uitkeringsfactor wordt gemaximeerd op 100%.

De berekening gaat als volgt:

- bereken M als maximaal aantal te behalen dienstjaren met een minimum van 37;
- bereken P als het aantal jaren in het Pensioenfonds Zorg en Welzijn van 1-1-2013 tot aan 65-jarige leeftijd;
- de uitkeringsfactor is dan $(M-P)/M$, met een maximum van 100%.

In de formule wordt geen rekening gehouden met het ophogen van de AOW-leeftijd, de daardoor te behalen hogere uitkering van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn heeft rechtstreeks te maken met langer werken en raakt niet de periode tot en met 2012. Op de website www.cgk.nl/emertikas vindt u een rekenmodel voor de berekening van de uitkeringsfactor.

1.6 Het AOW-gat

Een AOW-gerechtigde gehuwde emerituspredikant met een echtgenote die geboren is op of na 1 januari 1950 ontvangt geen toeslag meer. Deze toeslag werd in het verleden, onder bepaalde voorwaarden, toegekend wanneer de AOW-gerechtigde een jongere echtgenote heeft en er dus nog geen recht op AOW voor haar is ontstaan.

Het vervallen van deze toeslag leidt er toe dat in deze specifieke gevallen een (tijdelijk) aanzienlijke daling in het besteedbare gezinsinkomen ontstaat.

De generale synode van 2016 heeft besloten een tijdelijke maatregel in te voeren waarbij emerituspredikanten die geconfronteerd worden met het vervallen van de partnertoeslag een aanvullende uitkering ontvangen van € 500 per maand. Deze maatregel geldt tot en met 2021; vanaf 2022 zal dus geen aanvulling meer worden gegeven, dit geldt dan voor zowel situaties die in 2021 en daarvoor zijn ontstaan als gevallen die vanaf 2022 optreden. Bovendien eindigt deze uitkering bij het bereiken van de AOW-leeftijd van de partner.

1.7 Arbeidsongeschiktheid vóór 1 augustus 2004 (de WAZ-uitkering)

De toegang tot de WAZ (Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen) is per 1 augustus 2004 van rijkswege beëindigd. Dit betekent dat predikanten die na genoemde datum ziek werden of worden geen recht meer hebben op een WAZ-uitkering.

1.8 Vakantietoelage

De vakantietoelage over de uitkering uit de emeritikas bedraagt 8%. Dit bedrag wordt in mei uitgekeerd.

1.9 Wordt er nog iets op de uitkeringen van de emeritikas in mindering gebracht?

De emeritikas is een solidariteitskas om te voorzien in het levensonderhoud *als dat niet op andere wijze verkregen wordt*. Op de arbeidsongeschiktheids- en emeritaatsuitkering worden daarom inderdaad bepaalde inkomsten in mindering gebracht. Dat verschilt per soort uitkering.

a. Bij een emeritaatsuitkering wordt in mindering gebracht:

- inkomsten uit hoofde van een functie in bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen;
- pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies.

b. Bij een deeltijdwerkuitkering wordt in mindering gebracht:

- inkomsten uit hoofde van een functie in bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen, tenzij dit het afgesproken deeltijdwerk betreft;

- pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies.
- inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht naast het afgesproken deeltijdwerk.

Voor al de hierboven genoemde inkomsten geldt een bepaalde vrijstelling. Deze drempel is met ingang van 2017 gefixeerd op het bedrag dat voor 2016 gold; dit bedrag wordt aangepast door middel van indexeringen. Voor de actuele drempel zie hoofdstuk 2 van deze handleiding. De drempel wordt nog vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor waar die van toepassing is.

Wanneer de gezamenlijke extra inkomsten, voor zover die tot vermindering van een uitkering zouden leiden, beneden de drempel blijven, wordt in het geheel niets afgetrokken.

c. Bij een arbeidsongeschiktheidsuitkering:

Van de basisuitkering die het directe gevolg is van arbeidsongeschiktheid (arbeidsongeschiktheidspercentage maal het bedrag bij 100% arbeidsongeschiktheid uit hoofdstuk 2) wordt niets afgetrokken.

Van de aanvullende uitkering wegens (nog) niet uitvoeren van passende arbeid wordt afgetrokken:

- inkomsten, die predikanten nog genieten uit hoofde van een functie in bijzondere arbeid (bijv. ziekenhuispastor, legerpredikant etc.) incl. toegekend pensioen;
- inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht.

Bij de inhouding op de aanvullende AO-uitkering geldt een glijdende drempel: zolang niet meer verdiend wordt dan de drempel die is genoemd in hoofdstuk 2 van deze handleiding geldt geen inhouding, maar als met passende arbeid inderdaad wordt verdiend wat bij de bepaling van het AO-percentage mogelijk werd geacht, worden alle inkomsten van de aanvullende uitkering afgetrokken. Tussen die peilpunten in geldt vermindering naar rato.

Bij predikanten die met emeritaat zijn, worden bij het in mindering brengen op de uitkering uit de emeritikas dus geen inkomsten uit arbeid genoemd. Bij deze predikanten worden inderdaad geen inkomsten uit arbeid (bijv. het leiden van zondagse kerkdiensten en catechiseren) in mindering gebracht. En indien een deels arbeidsongeschikte predikant uit het gevonden passende werk een inkomen verwerft dat groter is dan verwacht wordt dat niet in mindering gebracht op de basisuitkering. Wel zou in dat geval geconstateerd kunnen worden dat de predikant inmiddels minder arbeidsongeschikt is dan eerder werd vastgesteld.

1.10 De aanvraag van de uitkering voor predikantsweduwen en -wezen

In artikel 13 van de kerkorde spreken de kerken niet alleen van een verplichting jegens arbeidsongeschikte en emerituspredikanten, maar ook ten opzichte van weduwen en wezen van dienaren des Woords. Actueel wordt deze situatie wanneer het ingrijpende gebeuren plaatsvindt dat een dienaar des Woords overlijdt. Naast alles wat een echtgenote en eventueel ook kinderen dan te verwerken krijgen, zijn er ook allerlei zakelijke aspecten die de aandacht vragen. Hierbij horen ook de veranderingen die er optreden ten aanzien van de uitkering uit de emeritikas.

De kerkenraad waaraan de (emeritus)predikant verbonden was, stuurt binnen veertien dagen na het overlijden een verzoek aan deputaten emeritikas om financiële steun voor de weduwe (en eventueel de kinderen). Na ontvangst van dit bericht zenden deputaten een verzoek om inlichtingen aan de kerkenraad. De kerkenraad verstrekt deze inlichtingen in overleg met de betrokken weduwe.

Wanneer haar echtgenoot een dienstdoende predikant in onze kerken was op het moment van overlijden, behoudt de weduwe gedurende drie maanden na het overlijden van haar echtgenoot het recht op volledig traktement en op het bewonen van de pastorie.

Na het verstrijken van die drie maanden vangt de uitkering uit de emeritikas aan. Wanneer haar overleden echtgenoot een predikant was die reeds met emeritaat was gegaan of (deels) arbeidsongeschikt was, ontvangt de weduwe over de maand van overlijden en nog vijf maanden dezelfde uitkering als toen haar man nog leefde.

1.11 Uitkering aan predikantsweduwen en –wezen

De GS 2016 heeft besloten de koppeling van de uitkeringen aan de uitkeringsgrondslag los te laten. Dit houdt in dat de uitkeringen van emeritikas niet meer worden beïnvloed door stijgingen van uitkeringen uit hoofde van AOW en Algemene Nabestaandenwet (hierna ANW). De hoogte van de actuele uitkering is in hoofdstuk 2 vermeld.

Indien zij één of meer kinderen heeft te verzorgen tot aan de leeftijd van 18 jaar, ontvangt elk kind een uitkering van het bedrag uit hoofdstuk 2 maal de uitkeringsfactor als halfwezenuitkering (wezenpensioen). Bovendien kunnen nog andere emolumenten van toepassing zijn.

Voor alle situaties geldt dat aan de hierboven genoemde uitkering wordt toegevoegd een vakantietoeslag over de uitkering van 8%.

Ook predikantswezen kunnen een uitkering uit de emeritikas ontvangen. Bij predikantswezen wordt aan zogenaamde volle wezen gedacht, zij die geen vader en moeder meer hebben. Ook voor hen weten de kerken zich verantwoordelijk. Hun omstandigheden kunnen echter zeer verschillend zijn. Daarom kan in voorkomende situaties het beste contact opgenomen worden met de penningmeester van de emeritikas. Hij kan duidelijk maken welke regeling in concrete omstandigheden geldt.

1.12 Het ANW-gat

De nabestaandenuitkering ANW is een financiële ondersteuning van de overheid bij overlijden van een partner of ouders. Als er aanspraak is op een ANW-uitkering is het uitdrukkelijk de bedoeling dat die ook wordt aangevraagd. Er is aanspraak op een uitkering indien de nabestaande jonger is dan 65 jaar en indien er sprake was van verzekering voor de ANW.

Daarnaast moet aan één van de volgende voorwaarden worden voldaan:

- geboren voor 1950; of
- er is nog een kind onder de 18 jaar thuis; of
- de nabestaande is voor tenminste 45% arbeidsongeschikt.

Een ANW-uitkering wordt gekort op de uitkering uit de emeritikas. Als er geen recht op een ANW-uitkering is, wordt er niet gekort als gevolg waarvan dan de uitkeringskosten voor de emeritikas hoger zijn. Omdat deze situaties zich gelukkig niet zo vaak voordoen, achtte de generale synode 2007 het nog niet noodzakelijk maatregelen ter zake te treffen.

1.13 Wordt op de uitkering aan predikantsweduwen nog iets in mindering gebracht?

Het is mogelijk dat een predikantsweduwe weduwepensioen ontvangt dat voortvloeit uit het werk dat haar man, voordat hij predikant was, heeft verricht of mogelijk uit een nevenfunctie tijdens zijn predikantschap.

Voor alle weduwen beneden en boven de *AOW-leeftijd* geldt dat dit pensioen voor een deel op de emeritaatsuitkering in mindering wordt gebracht..

Voor een predikantsweduwe beneden de *AOW-leeftijd*, die geen recht heeft op een uitkering ingevolge de ANW, geldt dat de uit arbeid verkregen inkomsten in mindering worden gebracht. Tot uit arbeid verkregen inkomsten behoren ook uitkeringen en eigen pensioen.

Ten slotte wordt ook een eventuele ANW-uitkering ingehouden op de uitkering van de emeritikas.

Voor al de hierboven genoemde inhoudingen op de uitkering vanuit de emeritikas aan predikantsweduwen geldt een vrijstelling voor het geheel aan (neven)inkomsten. De hoogte van de vrijstellingsdrempel staat in hoofdstuk 2.

1.14 Niet volledig

Hierboven is slechts een globale schets van onze emeritaatsregeling weergegeven. Er zijn veel bijzondere situaties waarvoor het te ver gaat om daar in een eenvoudige beschrijving aandacht aan te geven. Deze bijzondere situaties worden wel genoemd in de kerkorde, vandaar dat de tekst van art. 13 K.O. en van bijlage 7 zijn weergegeven op de website. Deze tekst is bijgewerkt tot en met de besluiten die genomen zijn door de generale synode van 2019.

Ook zal het duidelijk zijn dat aan de toelichting, zoals die hierboven beschreven wordt, geen rechten ontleend kunnen worden. Daarvoor moeten we zijn bij de letterlijke tekst, zoals die in de kerkorde beschreven staat.

1.15 De taak van de kerken

De kerken zien het als hun eer en plicht te zorgen voor een verantwoord levensonderhoud van haar emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen. Deputaten emeritikas mogen dan ook jaarlijks van de kerken een minimumbijdrage vragen voor de emeritikas. Deze bijdrage dient niet alleen voor de dekking van de jaarlijkse uitgaven. Ze dient ook voor de vorming van een zeer noodzakelijke voorziening, om ook in de toekomst aan alle verplichtingen te kunnen blijven voldoen.

Deputaten emeritikas zijn dankbaar dat de kerken haar plicht in het afdragen van de minimumbijdrage goed verstaan, maar doen niettemin de oproep daar ook getrouw in voort te gaan. Onze bede is dat de Here, de Koning van zijn kerk, het werk van deputaten art. 13 K.O. met zijn zegen zal bekronen.

Hoofdstuk 2. Actuele gegevens over de hoogte van uitkeringen

De volledige uitkeringen over 2020 van emeritikas zijn de volgende. De indexeringen sinds 2016 zijn, in navolging van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, 0%.

	Jaarbedrag	Vakantietoeslag	Totale uitkering
Emerituspredikant	19.330	1.546	20.877
Alleenstaande emerituspredikant, weduwnaar geworden voor 2005	24.179	1.934	26.114
Predikantsweduwe, AOW-leeftijd bereikt	13.456	1.076	14.532
Predikantsweduwe, AOW-leeftijd niet bereikt, zonder kinderen	26.808	2.145	28.953
Idem, met kinderen	12.997 5.362	1.040 429	14.037 5.791

Uitkering per kind (jonger dan 18 jaar)			
Predikant, 100% arbeidsongeschikt	40.212	3.217	43.429

Kanttekeningen:

1. Predikanten die vanaf 2014 de AOW-leeftijd hebben bereikt en met emeritaat zijn gegaan ontvangen bovenstaande bedragen met inachtneming van de voor hen specifiek geldende uitkeringsfactor. Er wordt immers vanaf 2013 voor deze predikanten een pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.
2. Predikanten die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn ontvangen een uitkering naar rato van het percentage arbeidsongeschiktheid. Dit wordt aangevuld tot maximaal de uitkering voor 100% arbeidsongeschiktheid indien hij (nog) geen passend ander werk heeft kunnen vinden.
3. In bovenstaande bedragen is geen rekening gehouden met (externe) inkomensbestanddelen die onder de vrijstellingsregel vallen. De actuele vrijstellingsdrempel voor deze regeling bedraagt in 2020: € 6.186,-.

Hieronder enige voorbeelden over de werking van de vrijstellingsregel:

a.

Emerituspredikant, met € 10.000 externe inkomsten

Vaste vrijstelling: de uitkering van emeritikas wordt dan verminderd met € 10.000 - € 6.186 = € 3.814 en bedraagt dan € 15.516.

b.

Zelfde casus als A, maar nu met een uitkeringsfactor van 99%.

Uitkering emeritikas bedraagt dan € 19.137 (99% van € 19.330).

Korting op uitkering: 99% * (€ 10.000 - € 6.186) is € 3.776 en de uiteindelijke uitkering wordt dan (€ 19.137 - € 3.776 =) € 15.361.

c.

Zelfde casus als A, maar nu met een uitkeringsfactor van 99% en € 25.000 ander inkomen. Normale uitkering emeritikas bedraagt dan € 19.137.

Korting op uitkering: 99% * (€ 25.000 - € 6.186) is € 18.626 en de uiteindelijke uitkering wordt dan (€ 19.137 - € 18.626 =) € 511.

Het break even punt ligt in deze situatie bij een inkomen van rond € 25.500.

Hieronder enige voorbeelden over de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen:

a.

Predikant 100% arbeidsongeschikt, met enige extra inkomsten uit losse preekbeurten: uitkering is € 40.212 waarop niets wordt ingehouden.

b.

Predikant 80% arbeidsongeschikt, met € 1000 inkomsten uit losse preekbeurten: basisuitkering is 80% x € 40.212 = € 32.170

Aanvullende uitkering wegens geen passende arbeid: 20% x € 40.212, waarop de inkomsten uit preekbeurten in mindering worden gebracht: € 7.042.

Totale uitkering € 39.212.

c.

Predikant 80% arbeidsongeschikt met een aanstelling in passende arbeid waarmee inkomsten van €10.000 worden verdiend:

basisuitkering is $80\% \times 40.212 = 32.170$, waarop geen vermindering.
Geen aanvullende uitkering, want andere arbeid levert meer op dan € 8.042.
De totale inkomsten zijn in dit geval € 42.170.

Bijlage 7A

De bepalingen in deze bijlage 7A hebben betrekking op een verdere uitwerking van art. 13 K.O. en betreffen de uitkeringen die tot en met 2013 zijn ingegaan. Hieronder worden ook verstaan weduwen- en wezenuitkeringen die na 2013 kunnen opkomen door overlijden van de emerituspredikant die tot en met 2013 een uitkering genoot.

Ook gelden deze bepalingen voor de in artikel 23 genoemde categorie predikanten. De artikelen 1 tot en met 4 en 20 tot en met 24 betreffen algemene bepalingen. Vanaf art. 5 tot en met 19 zijn de regels met betrekking tot de uitkeringen opgenomen.

Art. 1.

De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O

Art. 2.

Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen. In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.

Art. 3.

Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar. Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen, overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.

Art. 4.

Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een classis bericht ontvangen van emeritaatverlening, deeltijdwerk of arbeidsongeschiktheid, zenden zij aan de desbetreffende kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Art. 5.

De uitkeringen uit de kas aan de emerituspredikanten en de predikantsweduwen zijn vastgesteld door de generale synode en kunnen jaarlijks door middel van indexering worden aangepast.

Voor het toepassen van indexering gelden de volgende regels:

- a. deputaten emeritikas volgen het indexeringsbeleid van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.
- b. indexeert het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, dan volgt de emeritikas, waarbij het door het Pensioenfonds Zorg en Welzijn gehanteerde percentage als maximum geldt, tenzij er dringende redenen zijn om daarvan af te wijken.
- c. als de indexering van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn negatief is, beraden deputaten emeritikas zich op de situatie.

Art. 6.

De uitkeringen worden per maand bij vooruitbetaling gedaan. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor emerituspredikanten wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.

Art. 7.

Op de uitkering ingevolge art. 2 voor emerituspredikanten worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten die predikanten genieten uit hoofde van de vervulling van bijzondere arbeid, als bedoeld in art. 6 K.O., inclusief een hun als zodanig toegekend pensioen;
- b. pensioenrechten die voortvloeien uit de vervulling van functies vóór en/of nevenfuncties tijdens de ambtsperiode.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.

Art 8.

Op de uitkeringen wegens deeltijdwerk na de AOW-gerechtigde leeftijd worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten uit hoofde van een functie in bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen, tenzij dit het afgesproken deeltijdwerk betreft;
- b. pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies.
- c. inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht naast het afgesproken deeltijdwerk.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan, welke drempel vermenigvuldigd wordt met 100% minus het deeltijdpercentage.

Art. 9.

De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de Arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd.

Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten als genoemd in art. 7 sub a;
- b. inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
- c. pensioenrechten als omschreven en beperkt in art. 7 sub b.

De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.

De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de Arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring. Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben. De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Art. 10.

Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat wordt door de emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.

Art. 11.

Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een kerkenraad bericht ontvangen van het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of (deels) arbeidsongeschikt, die een weduwe en/of kinderen nalaat, zenden zij aan die kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Art. 12.

Een weduwe van:

- een emerituspredikant;
- een (deels) arbeidsongeschikte predikant;
- een predikant die een deeltijdwerkuitkering ontving;

ontvangt gedurende een periode van vijf maanden na de maand waarin haar echtgenoot is overleden, en ook over die maand, nog dezelfde uitkering die haar echtgenoot zou hebben genoten als hij niet zou zijn overleden. Daarna wordt aan de weduwe de weduwenuitkering uit de kas betaald.

Art. 13.

Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor weduwen wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.

Art. 14.

Aan weduwen die recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, doch bij wie dit recht in verband met de inkomensvoets niet of niet geheel tot een uitkering leidt, wordt deze korting niet door de emeritikas gecompenseerd.

Art. 15.

Op de weduwenuitkering ingevolge art. 13 en 14 van deze instructie wordt in mindering gebracht:

- a. het weduwepensioen waarop de weduwe recht heeft op grond van pensioengerechtigde diensttijd die haar echtgenoot voor zijn overlijden heeft doorgebracht in functies voor en/of nevenfuncties tijdens zijn ambtsperiode. Bij een eerder huwelijk tevens het weduwepensioen waarop zij recht heeft uit dat huwelijk;
- b. voor weduwen beneden de AOW-gerechtigde leeftijd, die geen recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, de uit arbeid verkregen inkomsten, waaronder begrepen uitkeringen en eigen pensioen.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel

(genoemd in de handleiding) te boven gaan. De AOW-korting die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.

Art. 16.

Aan volle wezen beneden de leeftijd van 16 jaar en aan volle wezen in de leeftijd van 16 tot 27 jaar die studeren of invalide zijn en die niet over voldoende inkomsten beschikken, wordt een uitkering uit de kas verstrekt gelijk aan 50% van de door deze wezen genoten uitkering krachtens de ANW, onder aftrek van eigen inkomsten, anders dan de genoten ANW-uitkering.

Wordt de ANW-uitkering voor een volle wees beëindigd of ingetrokken omdat hij voor een uitkering krachtens de Wajong c.q. WAZ in aanmerking komt, dan blijft deze wees, indien zijn Wajong c.q. WAZ-uitkering en zijn eventuele overige inkomsten niet voldoende zijn om in zijn onderhoud te voorzien, tot het bereiken van de 27-jarige leeftijd een aanvullende uitkering uit de emeritikas genieten, zodanig dat zijn inkomen gelijk is aan 150% van de uitkering krachtens de ANW voor wezen van 16-21 jaar.

Art. 17.

Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen en uitkeringsmomenten worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O., gehoord de belanghebbende.

Art. 18.

Aan alle belanghebbenden wordt jaarlijks, in de maand mei, een procentuele vakantietoelage uitbetaald. Het percentage van die toelage is gelijk aan het percentage dat jaarlijks door deputaten financiële zaken geadviseerd wordt voor de vakantietoelage voor de predikanten in actieve dienst.

Het percentage wordt berekend over het bedrag van de uitkeringen die aan betrokkene werden gedaan in de periode van 12 maanden, voorafgaande aan 1 juni.

Art. 19.

Tenzij art. 12 van toepassing is, worden bij overlijden van een emerituspredikant, een predikantsweduwe of een volle wees van een predikant de uitkeringen aan de nabestaanden nog betaald over een periode van twee maanden, ingaande op de datum van overlijden.

Art. 20.

Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen.

Deputaten art 13 K.O. dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in.

Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.

Art. 21.

Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.

Art. 22.

Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erflatingen. De juiste formulering voor legateringen en erflatingen ten gunste van de emeritikas luidt: 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.

Art. 23.

Ter voorziening in bijzondere gevallen kennen deputaten, onder voorbehoud van de beschikbaarheid van financiële middelen, aan plaatselijke kerken het recht op een uitkering toe ten behoeve van diegenen die de kerken in het ambt van predikant een tijdlang hebben gediend en hun weduwen en wezen; de uitkering wordt op dezelfde wijze bepaald als die van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen, evenwel met dien verstande dat rekening wordt gehouden met de tijd dat zij onze kerken als predikant hebben gediend, terwijl de inhoudingen uit art 7 en 8 volledig, dus zonder drempel, worden toegepast.

Art. 24.

Bij de uitvoering van de in artikel 23 getroffen voorziening zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- a. Onder uitkeringen worden uitsluitend verstaan die waarop aanspraak bestaat vanaf het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd en ingeval van eerder overlijden.
- b. De aanvraag dient te geschieden bij de kerk waaraan de predikant het laatst was verbonden. Indien de betreffende kerk is opgeheven, dient de aanvraag te geschieden bij de door de classis waartoe de opgeheven kerk behoorde aangewezen rechtsopvolger. Deze kerk dient hiervan binnen 14 dagen kennis te geven aan deputaten.
- c. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de van toepassing zijnde uitkering per jaar te vermenigvuldigen met een breuk met in de teller de diensttijd tot 1-1-2013 die werd doorgebracht in onze kerken en in de noemer het aantal te behalen dienstjaren te stellen op 40.
- d. De uitkering is achtergesteld bij alle aanspraken op pensioenen en andere uitkeringen die werden opgebouwd voor en tijdens de ambtsperiode en na het vertrek van de predikant. Slechts als het totaal daarvan minder is dan de in lid c berekende uitkering komt het tot betaling van het verschil.

Bijlage 7B**Algemeen**

De bepalingen in deze bijlage 7B hebben betrekking op uitkeringen die vanaf 2014 ingaan. Met ingang van 1 januari 2013 worden de emeritaatverplichtingen ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Dit geldt alleen voor predikanten die op 1 januari 2013 verbonden waren aan een gemeente of dienstbaar aan een deputaatschap/Theologische Universiteit Apeldoorn.

De voorwaarden van deelname in het Pensioenfonds Zorg en Welzijn zijn opgenomen in het pensioenreglement dat elke predikant ontvangt bij inschrijving. Het reglement wordt regelmatig vernieuwd waarmee oude versies vervallen. De geldende versie is te raadplegen via de website van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Regelingen over arbeidsongeschiktheid worden ingevuld vanuit de emeritikas.

De bepalingen in deze bijlage 7B gelden ook voor de in artikel 23 genoemde categorie predikanten. De artikelen 1 tot en met 4 en 20 tot en met 24 betreffen algemene bepalingen. In art. 5 tot en met 19 zijn de regels met betrekking tot de uitkeringen opgenomen.

Art. 1.

De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O.

Art. 2.

Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen. In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.

Art. 3.

Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar.

Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.

Art. 4.

Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een classis bericht ontvangen van emeritaatverlening, deeltijdwerk of arbeidsongeschiktheid, zenden zij aan de desbetreffende kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Art. 5.

De uitkeringen uit de kas aan de emerituspredikanten en de predikantsweduwen zijn vastgesteld door de generale synode en kunnen jaarlijks door middel van indexering worden aangepast. Vanwege de samenloop tussen emeritikas en het Pensioenfonds Zorg en Welzijn moeten die bedragen nog worden vermenigvuldigd met de persoonlijke uitkeringsfactor.

De berekening daarvan gaat als volgt:

- bereken M als maximaal aantal te behalen dienstjaren met een minimum van 37;
- bereken P als het aantal PFZW-jaren van 1-1-2013 tot aan 65-jarige leeftijd;
- de uitkeringsfactor is dan $(M-P)/M$, met een maximum van 100%.

Voor het toepassen van indexering gelden de volgende regels:

- a. deputaten emeritikas volgen het indexeringsbeleid van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.
- b. indexeert het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, dan volgen deputaten emeritikas, waarbij het door het Pensioenfonds Zorg en Welzijn gehanteerde percentage als maximum geldt, tenzij er dringende redenen zijn om daarvan af te wijken;
- c. als de indexering van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn negatief is, beraden deputaten emeritikas zich op de situatie.

Art. 6.

De uitkeringen worden per maand bij vooruitbetaling gedaan. Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor emerituspredikanten wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emertikas.

Art. 7.

Op de uitkering ingevolge art. 2 voor emerituspredikanten worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten die predikanten genieten uit hoofde van de vervulling van bijzondere arbeid, als bedoeld in art. 6 K.O., inclusief een hun als zodanig toegekend pensioen;

- b. pensioenrechten die voortvloeien uit de vervulling van functies vóór en/of nevenfuncties tijdens de ambtsperiode.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding), vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.

Art 8.

Op de uitkeringen wegens deeltijdwerk na de AOW-gerechtigde leeftijd worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten uit hoofde van een functie in bijzondere dienst (bijv. ziekenhuispastor etc.), inclusief pensioen, tenzij dit het afgesproken deeltijdwerk betreft;
- b. pensioenrechten die voortvloeien uit vroegere (neven)functies;
- c. inkomsten uit werkzaamheden die een predikant nog verricht naast het afgesproken deeltijdwerk.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding) te boven gaan, welke drempel vermenigvuldigd wordt met 100% minus het deeltijdpercentage en met de uitkeringsfactor.

Art. 9.

De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de Arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd.

Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten als genoemd in art. 7 sub a;
- b. inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
- c. pensioenrechten als omschreven en beperkt in art. 7 sub b.

De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.

De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de Arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring. Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben.

De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Art 10.

Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat wordt door de emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.

Art. 11.

Wanneer deputaten art. 13 K.O. van een kerkenraad bericht ontvangen van het overlijden van een predikant, hetzij in actieve dienst of na reeds verleend emeritaat of (deels) arbeidsongeschikt, die een weduwe en/of kinderen nalaat, zenden zij aan die kerkenraad een formulier met verzoek de daarop gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Art. 12.

Een weduwe van:

- een emerituspredikant;
- een (deels) arbeidsongeschikte predikant;
- een predikant die een deeltijdwerkuitkering ontving;

ontvangt gedurende een periode van vijf maanden na de maand waarin haar echtgenoot is overleden, en ook over die maand, nog dezelfde uitkering die haar echtgenoot zou hebben genoten als hij niet zou zijn overleden. Daarna wordt aan de weduwe de weduwenuitkering uit de kas betaald.

Art. 13.

Voor de actuele hoogte van de diverse uitkeringen voor weduwen wordt verwezen naar de handleiding op www.cgk.nl/emeritikas.

Art. 14.

Aan weduwen die recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, doch bij wie dit recht in verband met de inkomensvoet niet of niet geheel tot een uitkering leidt, wordt deze korting niet door de emeritikas gecompenseerd.

Art. 15.

Op de weduwenuitkering ingevolge art. 13 en 14 van deze instructie wordt in mindering gebracht:

- a. het weduwepensioen waarop de weduwe recht heeft op grond van pensioengerechtigde diensttijd die haar echtgenoot voor zijn overlijden heeft doorgebracht in functies voor en/of nevenfuncties tijdens zijn ambtsperiode. Bij een eerder huwelijk tevens het weduwepensioen waarop zij recht heeft uit dat huwelijk;
- b. voor weduwen beneden de AOW-gerechtigde leeftijd, die geen recht hebben op een uitkering ingevolge de ANW, de uit arbeid verkregen inkomsten, waaronder begrepen uitkeringen en eigen pensioen.

Alle in dit artikel genoemde inhoudingen worden slechts toegepast voor het bedrag dat het pensioen en/of de uit arbeid verkregen inkomsten tezamen een vrijgestelde drempel (genoemd in de handleiding), vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor, te boven gaan. De AOW-korting, die voortvloeit uit het niet-verzekerd zijn gedurende een buitenlands verblijf wordt niet gecompenseerd.

Art. 16.

Aan volle wezen beneden de leeftijd van 16 jaar en aan volle wezen in de leeftijd van 16 tot 27 jaar die studeren of invalide zijn en die niet over voldoende inkomsten beschikken, wordt

een uitkering uit de kas verstrekt gelijk aan 50% van de door deze wezen genoten uitkering krachtens de ANW, onder aftrek van eigen inkomsten, anders dan de genoten ANW-uitkering.

Wordt de ANW-uitkering voor een volle wees beëindigd of ingetrokken omdat hij voor een uitkering krachtens de Wajong in aanmerking komt, dan blijft deze wees, indien zijn Wajong-uitkering en zijn eventuele overige inkomsten niet voldoende zijn om in zijn onderhoud te voorzien, tot het bereiken van de 27-jarige leeftijd een aanvullende uitkering uit de emeritikas genieten, zodanig dat zijn inkomen gelijk is aan 150% van de uitkering krachtens de ANW voor wezen van 16-21 jaar.

Art. 17.

Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen en uitkeringsmomenten worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O., gehoord de belanghebbende.

Art. 18.

Aan alle belanghebbenden wordt jaarlijks, in de maand mei, een procentuele vakantietoelage uitbetaald. Het percentage van die toelage is gelijk aan het percentage dat jaarlijks door deputaten financiële zaken geadviseerd wordt voor de vakantietoelage voor de predikanten in actieve dienst.

Het percentage wordt berekend over het bedrag van de uitkeringen die aan betrokkene werden gedaan in de periode van 12 maanden, voorafgaande aan 1 juni.

Art. 19.

Tenzij art. 12 van toepassing is, worden bij overlijden van een emerituspredikant, een predikantsweduwe of een volle wees van een predikant de uitkeringen aan de nabestaanden nog betaald over een periode van twee maanden, ingaande op de datum van overlijden.

Art. 20.

Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen.

Deputaten art 13 K.O. dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in.

Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.

Art. 21.

Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.

Art. 22.

Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erfelingen. De juiste formulering voor legateringen en erfelingen ten gunste van de emeritikas luidt: 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.

Art. 23.

Ter voorziening in bijzondere gevallen kennen deputaten, onder voorbehoud van de beschikbaarheid van financiële middelen, aan plaatselijke kerken het recht op een uitkering toe ten behoeve van diegenen die de kerken in het ambt van predikant een tijdlang hebben gediend en hun weduwen en wezen; de uitkering wordt op dezelfde wijze bepaald als die van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen, evenwel met dien verstande dat rekening wordt gehouden met de tijd dat zij onze kerken tot als predikant hebben gediend tot 2013 of daarna (deels) arbeidsongeschikt waren, terwijl de inhoudingen uit art 7 en 8 volledig, dus zonder drempel, worden toegepast.

Art. 24.

Bij de uitvoering van de in artikel 23 getroffen voorziening zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- a. Onder uitkeringen worden uitsluitend verstaan die waarop aanspraak bestaat vanaf het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd en ingeval van eerder overlijden.
- b. De aanvraag dient te geschieden bij de kerk waaraan de predikant het laatst was verbonden. Indien de betreffende kerk is opgeheven, dient de aanvraag te geschieden bij de door de classis waartoe de opgeheven kerk behoorde aangewezen rechtsopvolger. Deze kerk dient hiervan binnen 14 dagen kennis te geven aan deputaten.
- c. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door de van toepassing zijnde uitkering per jaar te vermenigvuldigen met een breuk met in de teller de diensttijd tot 1-1-2013 die werd doorgebracht in onze kerken en in de noemer het aantal te behalen dienstjaren te stellen op 40.
- d. De uitkering is achtergesteld bij alle aanspraken op pensioenen en andere uitkeringen die werden opgebouwd voor en tijdens de ambtsperiode en na het vertrek van de predikant. Slechts als het totaal daarvan minder is dan de in lid c berekende uitkering komt het tot betaling van het verschil.

Bijlage 7C

De bepalingen in deze bijlage 7C hebben betrekking op predikanten en hun nagelaten betrekkingen die vanaf 2013 voor het eerst hun ambt aanvaardden en verbonden zijn aan een gemeente of dienstbaar aan een deputaatschap/ Theologische Universiteit Apeldoorn. Met ingang van 1 januari 2013 worden de emeritaatverplichtingen ten aanzien van hen ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Regelingen over arbeidsongeschiktheid worden ingevuld vanuit de emeritikas.

Art. 1.

De plaatselijke kerken zijn verplicht overeenkomstig Gods Woord in het levensonderhoud van hun emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen op een verantwoorde wijze te voorzien. De kerken hebben aan deze verplichting uitdrukking gegeven in art. 13 K.O.

Art. 2.

Er bestaat een algemene kas, die gerechtigd is aan de plaatselijke kerken uitkeringen te doen om aan de in art. 1 bedoelde verplichtingen te helpen voldoen.

In overleg met de desbetreffende kerkenraden kunnen de uitkeringen uit de kas ook rechtstreeks aan de belanghebbende predikanten, predikantsweduwen en -wezen worden gedaan.

Art. 3.

Het beheer van de kas is opgedragen aan zes deputaten, die daartoe machtiging en instructie ontvangen van de generale synode. De voorzitter, de penningmeester en de vier deputaten worden benoemd door de generale synode voor de periode die ligt tussen de

benoemende en de volgende generale synode. Zij zijn herbenoembaar. Deputaten zijn verplicht op aanvraag van de desbetreffende kerkenraad steun te verlenen, overeenkomstig de in deze instructie gestelde regels.

Art. 4.

De voorwaarden van deelname in het Pensioenfonds Zorg en Welzijn zijn opgenomen in het pensioenreglement dat elke predikant ontvangt bij inschrijving. Het reglement wordt regelmatig vernieuwd, waarmee oude versies vervallen. De geldende versie is te raadplegen via de website van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn.

Art. 5.

De basisuitkering aan een deels arbeidsongeschikte predikant wordt berekend als de uitkering aan een volledig arbeidsongeschikte predikant maal het percentage arbeidsongeschiktheid zoals vastgesteld door de Arbo-organisatie. Zolang een deels arbeidsongeschikte predikant geen of onvoldoende passend werk heeft kunnen aanvaarden, wordt de uitkering aangevuld tot het bedrag dat geldt voor een volledig arbeidsongeschikte predikant; dit geldt ook bij gedwongen stoppen van zulk werk als het eerder wel gedaan werd.

Op de basisuitkering worden geen inkomsten in mindering gebracht. Op de aanvullende uitkering ingevolge arbeidsongeschiktheid worden in mindering gebracht:

- a. inkomsten als genoemd in bijlage 7A, art. 7 sub a;
- b. inkomsten uit arbeid, van welke aard die ook moge zijn;
- c. pensioenrechten als omschreven en beperkt in bijlage 7A, art. 7 sub b.

De mate van mindering hangt af van de hoogte van de genoemde inkomsten in relatie tot het vastgestelde verdienvermogen ondanks arbeidsongeschiktheid; als dat verdienvermogen daadwerkelijk wordt gerealiseerd is de aanvullende uitkering nihil, bij inkomsten minder dan het drempelbedrag uit de handleiding wordt geen mindering toegepast, daartussenin naar rato.

De kosten voor arbeidskundig onderzoek door de Arbo-organisatie en voor begeleiding bij het zoeken van passende arbeid zijn voor rekening van de emeritikas, evenals de kosten voor de jaarlijkse opvolging na arbeidsongeschiktheidsverklaring.

Predikanten zijn in principe verplicht aan die opvolging mee te werken; bij weigering kunnen deputaten in redelijkheid een korting vaststellen tussen 10% en 25%, na betrokkene gehoord te hebben.

De arbeidsongeschiktheidsuitkering eindigt bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Art 6.

Tijdens de periode van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid wordt (gedeeltelijk) geen pensioen opgebouwd bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het pensioentekort dat zo ontstaat, wordt door emeritikas gecompenseerd, inclusief uitkeringen voor weduwen en wezen. Deputaten art. 13 K.O. treffen daarvoor verschillende daartoe geschikte maatregelen.

Art. 7.

Aangezien art. 13 K.O. beoogt in het levensonderhoud te voorzien, kan van de als norm geldende bedragen en uitkeringsmomenten worden afgeweken in gevallen van bijzondere noden. Een en ander ter beoordeling van deputaten art. 13 K.O., gehoord de belanghebbende.

Art. 8.

Eens per drie jaar stelt de generale synode de verplichte minimumbijdrage per lid en per dooplid vast ter dekking van de lopende uitkeringen en ter ondersteuning van een vermogen voor toekomstige verplichtingen. Deputaten dienen hiertoe een begroting voor de betreffende jaren in. Uitgangspunt in deze begroting is een beheerste ontwikkeling van de omslag: zowel wat betreft de mogelijkheden om compensatiemaatregelen te treffen als in te spelen op maatschappelijke en financiële ontwikkelingen.

Art. 9.

Aan elke generale synode brengen deputaten rapport uit met overlegging van de financiële gegevens betreffende de inkomsten, de uitgaven en het kapitaal van de kas over de voorgaande drie jaren en van begrotingen voor de komende drie jaren.

Art. 10.

Deputaten art. 13 K.O. zijn door de generale synode gemachtigd tot het in ontvangst nemen van de verplichte omslagen, giften, legaten en erflatingen. De juiste formulering voor legateringen en erflatingen ten gunste van de emeritikas luidt:

'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen' of 'Aan de Christelijke Gereformeerde Kerk te ten behoeve van de algemene kas tot steun aan de kerken voor de verzorging van emerituspredikanten, predikantsweduwen en -wezen'.

Art. 11.

Voor predikanten die na 2012 hun ambt aanvaardden en na 2019 te maken krijgen met arbeidsongeschiktheid en later daarna de CGK verlaten, gelden de artikelen 23 en 24 uit bijlage 7B.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

Bijlage 9 (art 19, Opleiding tot de dienst des Woords)

De synode besloot de **Regeling deputaten studiefonds** en de voorgestelde aanpassingen vast te stellen.

Artikel 1 - Voorwaarde en duur

- 1.1. Deputaten studiefonds kunnen financiële steun verlenen aan studenten die via het admittie-examen zijn toegelaten tot de studie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn en niet meer in aanmerking komen voor studiefinanciering ingevolge de regeling Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).
- 1.2. De regeling geldt alleen voor voltijdsstudenten.
- 1.3. De bijdrage uit het studiefonds wordt toegekend gedurende ten hoogste zes en een halfjaar, gerekend vanaf het begin van de bachelor, en wordt beëindigd aan het eind van de maand waarin de studie is afgerond.
- 1.4. Deputaten zullen geen ondersteuning toezeggen indien en zolang de daartoe ter beschikking gestelde middelen niet toereikend zijn.

Artikel 2 - Aanvraag

- 2.1. De aanvraag dient, met een toelichting van de financiële (gezins-)situatie, drie maanden voor het begin van het studiejaar te worden ingediend bij de secretaris van het deputaatschap studiefonds. De student is verplicht om op verzoek van deputaten alle

medewerking te verlenen om de noodzakelijk geachte gegevens betreffende zijn (hun) financiële draagkracht te verstrekken.

- 2.2. Indien bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven, kan de aanvraag worden ingediend op elk moment tijdens de studieperiode.
- 2.3. Deputaten zijn gehouden binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag en de aanvullende gegevens hun beslissing aan de (aankomende) student mee te delen. Een student kan schriftelijk en met redenen omkleed aan deputaten verzoeken om herziening van de beslissing ten aanzien van de hem al of niet toegekende bijdrage.
- 2.4. Deputaten zijn gerechtigd om drie maanden voor de aanvang van het nieuwe studiejaar aan de hand van een vragenformulier te toetsen of aan de voorwaarden voor verlenging van de bijdrage wordt voldaan. Indien blijkt dat sinds de laatste toekenning de financiële situatie of de persoonlijke omstandigheden van de student of zijn gezin aanmerkelijk zijn gewijzigd, kunnen deputaten de bijdrage herzien.

Artikel 3 - Voorwaarden toekenning

- 3.1 Er bestaat geen recht op een bijdrage uit het studiefonds indien:
 - 3.1.1. de student in aanmerking komt voor studiefinanciering ingevolge de DUO-regeling;
 - 3.1.2. het vrij besteedbaar gezinsvermogen per 1 januari van het jaar van aanvraag hoger is dan € 30.000 en op het moment van de aanvraag nog steeds beschikbaar is, of
 - 3.1.3. het totale gezinsvermogen hoger is dan € 60.000 en op het moment van de aanvraag nog steeds beschikbaar is.
- 3.2 Indien het brutogezinsinkomen meer bedraagt dan de bijverdiengrens is er slechts recht op een gedeeltelijke bijdrage. Het meerdere wordt in mindering gebracht op de bijdrage uit het studiefonds.
- 3.3. Indien de echtgenote van de student recht heeft op een bijdrage krachtens de overheidsregeling en haar recht daarop uitoefent, wordt deze bijdrage (uitgezonderd de basisbeurs voor collegegeld en studiemiddelen) meegerekend bij het inkomen.
- 3.4. Wanneer in de loop van een fiscaal jaar door de student wordt voorzien dat het gezinsinkomen resp. het verzamelinkomen aanmerkelijk (plus of min 10%) afwijkt van het verwachte inkomen op het moment van de aanvraag, dient de student daarvan tijdig bericht te geven aan deputaten, zodat dienovereenkomstig eventueel aanpassing van de bijdrage zal kunnen plaatsvinden.

Artikel 4 - Studievorderingen

De steunverlening kan worden beëindigd resp. tijdelijk worden opgeschort indien, naar het oordeel van het curatorium, de studie onvoldoende vorderingen vertoont, alsook wanneer de student bij herhaling tekortschiet in het verstrekken van de door deputaten gevraagde informatie. Deputaten zijn bevoegd de studievorderingen op te vragen bij het college van hoogleraren.

Artikel 5 - Bijdragen

- 5.1 De bijdrage uit het studiefonds die aan de student kan worden verleend, kent de volgende componenten:
 - 5.1.1. een bijdrage voor vergoeding van collegegeld of instellingscollegegeld;
 - 5.1.2. een bijdrage voor de kosten van studiemiddelen en reiskosten.De bijdragen 5.1.1. en 5.1.2. worden verstrekt als schenking.
- 5.2. Voor de uitwonende student is een persoonsgebonden maandbudget voor levensonderhoud, zorgverzekering, reiskosten enz.

- 5.3. In bijzondere gevallen, dit ter beoordeling van deputaten, kan een gezinstoeslag worden toegekend ten behoeve van de verzorging van kinderen. De bijdrage per kind geldt tot de leeftijd van 18 jaar, conform de uitvoering van de regeling kinderbijslag.
- 5.4. Indien de student verzoekt om alleen vergoeding van het instellingscollegegeld, maar verder geen gebruik maakt van het studiefonds, wordt de inkomensnorm verhoogd met het bedrag van het instellingscollegegeld. De bijdragen worden uitbetaald in een maandelijks bedrag. De leningen zijn rentevrij.

Artikel 6 - Aflossing lening

Van de bij het studiefonds verkregen uitkeringen volgens art. 5.2 en 5.3 wordt 50% kwijtgescholden in gelijke delen over 15 jaar, te beginnen drie jaar na beëindiging van de studie. De overige 50% van de lening dient in maximaal 15 jaar te worden afgelost, eveneens te beginnen drie jaar na beëindiging van de studie. Deze aflossing geschiedt in maandelijks termijnen.

Artikel 7 - Overige bepalingen

- 7.1. Indien de student de studie tussentijds afbreekt dan wel de admissiale status verliest, dient het totale bedrag van de reeds verstrekte lening binnen zes maanden te worden terugbetaald. In bijzondere omstandigheden kunnen deputaten, na overleg met het curatorium, een afwijkende regeling treffen.
- 7.2. Indien de student resp. predikant bij overlijden nog een restantschuld heeft, vervalt deze.
- 7.3. Indien de predikant met vervroegd emeritaat gaat, kunnen deputaten overwegen om, afhankelijk van de financiële situatie van de predikant, het eventuele restant van de af te lossen lening geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.
- 7.4. Indien de student na beëindiging van de studie geen predikant wordt of als predikant overgaat tot een andere staat des levens (art. 12 K.O.) of het verband van onze kerken verlaat, dient hij naast het verplicht af te lossen deel van de lening ook het nog resterende deel van het oorspronkelijk kwijt te schelden bedrag af te lossen in nader overeen te komen termijnen.
- 7.5. Acceptatie van de bijdragen uit het studiefonds houdt per definitie in dat de ontvanger zich akkoord verklaart met de voorwaarden en bepalingen van de regeling en zich daaraan conformeert.
- 7.6. Ter overbrugging van de periode tussen afronding van de studie en eventuele intrede in een gemeente kunnen deputaten, onder door hen te bepalen condities, ondersteuning aanbieden in de vorm van een lening voor in principe een periode van zes maanden. Ook de andere afgestudeerde admissiale studenten kunnen mutatis mutandis van deze mogelijkheid gebruik maken. Deze ondersteuning is exclusief de tegemoetkoming in studiekosten en collegegeld (art. 5.1) maar bestaat wel uit de toelagen volgens art. 5.2 en 5.3.

Artikel 8 - Hardheidsclausule

In bijzondere gevallen waarin de regeling niet voorziet of leidt tot een onredelijke uitwerking, beslissen deputaten. Dit is mede afhankelijk van de hun ter beschikking staande financiële middelen.

Artikel 9 - Definities

ad 3.1.2. Onder het vrij besteedbaar gezinsvermogen wordt verstaan het saldo van contant geld, bank- en girotegoeden plus de waarde van aandelen en overige beleggingen minus schulden per 1 januari van het jaar van aanvraag. Een eigen woning met daarop rustende hypotheek is daarbij niet inbegrepen.

ad 3.1.3. Onder het totale gezinsvermogen wordt verstaan het totaal van het vrij besteedbaar gezinsvermogen inclusief alle overige bezittingen en schulden. Voor de waardebepaling van de eigen woning wordt uitgegaan van de WOZ-waarde.

ad 3.2. Onder het brutogezinsinkomen wordt verstaan de som van

- bruto-inkomen uit arbeid en/of uit vroegere arbeid;
- resultaat uit overige werkzaamheden;
- winst uit onderneming;
- voordeel uit sparen en beleggen;
- periodieke uitkeringen; daarvan worden *niet* meegerekend: kinderbijslag, toeslag vanwege kindgebondenbudget, huurtoeslag, zorgtoeslag, heffingskorting;
- terugontvangen inkomstenbelasting.

E.e.a. in het kalenderjaar waarin de bijdrage wordt verleend. Bij vaststelling van de toelage geldt het inkomen en vermogen vanaf aanvang studie. De bijdrage uit het studiefonds en (eventuele) inkomsten uit preekbeurten en catechisaties tijdens de studietijd worden niet bij het inkomen meegerekend.

Bijlage bij artikel 9: Maandbedragen 2017-2019

Art. 5.1.1.

Bijdrage voor vergoeding van het collegegeld óf het instellingscollegegeld*, schenking.

- bij standaardcollegegeld (afgerond) 2.060 (p/j 2019) € 180;
- bij instellingscollegegeld (afgerond) 5.425 (p/j 2019) € 460.

Art. 5.1.2.

Bijdrage voor de kosten van studiemiddelen en reiskosten, schenking, € 190.

Art. 5.2

Persoonsgebonden budget, 50% schenking/50% lening, € 600.

Art. 5.3

Gezinstoeslag, € 210 per kind, 50% schenking/50% lening per maand max. € 840.

Art. 5.4

*Instellingscollegegeld.

Indien alleen vergoeding van het instellingscollegegeld is gevraagd, wordt de grens van de bijverdiensten verhoogd met max. € 5.425 (jaar 2019). De bijdrage is een schenking en wordt uitbetaald in een maandelijks bedrag.

Grens bijverdiensten

Kalenderjaar 2019: bruto € 14.700. Het meerdere wordt in mindering gebracht op de bijdrage. Bij de 1e aanvang van de studie geldt voor de berekening van de bijverdiensten de periode gerekend vanaf startdatum studiejaar.

De bedragen kunnen jaarlijks door deputaten worden bijgesteld.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

Bijlage 10 (art 20, Theologische Universiteit)

Reglement voor de Theologische Universiteit

KERKELIJKE RECHTSPERSOON (artikel 2, Boek 2, Burgerlijk Wetboek)

PREAMBULE

Kerkelijke rechtspersoon (artikel 2, Boek 2, Burgerlijk Wetboek)

De generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland heeft op 28 mei 2008 bepaald dat de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken, gevestigd te Apeldoorn, een rechtspersoon op grond van artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek is. Dit is vastgelegd in artikel 84 van de Kerkorde.

De synode heeft op 29 september 2020 het reglement van die rechtspersoon op onderdelen aangepast en aldus vastgesteld:

I. Algemeen

Naam, zetel, begripsbepalingen

Artikel 1.

1. De rechtspersoon draagt de naam: Theologische Universiteit Apeldoorn.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Apeldoorn.
3.
 - a. onder 'de synode' wordt in dit reglement verstaan: de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
 - b. onder 'de Kerken' wordt in dit reglement verstaan: de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
 - c. onder 'K.O.' wordt in dit reglement verstaan: de kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland;
 - d. onder 'TUA' wordt verstaan: de rechtspersoon Theologische Universiteit Apeldoorn;
 - e. onder 'Reglement': het reglement van de rechtspersoon de Theologische Universiteit Apeldoorn;
 - f. onder 'de WHW': Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek;
 - g. onder 'code goed bestuur': de door de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) vastgestelde 'code goed bestuur universiteiten';
 - h. onder de Minister: de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
 - i. onder 'raad van toezicht' wordt in dit reglement verstaan: de raad van toezicht van de TUA;
 - j. onder 'curatorium ' wordt in dit reglement verstaan: het curatorium als bedoeld in artikel 13 van dit reglement en in de kerkrechtelijke regelingen;
 - k. onder 'het college van bestuur': het college van bestuur van de universiteit, zoals beschreven in de WHW en het reglement van de rechtspersoon;
 - l. onder 'docenten': universitaire docenten en universitaire hoofddocenten;
 - m. onder 'hoogleraren': zij die als zodanig door de generale synode benoemd zijn;
 - n. onder 'bijzonder(e) hoogleraren': zij die als zodanig door het college van bestuur benoemd zijn en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel welke door een derde partij gefinancierd wordt;
 - o. onder 'college van hoogleraren' de hoogleraren en de kerkelijk universitaire hoofddocenten;
 - p. onder 'college van promoties' de hoogleraren en bijzonder(e) hoogleraren.

Doel

Artikel 2.

De TUA heeft primair ten doel het – met name ten behoeve van de Kerken – in stand houden van een opleiding tot de dienst des Woords, het (doen) beoefenen van de theologische wetenschap en theologische vorming op de grondslag van de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid, alsmede al hetgeen daarmee rechtstreeks of zijdelings verband houdt en bevorderlijk kan zijn voor kerk en samenleving.

Middelen

Artikel 3.

De TUA kan haar doelstelling verwezenlijken met alle wettige middelen, met name door het beheren en exploiteren van een theologische universiteit en het verzorgen van opleidingen, al dan niet in samenwerking met anderen.

Bestuur en toezicht op bestuur

Artikel 4.

Het besturen van de TUA is opgedragen aan een college van bestuur onder toezicht van een raad van toezicht en met inachtneming van de bevoegdheden die bij of krachtens dit reglement zijn toegekend aan het curatorium en de synode.

Opleidingen

Artikel 5.

Binnen de TUA (BRIN code 21 QO) zijn de volgende initiële opleidingen ingesteld:

- bacheloropleiding theologie (ISAT code 56109).
- masteropleiding theologie (ISAT code 60257).

II. College van bestuur

Samenstelling, benoeming en ontslag college van bestuur

Artikel 6.

1. Het aantal leden van het college van bestuur wordt door de raad van toezicht vastgesteld.
2. a. de leden van het college van bestuur worden benoemd door de raad van toezicht. Uitsluitend leden van de Kerken zijn benoembaar tot lid van het college van bestuur;
b. iedere benoeming van een lid van het college van bestuur behoeft de instemming achteraf van de synode. Bij ieder verzoek om instemming dient de raad van toezicht te vermelden hoe het desbetreffende lid van het college van bestuur beantwoordt aan de door de raad van toezicht vastgestelde profielschets.
3. Het college van hoogleraren wordt door de raad van toezicht in de gelegenheid gesteld om uit zijn midden voor één lid van het college van bestuur een voordracht te doen. De raad van toezicht benoemt één van de leden van het college van bestuur tot voorzitter van het college van bestuur.
4. Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de leden van het college van bestuur worden door de raad van toezicht vastgesteld.
5. Ieder lid van het college van bestuur kan door de raad van toezicht uit zijn functie als lid van het college van bestuur worden geschorst en/of ontslagen op grond van onvoldoende functioneren, onverenigbaarheid van karakters, onverenigbaarheid van belangen of op grond van andere objectiveerbare redenen.
6. Het lidmaatschap van het college van bestuur eindigt voorts:
 - door het verstrijken van de benoemingstermijn
 - door overlijden;
 - indien het desbetreffende lid het vrije beheer over diens vermogen verliest als gevolg van curatele of bewind;
 - door schriftelijke ontslagneming met inachtneming van een redelijke termijn;
 - door het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd in welk geval het bestuurslidmaatschap eindigt aan het eind van de betreffende kalendermaand en voor de rector op het moment van emeritering als hoogleraar;
 - door het aanvaarden van het lidmaatschap van de raad van toezicht;
 - door het beëindigen van het lidmaatschap van de Kerken.

7. Bij ontstentenis of belet van één of meer leden van het college van bestuur wordt het bestuur waargenomen door de overblijvende leden/het overblijvende lid van het college. Bij ontstentenis of belet van alle leden van het college van bestuur benoemt de raad van toezicht onverwijld een tijdelijk bestuurder. Ter overbrugging kan de voorzitter van de raad van toezicht of diens plaatsvervanger voor maximaal twee maanden de functie van tijdelijk bestuurder vervullen. De raad van toezicht is verplicht zo spoedig mogelijk een definitieve voorziening te treffen.

Organisatie college van bestuur.

Artikel 7.

1. Het college van bestuur stelt onderling de taakverdeling binnen het college van bestuur vast en legt deze ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht, een en ander voor zover de taakverdeling niet reeds voortvloeit uit de in artikel 6 lid 2.b van dit reglement bedoelde profielschets.
2. Het college van bestuur regelt de werkwijze en de besluitvorming van het college van bestuur in een reglement van het college van bestuur en legt dit ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht waarna het college van bestuur het reglement vaststelt. Indien nodig kan de raad van toezicht een tijdelijke voorziening treffen.

Taken en bevoegdheden college van bestuur

Artikel 8.

1. Tot de bestuursbevoegdheid van het college van bestuur behoort, met inachtneming van het in dit reglement bepaalde, al hetgeen ingevolge de WHW aan het college van bestuur inzake het bestuur en het beheer van de TUA is opgedragen, uitgezonderd de bevoegdheden die bij of krachtens dit reglement zijn toegekend aan andere organen.
2. Het college van bestuur stelt voor een periode van zes jaar de hoofdlijnen van het te voeren bestuursbeleid in de vorm van een instellingsplan op en legt dit ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht, waarna het college van bestuur dit vaststelt. Het college van bestuur stelt jaarlijks een beleidsplan vast waarin, binnen de door de raad van toezicht goedgekeurde hoofdlijnen van het te voeren bestuursbeleid, de eigen voornemens met betrekking tot het bestuursbeleid zijn neergelegd.
3. Aan de goedkeuring van de raad van toezicht zijn, onverminderd het overigens in dit reglement bepaalde, onderworpen alle besluiten van het college van bestuur omtrent:
 - a. de vaststelling van de (meerjaren) exploitatie- en investeringsbegroting en het (meerjaren) financieel beleidsplan;
 - b. investeringen en desinvesteringen welke niet zijn opgenomen in de goedgekeurde (meerjaren) exploitatie- en/of investeringsbegroting van de TUA dan wel het maximumbedrag overschrijden dat is vastgelegd in het (meerjaren) financieel beleidsplan;
 - c. het aangaan en het verbreken van duurzame rechtstreekse of middellijke samenwerking met andere rechtspersonen, indien deze samenwerking of verbreking voor de van de TUA uitgaande instelling(en) van belangrijke betekenis is; bij zaken die van belang zijn voor de identiteit van de TUA (artikel 2) behoeft het college van bestuur hiervoor tevens de voorafgaande toestemming van het curatorium; bij majeure samenwerkingsverbanden, te bepalen door het curatorium, onder nadere goedkeuring van de synode;
 - d. het oprichten of beëindigen van rechtspersonen, welke met de TUA in een groep worden, casu quo zijn verbonden;
 - e. aangifte van faillissement of aanvraag van surseance van betaling;
 - f. het beëindigen van de dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal werknemers tegelijkertijd of binnen een korte periode;

- g. het ingrijpend wijzigen van de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers;
 - h. het voeren van rechtsgedingen, met uitzondering van incassoprocedures, procedures voor de sector kanton van de rechtbank of procedures in kort geding.
4. Wanneer het college van bestuur, handelend ter vertegenwoordiging van de TUA in hoedanigheid van bestuurder en/of aandeelhouder van een andere rechtspersoon, een besluit als hiervoor bedoeld ten aanzien van enige andere rechtspersoon wil nemen of goedkeuren, behoeft dat besluit eveneens de goedkeuring van de raad van toezicht. Het bepaalde in de vorige zin is van overeenkomstige toepassing op besluiten die het college van bestuur neemt of goedkeurt handelend ter vertegenwoordiging van de TUA in hoedanigheid van bestuurder en/of aandeelhouder van een rechtspersoon die op haar beurt handelt als bestuurder en/of aandeelhouder van een andere rechtspersoon.
 5. Het college van bestuur verschaft de raad van toezicht tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens. Het college van bestuur rapporteert regelmatig aan de raad van toezicht over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de strategie en het beleid van de TUA.
 6. Het college van bestuur verschaft het curatorium tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens. Het college van bestuur stelt aan het curatorium de voorzieningen ter beschikking waarover de TUA beschikt of redelijkerwijs kan beschikken en die het curatorium redelijkerwijs nodig acht voor de vervulling van zijn taken.
 7. Het college van bestuur draagt zorg dat de curatoren te allen tijde toegang tot de colleges hebben.
 8. Het college van bestuur conformeert zich aan de code goed bestuur.

Vertegenwoordiging

Artikel 9.

1. Het college van bestuur vertegenwoordigt de TUA, voor zover uit de WHW of het reglement niet anders voortvloeit.
2. Het ontbreken van goedkeuring als bedoeld in artikel 8 lid 3 tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid van het college van bestuur niet aan.
3. In alle gevallen waarin de TUA een tegenstrijdig belang heeft met één of meer leden van het college van bestuur, wordt de TUA vertegenwoordigd door één of meer personen die daartoe door de raad van toezicht, al dan niet uit zijn midden of uit het college van bestuur, worden aangewezen.
4. Het college van bestuur kan aan personen in dienst van de TUA alsook aan derden volmacht verlenen om de TUA binnen de grenzen van de volmacht te vertegenwoordigen.

III. Raad van Toezicht

Samenstelling, benoeming en ontslag raad van toezicht

Artikel 10.

1. De raad van toezicht bestaat uit vijf leden. Ingeval van vacatures neemt de raad van toezicht onverwijld maatregelen ter aanvulling van zijn ledental. Ook wanneer de raad van toezicht te eniger tijd uit minder dan vijf leden bestaat, is hij volledig bevoegd tot het verrichten van alle handelingen die uit zijn taak voortvloeien.
2. De leden van de raad van toezicht worden door of vanwege de synode benoemd op voordracht van de raad van toezicht, met inachtneming van de regelingen die de synode vaststelt inzake de totstandkoming van zodanige voordrachten en conform artikel 50 sub 13 K.O. De voorzitter wordt in functie benoemd. De raad van toezicht komt tot zijn voordracht na een objectieve en openbare werving van kandidaten.

3. Bij de samenstelling van de raad van toezicht wordt gelet op diverse facetten die de aandacht van de raad van toezicht vragen waarbij de raad van toezicht in ieder geval wordt samengesteld op basis van algemene bestuurlijke kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de TUA en met een spreiding van deskundigheden en achtergronden. De aandachtspunten met betrekking tot de van een lid van de raad van toezicht gevraagde deskundigheid en achtergrond worden in algemene zin vastgelegd door de raad van toezicht in een profielschets.
4. De leden van de raad van toezicht dienen lid te zijn van de Kerken.
5. De leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van ten hoogste drie jaar. Aftredende leden zijn terstond herbenoembaar met dien verstande dat een lid niet langer dan gedurende negen aaneengesloten jaren zitting kan hebben in de raad van toezicht.
6. Bij ontstentenis van alle leden van de raad van toezicht zal door deputatenvertegenwoordiging van de synode met inachtneming van het in dit reglement bepaalde een nieuwe raad van toezicht worden benoemd. De aldus benoemde leden van de raad van toezicht treden af zodra opvolgers zijn benoemd door de synode conform het bepaalde in lid 2.
7. Het lidmaatschap van de raad van toezicht eindigt voorts:
 - door overlijden;
 - indien het desbetreffende lid het vrije beheer over diens vermogen verliest als gevolg van curatele of bewind;
 - door schriftelijke ontslagneming met inachtneming van een redelijke termijn;
 - door toetreding tot het college van bestuur;
 - door het beëindigen van het lidmaatschap van de Kerken.

Organisatie raad van toezicht

Artikel 11.

1. De raad van toezicht benoemt uit zijn midden een vicevoorzitter en een secretaris.
2. De raad van toezicht vergadert ten minste viermaal per jaar en verder zo dikwijls als de voorzitter, twee leden van de raad van toezicht of het college van bestuur het nodig achten.
3. De oproeping tot de vergadering geschiedt schriftelijk ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend. De oproeping vermeldt, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de agenda.
4. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter of vicevoorzitter van de raad van toezicht. Bij hun beider afwezigheid wijst de raad van toezicht een ander lid van de raad van toezicht als voorzitter van de vergadering aan.
5. Behoudens de in dit reglement voorziene afwijkingen besluit de raad van toezicht bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Ieder lid van de raad van toezicht heeft één stem. Stemmingen geschieden mondeling, tenzij een lid van de raad van toezicht schriftelijke stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
Blanco stemmen worden geacht niet te zijn uitgebracht.
6. Het door de voorzitter van de vergadering uitgesproken oordeel omtrent de uitslag van de stemming is beslissend. Wordt onmiddellijk na het uitspreken van het oordeel van de voorzitter de juistheid daarvan betwist, dan vindt een nieuwe stemming plaats.
7. De leden van de raad van toezicht stemmen te allen tijde zonder last of ruggenspraak, met inachtneming van het bepaalde in art.12 lid 4.
8. De raad van toezicht kan alleen dan geldige besluiten nemen, indien de meerderheid van de leden van de raad van toezicht aanwezig is. Een lid van de raad toezicht kan zich

- slechts door een ander lid van de raad van toezicht doen vertegenwoordigen, mits bij schriftelijke machtiging, waarvan de toereikendheid door de voorzitter wordt beoordeeld.
9. Indien een lid van de raad van toezicht bij een te nemen besluit een persoonlijk belang heeft, dient hij zich terug te trekken uit de beraadslagingen en zich te onthouden van stemmingen over dit besluit.
 10. De raad van toezicht kan ook buiten vergadering besluiten nemen mits de zienswijze van de leden van de raad van toezicht schriftelijk, per mail, wordt ingewonnen en geen van de leden van de raad van toezicht zich tegen deze wijze van besluitvorming verzet.
 11. Indien in een vergadering alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kunnen over alle onderwerpen geldige besluiten worden genomen, mits met algemene stemmen, ook al zijn de voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen.
 12. Het college van bestuur woont de vergaderingen van de raad van toezicht met adviserende stem bij, tenzij zaken worden besproken waarbij hun persoon, positie of hun functioneren direct of indirect betrokken zijn, de raad haar eigen functioneren evalueert of de raad besluit zonder het college van bestuur te willen vergaderen.
 13. Van het verhandelde in de vergadering wordt een verslag gemaakt, welke in de eerstvolgende vergadering wordt vastgesteld en daarna wordt getekend door de voorzitter van de desbetreffende vergadering en door een ander lid van de raad van toezicht, dat in de desbetreffende vergadering aanwezig was.
 14. Jaarlijks, binnen vijf maanden na afloop van een boekjaar, stelt het college van bestuur het bestuursverslag van de TUA op dat de goedkeuring van de raad van toezicht behoeft, waarna het college van bestuur het bestuursverslag van de TUA vaststelt. Het bestuursverslag wordt daarna onverwijld openbaar gemaakt.
 15. De raad van toezicht stelt een reglement op voor de raad van toezicht, waarin het eigen functioneren van de raad van toezicht nader wordt geregeld.
 16. De raad van toezicht conformeert zich aan de WHW en de code goed bestuur.
 17. De raad van toezicht legt op hoofdlijnen verantwoording af aan de synode.

Taken en bevoegdheden raad van toezicht

Artikel 12.

1. De raad van toezicht is belast met de werkzaamheden die hem in dit reglement en het reglement van de raad van toezicht zijn opgedragen.
2. De raad van toezicht houdt integraal toezicht op de uitvoering van het beleid van het college van bestuur en op de algehele gang van zaken in de TUA en de aan haar verbonden instellingen en rechtspersonen, met dien verstande dat de werkzaamheden van het curatorium uitdrukkelijk van het toezicht door de raad van toezicht zijn uitgezonderd.
3. De raad van toezicht staat het college van bestuur met raad terzijde.
4. Bij de vervulling van hun taak richten de leden van de raad van toezicht zich naar de belangen van de TUA en de aan haar verbonden instelling(en), rekening houdend met het feit dat de TUA een bijzondere verantwoordelijkheid heeft jegens de Kerken.

IV. Curatorium

Samenstelling, benoeming en ontslag curatorium

Artikel 13.

1. De TUA heeft een curatorium, bestaande uit een door of vanwege de synode vast te stellen aantal curatoren.
2. Curatoren worden benoemd, geschorst en ontslagen door of vanwege de Kerken met inachtneming van door de synode vastgestelde regelingen.

Taken en bevoegdheden curatorium

Artikel 14.

1. Het curatorium ziet namens de Kerken toe op:

- het handhaven van het gereformeerd-confessionele karakter van de TUA als wetenschappelijke opleiding;
- leer en leven van hoogleraren en docenten binnen het kader van het gereformeerd-confessionele karakter van de opleiding en dat samen met het college van bestuur;
- de actieve vormgeving van het gereformeerd-confessionele karakter van de opleiding door hoogleraren en docenten, zowel met het oog op het onderwijs als met het oog op de praktische geestelijke vorming van studenten.

Daartoe heeft het curatorium binnen de TUA de volgende bevoegdheden:

- a. bij een vacature voor hoogleraar heeft het curatorium het recht om het college van bestuur te adviseren over mogelijke namen.
 - a. Het college van bestuur stelt vervolgens een lijst van kandidaten op, waarbij het advies van het curatorium wordt meegewogen.
 - b. Het college van bestuur verschaft het curatorium tijdig de voor instemming noodzakelijke gegevens.
 - c. Het college van bestuur overlegt regelmatig met het curatorium over de stand van zaken met betrekking tot de benoeming van een nieuwe hoogleraar.
 - d. Het college van bestuur zal niet tot voorstel van benoeming aan de synode overgaan voordat het curatorium heeft ingestemd;
- b. goedkeuring verlenen aan benoeming van docenten door het college van bestuur;
- c. het met het college van bestuur houden van opzicht over leer en leven van hoogleraren en docenten;
- d. het college van bestuur adviseren over een voorgenomen schorsing van een hoogleraar of zelf met een voorstel voor schorsing richting college van bestuur komen;
- e. het verlenen van de admissiale status en het kerkelijk-geestelijk begeleiden van admissiale studenten;
- f. het kennismaken van de voortgang van studie en stages van admissiale studenten;
- g. het ontnemen van de admissiale status;
- h. het verlenen van preekconsent aan admissiale studenten;
- i. het ontnemen van preekconsent;
- j. het beroepbaar stellen van admissiale studenten;
- k. het ontnemen van de beroepbaarstelling;
- l. bezoeken van colleges.

De benoeming door het college van bestuur van stagebegeleiders van admissiale studenten op voordracht van het college van hoogleraren behoeft de instemming van het curatorium.

V. Intern

Universiteitsraad

Artikel 15.

De medezeggenschap van het personeel en studenten van de TUA vindt plaats in de universiteitsraad. Samenstelling, werkwijze en bevoegdheden van de universiteitsraad zijn beschreven in een door de universiteitsraad opgesteld reglement voor de universiteitsraad dat door het college van bestuur wordt vastgesteld. In dit reglement is verdisconteerd dat de synode de uiteindelijke zeggenschap heeft over een aantal specifiek benoemde punten.

College van hoogleraren

Artikel 16.

1. De aan de TUA verbonden hoogleraren vormen gezamenlijk het college van hoogleraren. Het college van bestuur kan besluiten universitaire hoofddocenten deel uit te laten maken van het college van hoogleraren. Ook kan het college van bestuur besluiten om de bijzonder(e) hoogleraren deel uit te laten maken van het college van hoogleraren.
2. Het college van hoogleraren is, met inachtneming van hetgeen overigens in of krachtens dit reglement of de kerkorde is bepaald, belast met:
 1. de coördinatie en onderlinge afstemming van de werkzaamheden van de hoogleraren;
 2. het op verzoek van het college van bestuur functioneren als klankbord voor het college van bestuur met betrekking tot de aangelegenheden van onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.
3. De positie van het college van hoogleraren wordt nader geregeld in een regeling, die daartoe, op voorstel van het college van bestuur en gehoord het college van hoogleraren en de raad van toezicht, wordt vastgesteld door het college van bestuur.

Opleidingscommissie

Artikel 17.

Het college van bestuur stelt voor de opleidingen één opleidingscommissie in. De opleidingscommissie bestaat voor de helft uit docenten en voor de helft uit studenten. De leden worden benoemd door het college van bestuur. De opleidingscommissie heeft met name tot taak:

- het college van bestuur te adviseren over de vaststelling en de wijzigingen van de onderwijs- en examenregeling;
- jaarlijks de uitvoering van de onderwijs- en examenregeling en het onderwijsprogramma te beoordelen;
- en te adviseren over andere aangelegenheden die de opleidingen betreffen.

Examencommissie

Artikel 18.

Het college van bestuur stelt voor de opleidingen één examencommissie in. De leden worden benoemd door het college van bestuur. De examencommissie heeft met name tot taak:

- te beoordelen welke aanvullende instroomeisen nodig zijn bij een afwijkende vooropleiding;
- verzoeken om vrijstellingen of aanpassingen in het studieprogramma van individuele studenten te beoordelen;
- de kwaliteit van de afgegeven diploma's te borgen.

Het college van bestuur hoort de examencommissie over de voorgenomen wijzigingen van de onderwijs- en examenregeling.

VI. Overige bepalingen

Boekjaar, jaarrekening en begroting en bestuursverslag

Artikel 19.

1. Het boekjaar van de TUA is gelijk aan het kalenderjaar.
2. De boeken worden na afloop van ieder jaar afgesloten. Het college van bestuur maakt daaruit binnen drie maanden na afloop van het boekjaar de jaarrekening op. Tegelijkertijd stelt het college van bestuur het bestuursverslag op en legt dit ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht waarna het college van bestuur de jaarrekening vaststelt.
3. De raad van toezicht verleent opdracht aan een registeraccountant tot onderzoek van de jaarrekening. De registeraccountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan zowel de raad van toezicht als aan het college van bestuur.

4. Na de goedkeuring van de jaarrekening verleent de raad van toezicht décharge aan het college van bestuur voor het gedurende het afgelopen boekjaar gevoerde bestuur. Deze procedure dient binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar te zijn afgerond.
5. Uiterlijk in de maand december van ieder boekjaar wordt in de vergadering van de raad van toezicht de door het college van bestuur opgestelde begroting voor het eerstvolgende boekjaar besproken en vervolgens door de raad van toezicht goedgekeurd waarna het college van bestuur de begroting vaststelt.

Enquêterecht

Artikel 20.

De synode is bevoegd, overeenkomstig artikel 2:346, derde lid onder e, van het Burgerlijk Wetboek, tot het indienen van een verzoek als bedoeld in artikel 2:345 van het Burgerlijk Wetboek, bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam.

Reglementswijziging

Artikel 21.

1. Dit reglement kan worden gewijzigd door een besluit van de synode, over welke wijziging overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door de raad van toezicht.
2. Voor een besluit tot goedkeuring van een voorstel tot reglementswijziging worden de leden van de raad van toezicht bijeengeroepen op een termijn van tenminste veertien dagen, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, waarbij in de oproeping de voorgestelde reglementswijziging wordt vermeld.
3. Het besluit van de raad van toezicht tot goedkeuring van een voorstel tot reglementswijziging kan alleen worden genomen met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen van de leden van de raad van toezicht, in een vergadering waarin ten minste twee/derde van de in functie zijnde leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd is. Is niet twee/derde van het aantal zitting hebbende leden aanwezig of vertegenwoordigd, dan wordt binnen vier weken, doch niet eerder dan veertien dagen na de eerste vergadering, een tweede vergadering gehouden, waartoe dezelfde oproepingstermijn in acht wordt genomen en waarin ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde zitting hebbende leden tot de goedkeuring kan worden besloten met een meerderheid van ten minste tweederde van de uitgebrachte stemmen.

Ontbinding

Artikel 22.

1. De TUA kan worden ontbonden door een besluit van de synode, over welk besluit overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door het curatorium en de raad van toezicht.
2. Het bepaalde in de leden 2 en 3 van het vorige artikel is van overeenkomstige toepassing.
3. De vereffening geschiedt door de leden van het college van bestuur, tenzij de raad van toezicht één of meer andere vereffenaars aanwijst, onder toezicht van de raad van toezicht.
4. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van dit reglement zoveel mogelijk van kracht.

Slot- en overgangsbepaling

Artikel 23.

In alle gevallen, waarin dit reglement niet voorziet, beslist de raad van toezicht binnen de kaders van de wet.

Artikel 24.

Dit reglement treedt in werking per 1 april 2020.

Vastgesteld door de synode op 29 september 2020.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020)

Bijlage 12 (art 20 ondertekeningsformulier voor de hoogleraren in de theologie, art 39 (ondertekeningsformulier voor dienaren des Woords) en art 40 (ondertekeningsformulier voor ouderlingen en diakenen))

Ondertekeningsformulier hoogleraren en docenten in de theologie

Wij, ondergetekenden, hoogleraren in de theologie en/of docenten aan de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie oecumenische belijdenisgeschriften en de drie Formulieren van Eenheid, omdat zij de Schrift in alles getrouw naspreken. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaarden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze taak aan de Theologische Universiteit.

Het is ons hartelijk voornemen ons onderwijs te geven in overeenstemming met dit belijden van de kerk. Wij beloven deze leer in woord en geschrift steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden en dat wij in dit opzicht een bijzondere verantwoordelijkheid hebben. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verdedigen, hetzij door ons onderwijs, hetzij door publicaties of door de zondagse verkondiging. In plaats daarvan zullen wij onze opvatting uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan het curatorium. Indien het curatorium dit noodzakelijk acht, zullen wij onze medewerking verlenen aan een door de generale synode in te stellen onderzoek en verklaren wij ons graag bereid de gevraagde verantwoording af te leggen. De synode zal onze opvatting toetsen aan het Woord van God. Aan haar oordeel zullen wij ons onderwerpen en aan de aanwijzingen die wij ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op revisiezoek. (aangehouden)

Ondertekeningsformulier predikanten

Preambule bij de kerkelijke ondertekeningsformulieren

Door het plaatsen van een handtekening onder het ondertekeningsformulier, door het ja-woord in de bevestigingsdienst en door de openlijke verklaring aan het begin van iedere generale synode beloven ambtsdragers hun ambtswerk te doen in gebondenheid aan de leer van de Heilige Schrift zoals die is verwoord in onze belijdenisgeschriften. Dit vormt de basis

van onze eenheid als kerkverband. Op grond hiervan hebben we elkaar gevonden en mogen we samen kerk zijn.

Ambtsdragers zullen de volgende formulieren dan ook met een goed geweten onderschrijven en dit middels een handtekening bevestigen.

Het is in dit verband dienstig om nader in te gaan op de aard en het waarom van deze binding aan de belijdenis:

- Wij weten ons gebonden aan de belijdenis omdat we ervan overtuigd zijn dat zij de leer van de Heilige Schrift getrouw naspreekt. Onze belijdenis heeft geen op zichzelf staand gezag. Ze is geen 'norma normans' maar 'norma normata'. Haar gezag ontleent ze aan de Heilige Schrift. De kerken hebben deze belijdenissen aanvaard omdat ze overeenstemmen met de Schrift en vragen daarom van hun ambtsdragers om ermee in te stemmen. Wij binden ons aan de belijdenisgeschriften omdat we ons gebonden weten aan de Heilige Schrift.
- Deze binding aan de belijdenis dient onbekrompen en ondubbelzinnig te zijn. Ze kan onmogelijk een louter formeel of uitwendig karakter dragen. Ze behoort gedragen te worden door liefde tot God en de leer van de zaligheid. We binden ons eraan juist omdat we willen buigen voor het gezag van de Heilige Schrift over de volle lengte en breedte van het leven en dus ook over onze ambtelijke dienst. Wie afbreuk doet aan de belijdenis als herkenningspunt van het geloof dat de grondslag vormt van de gemeenschap van de kerk, is aan het breken aan de kerk. Er mag niet getornd worden aan het erfgoed zoals de kerk dat heeft ontvangen van het voorgeslacht.
- Deze binding aan de belijdenis beoogt de gemeente te bewaren bij de leer die naar de godzaligheid is en geeft bescherming tegen dwaling die altijd weer op de loer ligt. Waar ambtsdragers in hun ambtswerk steeds handelen in overeenstemming met de door hen geplaatste handtekening wordt de gemeente bewaard voor allerlei wind van leer als ook voor allerlei persoonlijke eenzijdigheden en voorkeuren. Het helpt de kerk om waarlijk katholiek te zijn en blijven in het spoor van de kerk van alle eeuwen.
- De binding aan de belijdenis is en blijft binding aan een menselijk (kerkelijk) geschrift. De belijdenis is de Bijbel zelf niet. Haar gezag is slechts een afgeleid gezag. Wat art. 7 NGB zegt van geschriften van mensen, namelijk dat men ze niet gelijk mag stellen met de goddelijke geschriften, geldt ook voor de geschriften waarin de kerk haar belijden verwoordt. Ook de belijdenis is geen onfeilbaar geschrift. Voortgaand onderzoek van de Heilige Schrift kan tot de overtuiging leiden dat de belijdenis op een concreet punt moet worden bijgesteld. Ook al heeft men zijn handtekening onder de belijdenis gezet, toch heeft men altijd het recht een gravamen in te dienen, beargumenteerd vanuit de Schrift. Men zal dit dan niet bedekt of openlijk uitdragen maar langs kerkelijke weg ter toetsing voorleggen aan de kerkelijke vergaderingen.
- Ten slotte dient in dit verband aandacht gevraagd te worden voor wat altijd genoemd is 'de vrijheid van profetie'. Er is een heel scala van onderwerpen waarover onze belijdenis zich niet uitlaat. Ze brengt alleen de hoofdlijnen van de Bijbelse leer onder woorden. Dit laat ruimte voor verdere uitwerking van de gedachten die erin verwoord worden en het plaatsen van verschillende accenten zoals de tijd/context die vereist. Zo blijft er veel ruimte voor vrije gedachtewisseling over allerlei onderwerpen en doorvertaling van bijbelse principes naar de praktijk. Onze belijdenis laat hiervoor veel vrijheid, terwijl gelijktijdig de belijdenis de grens markeert waarbinnen men dient te opereren.

Wij, ondergetekenden, dienaren van het goddelijke Woord, behorend tot de classis verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie

oecumenische belijdenisgeschriften en de drie Formulieren van Eenheid, omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaarden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze ambtelijke dienst.

Het is ons hartelijk voornemen in leer en leven gestalte te geven aan dit belijden van de kerk. Het is ook ons verlangen hiervan te getuigen in de wereld om ons heen. Wij beloven deze leer steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verspreiden en verdedigen. In plaats daarvan zullen we onze opvatting uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan de kerkenraad, classis of (particuliere) synode. Deze zal naar aanleiding van onze opvatting een onderzoek instellen om die te toetsen aan het Woord van God.

Wij verklaren ons ten behoeve van dit onderzoek graag bereid de gevraagde verantwoording af te leggen. Aan het oordeel van de kerkelijke vergadering waaraan onze opvatting is voorgelegd zullen we ons conformeren en aan de aanwijzingen die we ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op appel.

Tenslotte beloven wij ons in onze ambtelijke dienst te houden aan de geldende kerkorde en verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Ondertekeningsformulier ouderlingen en diakenen

Preambule bij de kerkelijke ondertekeningsformulieren

Door het plaatsen van een handtekening onder het ondertekeningsformulier, door het ja-woord in de bevestigingsdienst en door de openlijke verklaring aan het begin van iedere generale synode beloven ambtsdragers hun ambtswerk te doen in gebondenheid aan de leer van de Heilige Schrift zoals die is verwoord in onze belijdenisgeschriften. Dit vormt de basis van onze eenheid als kerkverband. Op grond hiervan hebben we elkaar gevonden en mogen we samen kerk zijn.

Ambtsdragers zullen de volgende formulieren dan ook met een goed geweten onderschrijven en dit middels een handtekening bevestigen.

Het is in dit verband dienstig om nader in te gaan op de aard en het waarom van deze binding aan de belijdenis:

- Wij weten ons gebonden aan de belijdenis omdat we ervan overtuigd zijn dat zij de leer van de Heilige Schrift getrouw naspreekt. Onze belijdenis heeft geen op zichzelf staand gezag. Ze is geen 'norma normans' maar 'norma normata'. Haar gezag ontleent ze aan de Heilige Schrift. De kerken hebben deze belijdenissen aanvaard omdat ze overeenstemmen met de Schrift en vragen daarom van hun ambtsdragers om ermee in te stemmen. Wij binden ons aan de belijdenisgeschriften omdat we ons gebonden weten aan de Heilige Schrift.
- Deze binding aan de belijdenis dient onbekrompen en ondubbelzinnig te zijn. Ze kan onmogelijk een louter formeel of uitwendig karakter dragen. Ze behoort gedragen te worden door liefde tot God en de leer van de zaligheid. We binden ons eraan juist omdat we willen buigen voor het gezag van de Heilige Schrift over de volle lengte en breedte

van het leven en dus ook over onze ambtelijke dienst. Wie afbreuk doet aan de belijdenis als herkenningspunt van het geloof dat de grondslag vormt van de gemeenschap van de kerk, is aan het breken aan de kerk. Er mag niet getornd worden aan het erfgoed zoals de kerk dat heeft ontvangen van het voorgeslacht.

- Deze binding aan de belijdenis beoogt de gemeente te bewaren bij de leer die naar de godzaligheid is en geeft bescherming tegen dwaling die altijd weer op de loer ligt. Waar ambtsdragers in hun ambtswerk steeds handelen in overeenstemming met de door hen geplaatste handtekening wordt de gemeente bewaard voor allerlei wind van leer als ook voor allerlei persoonlijke eenzijdigheden en voorkeuren. Het helpt de kerk om waarlijk katholiek te zijn en blijven in het spoor van de kerk van alle eeuwen.
- De binding aan de belijdenis is en blijft binding aan een menselijk (kerkelijk) geschrift. De belijdenis is de Bijbel zelf niet. Haar gezag is slechts een afgeleid gezag. Wat art. 7 NGB zegt van geschriften van mensen, namelijk dat men ze niet gelijk mag stellen met de goddelijke geschriften, geldt ook voor de geschriften waarin de kerk haar belijden verwoordt. Ook de belijdenis is geen onfeilbaar geschrift. Voortgaand onderzoek van de Heilige Schrift kan tot de overtuiging leiden dat de belijdenis op een concreet punt moet worden bijgesteld. Ook al heeft men zijn handtekening onder de belijdenis gezet, toch heeft men altijd het recht een gravamen in te dienen beargumenteerd vanuit de Schrift. Men zal dit dan niet bedekt of openlijk uitdragen maar langs kerkelijke weg ter toetsing voorleggen aan de kerkelijke vergaderingen.
- Ten slotte dient in dit verband aandacht gevraagd te worden voor wat altijd genoemd is 'de vrijheid van profetie'. Er is een heel scala van onderwerpen waarover onze belijdenis zich niet uitlaat. Ze brengt alleen de hoofdlijnen van de Bijbelse leer onder woorden. Dit laat ruimte voor verdere uitwerking van de gedachten die erin verwoord worden en het plaatsen van verschillende accenten zoals de tijd/context die vereist. Zo blijft er veel ruimte voor vrije gedachtewisseling over allerlei onderwerpen en doorvertaling van bijbelse principes naar de praktijk. Onze belijdenis laat hiervoor veel vrijheid terwijl gelijktijdig de belijdenis de grens markeert waarbinnen men dient te opereren.

Wij, ondergetekenden, ouderlingen en diakenen van de kerk van verklaren voor Gods aangezicht met een goed en oprecht geweten dat de Heilige Schrift het betrouwbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God is. Daarom is ze voor ons de hoogste norm voor ons geloof en leven. Wij stemmen van harte in met de drie oecumenische belijdenisgeschriften en de drie Formulieren van Eenheid, omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen. Zij zijn een uitdrukking van verbondenheid met de katholieke kerk der eeuwen. Hun leer aanvaarden we als een betrouwbare verwoording van de inhoud van ons geloof en als maatstaf voor onze ambtelijke dienst.

Het is ons hartelijk voornemen in leer en leven gestalte te geven aan dit belijden van de kerk. Het is ook ons verlangen hiervan te getuigen in de wereld om ons heen. Wij beloven deze leer steeds voor te staan en ons in te spannen om alle denkbeelden die hiermee in strijd zijn te weerleggen en te weren.

Wij beseffen dat de gemeente geroepen is om pijler en fundament van de waarheid te zijn en dat zij leeft van het Evangelie dat haar is overgeleverd. Ook zijn wij ons ervan bewust dat de eenheid van de kerk gelegen is in haar belijden. Daarom beloven wij dat wij geen opvattingen die afwijken van het belijden van de kerk in het openbaar zullen verspreiden en verdedigen. In plaats daarvan zullen we onze opvatting uit eigen beweging of desgevraagd voorleggen aan de kerkenraad, classis of (particuliere) synode. Deze zal naar aanleiding van onze opvatting een onderzoek instellen om die te toetsen aan het Woord van God. Wij verklaren ons ten behoeve van dit onderzoek graag bereid de gevraagde verantwoording af

te leggen. Aan het oordeel van de kerkelijke vergadering waaraan onze opvatting is voorgelegd zullen we ons conformeren en aan de aanwijzingen die we ontvangen beloven wij ons te houden, behoudens het recht op appel. Tenslotte beloven wij ons in onze ambtelijke dienst te houden aan de geldende kerkorde en verdere bepalingen en besluiten van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.'

[Oecumenische belijdenisgeschriften en drie Formulieren van Eenheid bij elk formulier in de voetnoot bij name te vermelden].

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

Bijlage 18 (art 21, Evangelisatie, evangelieverkondiging onder Israël en buitenlandse zending)

De synode besloot in te stemmen met de nieuwe tekst voor de instructie van deputaten evangelisatie:

Instructie voor deputaten evangelisatie

Preambule

Naar Gods woord is de kerk wezenlijk een gezonden kerk, ook in eigen land. Elke kerkenraad, classis en synode heeft de roeping om de uitbreiding van Gods Koninkrijk met woord en daad te bevorderen en daarvoor zoveel als nodig is arbeiders en middelen in te zetten. En elke gemeente is geroepen om, op de plek waar God roept, de grote daden van God te verkondigen (1 Petrus 2:9) en haar licht zo te laten schijnen voor de mensen, dat zij haar goede werken zien en de Vader verheerlijken (Mattheüs 5:16).

Artikel 1

Deputaten evangelisatie bieden o.a. door de inzet van missionaire consulenten actief ondersteuning

- a. aan kerken en classes die initiatieven willen nemen om de missionaire presentie van bestaande kerken te versterken;
- b. aan kerken en classes die zogenoemde pioniersplekken willen stichten met mogelijke uitgroei tot (wijk-)zendingsgemeenten (zie art. 21.1 K.O.);
- c. in de vorm van advies wanneer een plaatselijke kerk wil overgaan tot het instellen van een (wijk-)zendingsgemeente (zie art. 21.1.b K.O.).

Artikel 2

De bredere vergaderingen hebben de taak om lokale kerken te wijzen op hun roeping om missionair present te zijn, hen daarin te stimuleren, te adviseren en te steunen wanneer het missionaire werk de lokale kerk in omvang en kosten te boven gaat. De bredere vergaderingen en de lokale kerken kunnen zich hierbij laten ondersteunen door deputaten evangelisatie en de inzet van missionaire consulenten die onder deze deputaten ressorteren.

Artikel 3

De generale synode benoemt zeven deputaten evangelisatie en hun secundi, die de taak hebben om

- a. visie en beleid te ontwikkelen in verband met het voorgaande;
- b. de medewerkers in dienst van deputaten landelijk kerkelijk bureau, die ressorteren onder deputaten evangelisatie, te bemoedigen, te faciliteren en aan te sturen;
- c. van hun werkzaamheden verslag te doen aan de generale synode.

Artikel 4

De benodigde gelden voor de taak van deputaten evangelisatie zijn afkomstig uit de bijdragen van kerken, giften, schenkingen, erfstellingen en legaten.

Artikel 5

Deputaten zijn krachtens artikel 84 K.O. en binnen de grenzen van hun instructie bevoegd tot:

- a. het in ontvangst nemen van gelden, waaronder legaten en erfstellingen;
- b. het verrichten van betalingen.

Artikel 6

Het beheer van de geldmiddelen is toevertrouwd aan de penningmeester van deputaten evangelisatie. Hij/zij ontvangt instructies van deputaten en doet alleen betalingen waarvoor hij/zij door deputaten gemandateerd is.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

Bijlage 44 (art 79 en 80 K.O. voorlopige handleiding voor de kerkelijke tuchtprocedure)

Handreiking kerkelijke tucht

1. Bijbelse en kerkordelijke kaders

Bij de uitoefening van de kerkelijke tucht dient gerekend te worden met de Bijbelse kaders, zoals ons die door God zijn bekend gemaakt. Daarbij is met name te denken aan Mattheüs 18:15-20; woorden die ons door de Heilige Geest zó zijn overgeleverd, dat zij staan tussen 18:12-14 – de gelijkenis van het verloren schaap – en 18:21-35 – het gedeelte dat handelt over de ruimte van de vergeving in Christus' kerk. Dat zal dan ook de geestelijke hoogte waarop de tucht wordt uitgeoefend bepalen.

Concreet is er sprake van een viertal niveaus/stappen:

1. de vermaning onder vier ogen, indien sprake is van een heimelijke zonde;
2. de vermaning met meerdere getuigen;
3. de inmenging van de gemeente i.c. de kerkenraad ingeval van een heimelijke zonde waarbij geen berouw wordt getoond, of ingeval van een openbare zonde;
4. het door de kerkenraad in gang zetten van de onderscheiden trappen van kerkelijke censuur, ingeval geen sprake is van berouw.

Deze gang van zaken wordt in de kerkorde in art. 71-77 uiteengezet. In art. 78 volgt daarop, geheel in overeenstemming met het bijbels getuigenis, de procedure over het weer opnemen van een zondaar in de gemeente van Christus, na gebleken berouw en verzoening.

2. Relatie tot het Nederlands recht

De kerk heeft het recht om in zaken van opzicht en tucht haar eigen kerkelijke regels op te stellen, zolang deze niet in botsing komen met de regelgeving van het strafrecht in de samenleving. Uit rechterlijke uitspraken is op te maken dat de rechter daarop scherp toeziet. Dit betekent onder meer dat ook het fundamentele zogeheten ne bis in idem-beginsel van toepassing is op de kerkelijke tucht: niemand mag twee keer veroordeeld worden in eenzelfde tuchtzaak.

Tucht over ambtsdragers

In de art. 79 en 80 spreekt de kerkorde in het bijzonder over de tuchtoefening over ambtsdragers. Het is met name bij deze artikelen dat er behoefte is gebleken aan een nadere precisering.

Helaas wordt de noodzaak van concrete kerkelijke tucht voor een deel gevoed door ambtsdragers en andere kerkelijke functionarissen die zich misgaan binnen de pastorale en andere contacten die zij hebben met gemeenteleden. Kerkenraden dienen daar scherp op toe te zien.

Het bestaan van het landelijk Meldpunt misbruik dient op een duidelijke plaats in het kerkgebouw zichtbaar te zijn. Ook is het aanbevelenswaardig er melding van te maken in de gemeentegids. In voorkomende situaties moet seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ambtsdrager of een andere kerkelijke functionaris duidelijk als zodanig benoemd worden en niet alleen als overspel (wanneer de dader gehuwd is) worden geduid. In deze en andere gevallen van openbare zonde gelden de volgende richtlijnen.

3. Procedure bij tuchtoefening over ouderlingen en diakenen

Er is een verschil tussen de wijze van uitvoering van de kerkelijke tucht bij predikanten enerzijds en andere ambtsdragers anderzijds (zie art. 79 K.O.). Ouderlingen en diakenen kunnen bij openbare zonden na voorafgaand onderzoek terstond uit hun ambt worden ontzet. Daarbij is de hulp nodig van de kerkenraad van de dichtstbij gelegen gemeente, omdat de schijn van willekeur of partijdigheid moet vermeden worden.

De procedure is als volgt:

1. in eerste instantie wordt binnen de eigen kerkenraad (A) de zaak die – mogelijk – tuchtwaardig is, besproken.
2. wanneer deze kerkenraad van mening is dat tot het oefenen van tucht moet worden overgegaan, roept deze de hulp van de kerkenraad van de dichtstbij gelegen gemeente (B) in.
3. in een gezamenlijke vergadering hoort kerkenraad B de argumenten van kerkenraad A en de betreffende ambtsdrager aan en trekt zich daarna terug voor intern beraad.
4. bij de in lid 3 genoemde vergadering dienen beide kerkenraden in meerderheid aanwezig te zijn, opdat er rechtsgeldige besluiten genomen kunnen worden.
5. de uitslag van dat beraad wordt aan kerkenraad A meegedeeld. Wanneer de besluiten van kerkenraden A en B overeenstemmen zal een gezamenlijk besluit worden genomen.

4. Procedure bij tuchtoefening over predikanten

Bij predikanten ligt het ingewikkelder: zij kunnen slechts door de eigen kerkenraad en die van de dichtstbij gelegen gemeente geschorst worden (waarbij dezelfde procedure wordt gevolgd als hierboven aangegeven). Vervolgens is het de taak van de classis (die daarbij hulp en advies ontvangt van deputaten naar art. 49 K.O. van de particuliere synode) om vast te stellen – na gedegen onderzoek – of zij moeten worden afgezet; de classis is de aangewezen kerkelijke vergadering om aan broeders de last te geven om Woord en sacrament te bedienen, en ook om hen indien noodzakelijk die last weer te ontnemen.

Afgezien van deze gang van zaken kan het noodzakelijk zijn een ambtsdrager voorlopig op non-actief te stellen, hangende het onderzoek. Bij het beantwoorden van de vraag of deze noodmaatregel noodzakelijk is, zal de betrokken kerkenraad zaken als de ernst van de klachten en de reikwijdte daarvan laten meewegen; in dit geval is dan (nog) geen sprake van een tuchtmaatregel, maar van een ordemaatregel. Het spreekt voor zichzelf dat een dergelijke maatregel zo kort mogelijk dient te duren. Ook bestaat de mogelijkheid van een op non-actiefstelling om andere specifieke redenen (art. 79 lid 3 en 4 K.O.).

Maatregelen van schorsing c.q. afzetting zullen altijd schriftelijk, met opgave van redenen, aan de betrokkene worden gemeld. Tevens zal daarbij melding worden gemaakt van eventuele (voorlopige) afhouding van het avondmaal.

5. Aandachtspunten bij de tuchtprocedure

Het is dienstig om speciaal aandacht te geven aan een aantal punten die zich rond tuchtprocedures kunnen voordoen. Deze punten gelden zowel voor de tuchtprocedure over ouderlingen en diakenen als bij de tuchtprocedure over predikanten.

5.1 De vraag om een woordvoerder

Het komt zo nu en dan voor dat iemand die zich beroept op een kerkelijke vergadering, of wiens leer en/of leven voorwerp van onderzoek is bij een kerkelijke vergadering, verzoekt om een woordvoerder mee te mogen nemen wanneer hij zich dient te verantwoorden voor de kerkelijke vergadering, of voor een commissie daarvan. Dat zal niet geweigerd worden. De kerkelijke vergadering zal ervoor waken dat de woordvoerder inderdaad de 'mond' is van de betrokkene, d.w.z. dat hij of zij feitelijk in zijn of haar plaats het woord voert. De woordvoerder dient affiniteit te hebben met het gereformeerd belijden.

5.2 De vraag om het raadplegen van een zaakdeskundige

Bij ingewikkelde kerkelijke kwesties kan het nuttig of zelfs noodzakelijk zijn om een zaakdeskundige te raadplegen. Concreet is te denken aan iemand die op ethisch gebied deskundig is, of op kerkrechtelijk of juridisch terrein. Zowel degene die beklagde is als de vergadering die over de klacht heeft te oordelen kan van zo'n deskundige gebruikmaken. Op het gebied van het kerkrecht is onder andere te denken aan iemand uit de kring van deputaten kerkorde en kerkrecht.

Er dient op gelet te worden dat deze te geven adviezen alleen over de formeel-kerkrechtelijke procedure zullen gaan. Met nadruk wordt gesteld dat ook kerkelijke vergaderingen in adviserende zin (bijvoorbeeld voor een commissie van onderzoek) van dergelijke broeders of zusters gebruik kunnen maken: de vergadering heeft niet per automatisme de beschikking over leden die op dat terrein deskundig zijn.

5.3 Hoor en wederhoor

Het spreekt voor zichzelf dat het onderzoek m.b.t. een tuchtzaak in alle zorgvuldigheid zal geschieden. Overhaaste oordeelsvorming is af te keuren en zelfs de schijn dient vermeden te worden.

Betrokkenen in een kerkelijke procedure hebben recht op een gelijke behandeling. De Schrift is hierover duidelijk: Joh. 7:51; 1 Petr. 5:1-3. In het bijzonder is in dit kader te wijzen op de plicht van hoor en wederhoor. Bij een tuchtprocedure geldt dat altijd de regel van hoor en wederhoor toegepast zal worden, vanwege het gewicht van de zaak, de waarheidsvinding en het fair play beginsel.

Zoveel mogelijk moeten verschillende oordelen of overtuigingen immers bij elkaar worden gebracht, of op zijn minst moeten zij beoordeeld kunnen worden op het waarheidsgehalte. Ook hiervan is in de Schrift sprake: men zie bijv. Deut. 1:16 en 17; Spr. 18:13 en 17; Joh. 7:51. Het is aan de betrokken kerkelijke vergadering om te beoordelen of op deze fase van hoor en wederhoor nog een tweede fase, namelijk die van reactie en contrareactie moet volgen.

De bedoeling is dat standpunten worden verhelderd, noodzakelijke informatie op tafel komt en onhelderheden worden weggewerkt. Het is het recht van de kerkelijke vergadering— die

daarvan in de regel ook gebruik zal maken – om deze fase van de behandeling van de zaak in handen te geven van de door haar in te stellen commissie van onderzoek.

Van de hoorzittingen zullen gespreksverslagen worden opgemaakt, waarbij betrokkenen het recht hebben om deze verslagen, voor wat betreft de voor hen relevante onderdelen, te ontvangen; zij hebben ook het recht om daarbij correcties voor te stellen bij de gedeelten die betrekking hebben op hun eigen verklaring.

Zoveel als mogelijk is, zal de procedure van hoor en wederhoor in elkaars aanwezigheid plaatsvinden. In ieder geval zal men van elkaars verklaringen kennis kunnen nemen door middel van toezending van de erop betrekking hebbende verslagen.

5.4 Het horen van getuigen

Wanneer de noodzaak daartoe aanwezig is, d.w.z. wanneer het noodzakelijk is om de waarheid aan het licht te doen komen, kunnen getuigen worden toegelaten en gehoord. Beide partijen, beklaagde (c.q. klager) en kerkelijke vergadering, kunnen daarvan gebruik maken. Ook hier zal dit in de regel een plaats krijgen in de procedure die de commissie van onderzoek volgt ter voorbereiding van een uitspraak door de kerkelijke vergadering die daartoe geroepen is.

Getuigen dienen ervan doordrongen te worden dat hun getuigenis voor Gods aangezicht wordt uitgesproken en gehoord. Getuigen worden zoveel als mogelijk is gehoord in aanwezigheid van de andere partij; in ieder geval ontvangt deze afschrift van het erop betrekking hebbende gespreksverslag.

De kerkelijke vergadering heeft het recht het aantal getuigen te maximeren. Ook dient zij een beeld te hebben van de vraag in welk kader deze getuigen opgeroepen worden; daarbij rekent zij ook met vragen als: welk onderdeel van de waarheidsvinding betreft het? Welke lacunes zijn er nog aanwezig in het onderzoek?

5.5 Toegankelijkheid van de stukken

Bij elke kerkelijke procedure horen stukken: besluiten van kerkelijke vergaderingen, verslagen en/of rapporten van commissies, inclusief die van hoor en wederhoor en/of van het horen van getuigen, eventuele bijlagen bij al deze stukken.

Elke betrokkene in een kerkelijke procedure ontvangt toegang tot alle direct aan de uitspraak ten grondslag liggende stukken. Daarbij zal van hem of haar gevraagd worden deze als strikt vertrouwelijk te beschouwen; ze mogen slechts voor eigen gebruik gehanteerd en niet aan derden ter inzage worden gegeven (uitgezonderd vanzelfsprekend bij het gebruikmaken van een voorspraak of het raadplegen van een deskundige, die overigens eveneens gebonden zijn aan de zwijgplicht).

Op te vragen stukken kunnen zijn: uittreksels uit notulen en gespreksverslagen, die uitsluitend betrekking hebben op verklaringen van de betrokkene zelf en derden over zijn zaak. Daartoe behoren ook besluiten van kerkelijke vergaderingen en de gronden waarop zij berusten. Beide partijen (ingeval van een appelzaak) dienen over dezelfde stukken te kunnen beschikken.

Uitdrukkelijk wordt hier gesteld dat de aangeklaagde (klager) géén recht heeft om kennis te nemen van het in de notulen van de kerkelijke vergadering opgenomen verslag van de beraadslagingen over zijn of haar zaak (ook de rechter geeft geen inzage in de interne beraadslaging).

6. De uitspraak

De uitspraak van de kerkelijke vergadering, die te oordelen heeft over een tuchtzaak, zal met redenen omkleed worden. Daarbij zal met name aandacht worden gegeven aan (en zullen

ook met name worden genoemd) de onderliggende stukken, de daaruit gedestilleerde relevante zaken, de overwegingen rond en beoordelingen van deze zaken en het uiteindelijke aldus gemotiveerde oordeel.

Wanneer het een zaak betreft die onder de tucht over het leven valt, zal duidelijk en concreet aangegeven worden waarom de gewraakte levensstijl of daad tegen het Woord van God indruist. Wanneer het een zaak betreft die onder de tucht over de leer valt, zal duidelijk en concreet aangegeven worden waarom de gewraakte opvatting strijdig is met de Heilige Schrift, de daarop gegronde belijdenisgeschriften en/of de kerkorde.

De beklagde heeft desgevraagd recht op een mondelinge toelichting ervan door het moderamen van de kerkelijke vergadering die de uitspraak heeft gedaan.

7. Communicatie tijdens de procesgang

Communicatie is ongetwijfeld een aangelegen punt, zeker in deze tijd van snelle communicatiemiddelen. Wanneer een zaak onder comité ligt, kunnen daar per definitie geen openbare uitspraken over gedaan worden door de kerkelijke vergadering die haar behandelt.

Dat kan tot lastige situaties leiden, zeker wanneer degene om wie de tuchtzaak draait zichzelf niet aan de noodzakelijke geheimhouding houdt. Dat een erbij betrokken partij wél de openbaarheid zoekt is echter geen reden om zelf het comité te doorbreken. Wel kan men een brief doen uitgaan, waarin men in zo algemeen mogelijke termen wijst op de onjuistheid van details die openbaar worden gemaakt, maar verder kan men als kerkelijke vergadering niet gaan. Degene die de geheimhouding schendt, moet er dringend op gewezen worden dat er op deze manier verwarring wordt gesticht, en dat dit de zaak schaadt. Wanneer er ondanks deze waarschuwing geen verandering optreedt, kan persoonlijke tucht overwogen worden.

Wanneer er eenmaal een uitspraak van de kerkelijke vergadering is, is deze in principe openbaar, zeker als het gaat om de kerkelijke gevolgen van die uitspraak. Dan nóg zal de kerkelijke vergadering prudent zijn als het gaat om verstrekken van details. Dit zal - zeker gedeeltelijk - afhankelijk zijn van datgene wat door de tegenpartij in het openbaar is gezegd en dat weersproken moet worden.

Het verdient tevens aanbeveling dat iedere kerkelijke vergadering die bij de tuchtzaak betrokken is (ook in eventueel appel) een woordvoerder aanwijst. Deze is verantwoordelijk voor de communicatie tussen kerkenraad en de kerkelijke vergadering. Dat zou de voorzitter of een ander lid van het moderamen kunnen zijn. Naar hem wordt ook verwezen ingeval de pers om informatie vraagt. Het is van het grootste belang dat informatie in één hand wordt gehouden, om verwarring te voorkomen.

8. Voortzetting van de procedure ingeval van appel

Niet zelden komt het voor dat na de uitspraak van een kerkelijke vergadering inzake noodzakelijke tucht (al of niet over ambtsdragers) de aangeklaagde daarmee geen genoegen neemt, maar naar art. 31 K.O. een beroep doet op de meerdere vergadering. Een tuchtzaak tegen een ouderling of diaken zal na een appel tot uitvoering worden gebracht wanneer de classis gesproken heeft (ongeacht een eventueel voortgaand beroep op de particuliere synode). Een tuchtzaak tegen een predikant wordt van kracht uiterlijk na een uitspraak van de particuliere synode.

Voor de beraadslaging van een zaak op de kerkelijke vergadering zullen afgevaardigden die partij zijn in de zaak de vergadering verlaten (zie de stipulaties in de IRA). Diakenen zullen op de meerdere vergaderingen niet meestemmen over tuchtzaken.

Voorkomen moet worden dat zaken te langslpend worden, hoewel zorgvuldigheid voorop staat. In voorkomende gevallen (bij spoedeisende zaken) dient overwogen te worden om een extra vergadering van de classis of particuliere synode bijeen te roepen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

D. Uitspraken over instructies

De synode deed een aantal uitspraken naar aanleiding van instructies van particuliere synodes.

1. Instructie van de particuliere synode van het Zuiden inzake artikel 64 K.O. (tweede kerkdienst)

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Zuiden, d.d. 19 april 2018;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

1. dat er diverse Christelijke Gereformeerde kerken zijn die op zondag geen tweede eredienst meer hebben;
2. dat vele gemeenten te maken hebben met een teruglopend bezoek van de tweede dienst, ondanks de aansporingen en vermaningen van kerkenraden;

overweegt

1. dat er veel bezinnend materiaal over de waarde en invulling van de tweede dienst beschikbaar is, zodat een nieuwe studie daar vermoedelijk weinig aan zou toevoegen;
2. dat het gesprek over dit onderwerp allereerst in de gemeente gevoerd moet worden en dat de classis een kerkenraad daarbij kan ondersteunen;

is van oordeel

1. dat de erediensten, inclusief de leerdienst, blijvend van groot belang zijn voor een gereformeerde kerk in ons land;
2. dat er in de classis Rotterdam terecht gesproken is van geestelijke zorg vanwege het kennelijke gebrek aan verlangen naar de tweede eredienst;
3. dat een onderzoek naar art. 64 K.O. alleen onvoldoende is, maar dat blijvende bezinning in de kerken wel van belang is;
4. dat een wijziging van de hoofdtekst van art. 64 K.O. onwenselijk is, maar een aanvullende bepaling goed is;
5. dat met betrekking tot dit onderwerp vooral het gesprek in de gemeente en op de classis gestimuleerd dient te worden;

en besluit

1. de instructie niet over te nemen, maar de intentie wel te honoreren;
2. aan de bepalingen bij art. 64 K.O. toe te voegen: 'Wanneer een kerkenraad aangeeft geen tweede dienst meer te beleggen, zal de classis zich ervan vergewissen dat de kerkenraad al het nodige gedaan heeft (mede met hulp uit de classis) om het belang van de erediensten duidelijk te maken. De classis zal de kerkenraad blijven stimuleren om het gesprek hierover in de gemeente te voeren en om zo mogelijk opnieuw een tweede eredienst te gaan beleggen.';
3. aan deputaten eredienst de opdracht te geven om met behulp van bestaand materiaal een brochure samen te stellen over de waarde van de (tweede) eredienst, bedoeld om kerkenraden te dienen om het gesprek hierover in de gemeente te voeren;

4. hiervan mededeling te doen aan de PS van het Zuiden.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

2. Instructie particuliere synode van het Noorden inzake art. 70, K.O. lid 4 (echtscheiding en tweede huwelijk)

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Noorden, d.d. 30 maart 2019, met een verzoek tot onderzoek naar de vraag of art. 70 K.O. lid 4 herziening behoeft;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

overweegt

1. dat huwelijk en echtscheiding momenteel anders worden beleefd dan in de jaren vijftig van de vorige eeuw;
2. dat de bepalingen in de kerkorde inzake huwelijk en echtscheiding dateren uit die jaren;
3. dat de beleving van huwelijk en echtscheiding en de veranderde moraal rond echtscheiding hernieuwde doordenking van de kerkelijke bepalingen hieromtrent noodzakelijk maken;
4. dat de thematiek van huwelijk en echtscheiding veelomvattend is en grondige doordenking vergt;
5. dat de recente studie van dr. D.J. Steensma, *Echtscheiding. Een exegetisch-ethische evaluatie*, vragen stelt bij de klassieke beperking tot slechts twee echtscheidingsgronden (te weten overspel en kwaadwillige verlating);

is van oordeel

1. dat onderzoek moet worden of herziening dan wel uitbreiding van art. 70 lid 4 noodzakelijk is en zo ja, hoe die vorm zou moeten krijgen;
2. dat een herziening van art. 70 lid 4 niet op zichzelf kan staan, maar een bredere bezinning op de moraal rond echtscheiding en huwelijksbepalingen in art. 70 vergt;

en besluit

1. de instructie over te nemen en te verbreden door een studiec commissie te benoemen met voldoende ethische, pastorale, nieuwtestamentische en kerkordelijke expertise en deze de opdracht te geven:
 - zich in samenspraak met deputaten kerkorde en kerkrecht te bezinnen op de kerkelijke omgang met echtscheiding in het algemeen en de zogeheten echtscheidingsgronden in het bijzonder;
 - de kerken te dienen met de uitkomsten van deze bezinning in een pastorale handreiking;
 - waar nodig voorstellen te doen voor herziening van art. 70 K.O. (in het bijzonder lid 4) en hierover aan de GS 2022/2023 te rapporteren;
2. van dit besluit kennis te geven aan de particuliere synode van het Noorden.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

3. Instructie particuliere synode van het Noorden inzake herziening kerkorde – procedurevoorstel

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Noorden, d.d. 30 maart 2019 met een verzoek tot onderzoek naar de vraag of een herziening van de kerkorde nodig is;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;
3. de herziene visie van deputaten naar aanleiding van vragen van afgevaardigden;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

overweegt

1. dat de kerkorde een inherent complex en historisch gegroeid document is;
2. dat leesbaarheid en toegankelijkheid niettemin noodzakelijk zijn;
3. dat een algehele herziening veel financiële middelen en expertise vergt, maar dat nog onvoldoende duidelijk is welke mate;
4. dat nog onvoldoende duidelijk is hoe een revisie van de kerkorde eruit moet zien;

is van oordeel

dat meer onderzoek nodig is naar strekking en kosten van een algehele herziening van de kerkorde;

en besluit

1. de intentie van de instructie over te nemen en deputaten kerkorde en kerkrecht de opdracht te geven om
2. te onderzoeken of een revisie van de kerkorde noodzakelijk en mogelijk is, en zo ja, hoe die revisie er dan uit zou moeten zien;
 - te onderzoeken welk prijskaartje aan een revisie van de kerkorde hangt;
 - daarover te rapporteren aan de GS 2022/2023;
 - deputaten te verzoeken hun informatievoorziening betreffende het kerkrecht te continueren en opnieuw onder de aandacht van de kerken te brengen;
3. van dit besluit kennis te geven aan de particuliere synode van het Noorden.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

4. Instructie van de particuliere synode van het Oosten inzake Landelijke appelcommissie

De generale synode besloot de bespreking en besluitvorming hieromtrent onder te brengen bij de behandeling van het rapport van deputaten kerkorde en kerkrecht, bij de sectie over geschil-, appel- en tuchtcommissies (zie blz 62)

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

5. Instructie particuliere synode van het Oosten inzake Integrale regeling voor revisie- en appelprocedure: aanvulling

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Oosten tot aanvulling van de Integrale regeling voor revisie- en appelprocedure met een artikel- 6.2, om te voorkomen dat een classis bijeen moet komen, alleen om te constateren dat een appel niet ontvankelijk is;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

overweegt

1. dat het reeds mogelijk is om te voorkomen dat een classis bijeen moet komen om te constateren dat een appel niet ontvankelijk is, omdat ieder verzoek tot een classisvergadering door twee andere kerken ondersteund moet worden en van deze kerken mag worden verwacht dat ze zullen nagaan of het appel ontvankelijk zal zijn;
2. dat de synode heeft uitgesproken dat het wenselijk is om over te gaan tot hetzij landelijke, hetzij regionale tucht- en appelcommissies en dat verwacht mag worden dat deze gremia zullen voorkomen dat een classis bijeen moet komen om te constateren dat een appel niet ontvankelijk is;
3. dat een classis in afwachting van het onder 2 genoemde onderzoek een algemene appelcommissie kan instellen die binnenkomende appels beoordeelt op ontvankelijkheid en een voorstel doet voor de wijze van behandeling;

is van oordeel

1. dat het toevoegen van een artikel 6.2 aan de Integrale regeling voor revisie- en appelprocedure niet nodig is;
2. dat het wenselijk is te voorkomen dat een classis bijeen moet komen om te constateren dat een appel niet ontvankelijk is;

en besluit

1. de instructie niet over te nemen, maar de intentie te honoreren en de classes te adviseren een voorlopige algemene appelcommissie in te stellen, tot aan de eventuele instelling van landelijke of regionale appelcommissies;
2. van dit besluit kennis te geven aan de particuliere synode van het Oosten en aan alle classes.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

6. Instructie particuliere synode van het Oosten inzake herindeling classes

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Oosten, d.d. 26 april 2019;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

1. dat de omvang van sommige classes als een belemmering wordt ervaren voor het onderlinge, geestelijke gesprek;
2. dat het aantal gemeenten en gemeenteleden dat een classis of particuliere synode omvat sterk uiteenloopt;

3. dat de geografische spreiding van de kerken over de classes een aantal (vaak historisch gegroeide) bijzonderheden bevat;
4. dat bij een aantal gemeenten in het zuiden de wens leeft om in classicaal verband samen op te trekken vanwege de overeenkomst in context;

overweegt

1. dat een te grote classis onwenselijk is met het oog op het onderlinge gesprek op de classisvergadering;
2. dat een te kleine classis eveneens onwenselijk is met het oog op aanwezige kennis en ervaring;
3. dat getalsmatige verhoudingen binnen de kerk van Christus zeker niet doorslaggevend zijn, maar aan de andere kant ook niet onbelangrijk;
4. dat te rekenen is met de historische achtergrond van geografische bijzonderheden in de classisindeling, maar dat deze heroverwogen kunnen worden;
5. dat een eventuele grotere classicale herindeling grondige overweging en voorbereiding vraagt;
6. dat het voor de hand ligt dat een grotere classicale herindeling en het vormen van nieuwe classes door de generale synode worden besloten, omdat het vaststellen van de kerkelijke ressorten uiteindelijk berust bij de generale synode (art. 41 lid 2g K.O.);

spreekt uit

dat de wenselijkheid en mogelijkheid van een classicale (en eventueel particulier-synodale) herindeling en het vormen van nieuwe classes nader onderzoek behoeft, waarbij ook de classes (en particuliere synodes) zelf geraadpleegd zouden moeten worden;

besluit

1. een kleine taakgroep herindeling te benoemen en die op te dragen zich te bezinnen op de wenselijkheid en mogelijkheid van een landelijke classicale (en eventueel particulier-synodale) herindeling en, indien herindeling wenselijk en mogelijk is, in overleg met classes en particuliere synodes voorstellen te ontwikkelen voor de concrete vormgeving hiervan en daarover aan de GS 2022/2023 te rapporteren;
2. van dit besluit kennis te geven aan de PS van het Oosten en de classis Utrecht.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

7. Instructie particuliere synode van het Westen inzake afdracht zendingsgemeenten

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Westen dd. 3.4.2019 met een verzoek om de minimumbijdragen door de zendingsgemeenten, na instituering, in tien jaar tijd te brengen op de door de synode vastgestelde normbedragen van de bijdragen per (doop)lid;
2. het rapport 9.05a van deputaten evangelisatie;
3. het rapport van uw commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

overweegt

1. dat de leden van zendingsgemeenten veelal minder financieel draagkrachtig zijn;

2. dat een financiële drempel niet de directe oorzaak zou moeten zijn dat pioniersplekken geen zendingsgemeente worden;
3. dat de in de instructie voorgestelde opbouwtermijn van tien jaren als te lang wordt ervaren;
4. dat in rapport 9.05a van deputaten evangelisatie zij verder te voorstellen doen om te komen tot een eenduidig en samenhangend beleid van gevestigde kerken en zendingsgemeenten inclusief de financiering van de zendingsgemeenten;

is van oordeel

1. dat een ingroeitraject om te voldoen aan de normen recht doet aan de bijzondere achtergrond van een zendingsgemeente en haar leden;
2. dat een jaarlijks groeiende minimumbijdrage per (doop)lid de beste manier is om pioniersplekken financieel te stimuleren zendingsgemeenten te worden;
3. dat er een voorstel ligt voor een integrale regeling voor de financiële ondersteuning van gevestigde kerken en zendingsgemeenten;

en besluit

1. de instructie van de particuliere synode van het Westen, (miv 1 januari 2021) uitgezonderd de ingroeitermijn van tien jaar, over te nemen;
2. dat de hoogte van de minimumbijdragen die een bestaande en een (nieuwe) zendingsgemeente na instituering per (doop)lid aan het landelijk kerkverband moet betalen in een periode van zeven jaar stapsgewijs groeit naar de normbedragen die de generale synode driejaarlijks vaststelt; dus jaar na jaar te verhogen, te beginnen met 15% en oplopend tot 100% in zeven jaar tijd;
3. deputaatschap evangelisatie op te dragen een overzicht (inclusief ingangsdatum) te maken van de zendingsgemeenten die conform artikel 21 K.O. (w.o. lid f) geïnstitueerd zijn en dit overzicht aan te leveren aan het Dienstenbureau;
4. daarvan kennis te geven aan de particuliere synode van het Westen.

De synode heeft dit besloten op 28 januari 2021.

E. Uitspraken inzake revisieverzoeken

1. Revisieverzoeken inzake synodebesluit ten aanzien van dans en drama

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de verzoeken van Kornhorn en Hoogeveen tot revisie van het besluit van de generale synode van 2016 om het gebruik van dans en drama in de eredienst af te wijzen;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;
3. het primair besluit en het daaraan ten grondslag liggend rapport van deputaten eredienst, zoals opgenomen in de Acta van de generale synode van 2016 (art. 254 en bijlage 37);
4. de bespreking ter synode;

constateert

dat de revisieverzoeken wettig ter tafel zijn;

overweegt

1. dat elementen van dans en drama in de Schrift hoofdzakelijk voorkomen in een profetische context en nauwelijks of (in het Nieuwe Testament) in het geheel niet als podiumkunst in een liturgische context;
2. dat de verkondiging van het evangelie in de Bijbel bij voorkeur geschiedt in de zwakheid van het woord (1 Kor. 2);
3. dat de brochure Stijlvol samenkomen binnen een kader van heiligheid en eerbied in de eredienst een zekere ruimte laat aan kerkenraden om zelfstandig een afweging te maken inzake het gebruik van beeldende elementen;
4. dat genoemde brochure het gebruik van beeldende elementen in de eredienst duidelijk ondergeschikt maakt aan de woordverkondiging;
5. dat niet aannemelijk is gemaakt dat de synode de huidige visueel ingestelde context onvoldoende heeft overwogen;
6. dat aannemelijk is gemaakt dat de primaire besluittekst op onderdelen niet logisch valide is, maar niet dat van algehele onredelijkheid sprake is;

is van oordeel

1. dat er op grond van het rapport van deputaten eredienst van 2016 voldoende grond is om de kerken op te roepen terughoudend te zijn met het gebruik van dans en drama als podiumkunst in de eredienst en dit gezien de overwegingen 1 en 2 te ontraden;
2. dat er onvoldoende grond is om het gebruik van dans en drama in de eredienst volledig en zonder meer af te wijzen en dat een algehele afwijzing verder ging dan en niet geheel spoort met de overwegingen en kaders in de brochure Stijlvol samenkomen;
3. dat het aan een plaatselijke kerkenraad is om te onderscheiden wanneer andere communicatiemiddelen dan het woord dienstbaar kunnen zijn aan de verkondiging van het woord, zulks binnen de overwegingen en kaders van Stijlvol samenkomen;

en besluit

1. de revisieverzoeken af te wijzen op de punten van het beroep op de Schrift, de redelijkheid en overige argumenten;
2. de revisieverzoeken toe te wijzen op het punt van de verhouding tot andere kerkelijke besluiten;
3. op grond van besluit 2 het besluit uit 2016 te nuanceren en de kerken het gebruik van dans en drama als podiumkunst in de eredienst te ontraden;
4. van dit besluit mededeling te doen aan de kerkenraden van Hoogeveen en Kornhorn.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

2. Revisieverzoeken inzake het besluit van de generale synode van 2016 inzake de vaststelling van de minimumbijdrage voor de kerkelijke kassen.

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de verzoeken tot revisie van het besluit van de generale synode van 2016 over de vaststelling van de minimumbijdragen voor de kerkelijke kassen door de kerkenraden van Urk-Eben-Haëzer en Urk-Maranatha;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

constateert

dat de verzoeken tot revisie wettig ter tafel zijn;

overweegt

1. dat de beide kerkenraden zowel procedurele als inhoudelijke bezwaren hebben tegen het genoemde besluit;
2. dat beide kerkenraden bezwaar hebben tegen de gang van zaken tijdens de synodevergadering van 14 februari 2017;
3. dat de kerkenraad van Urk-Eben-Haëzer tevens bezwaar heeft tegen de handelwijze van commissie 6, die leidde tot intrekking van zijn eerdere revisieverzoek;

is van oordeel

1. dat commissie 6 van de GS van 2016 juist gehandeld heeft door de kerkenraad van Urk-Eben-Haëzer de gelegenheid te geven de gronden van zijn revisieverzoek aan te vullen, toen deze naar het oordeel van de commissie onvoldoende waren;
2. dat de suggestie aan de kerkenraad van Urk-Eben-Haëzer om zijn eerdere revisieverzoek in te trekken weliswaar begrijpelijk, maar achteraf ongelukkig is geweest, omdat het verwachte voorstel niet werd aangenomen;
3. dat over deze wending zeker contact had moeten zijn met de kerkenraad van Urk-Eben-Haëzer;
4. dat de revisieverzoeken terecht stellen dat de procedure tijdens de synodevergadering verwarrend was, omdat ingetrokken voorstellen na een wijziging van het standpunt van de commissie niet opnieuw konden worden ingediend;
5. dat het daarom gerechtvaardigd is dat de synode nogmaals naar de wenselijkheid en mogelijkheid van tariefdifferentiatie bij de kerkelijke afdrachten kijkt, zonder dat daarmee wordt uitgesproken dat dit tot een andere uitkomst moet leiden;

en besluit

1. het bezwaar tegen de gang van zaken ter synode en de gewekte verwachtingen toe te wijzen;
2. het bezwaar tegen de handelwijze van commissie 6 inzake de ontvankelijkheid van een eerder revisieverzoek af te wijzen;
3. van dit besluit kennis te geven aan de kerkenraden van Urk-Eben-Haëzer en Urk-Maranatha.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

3. Revisieverzoeken Urk inzake het besluit van de generale synode van 2016 over de vaststelling van de minimumbijdragen voor de kerkelijke kassen

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de verzoeken tot revisie van het besluit van de generale synode van 2016 over de vaststelling van de minimumbijdragen voor de kerkelijke kassen door de kerkenraden van Urk-Eben-Haëzer en Urk-Maranatha;
2. het GS-besluit om commissie 6 op te dragen zich nogmaals te buigen over de financiële en inhoudelijke kant van de voorstellen over tariefdifferentiatie die aan de GS van 2016 werden gedaan, zodat daarover op de GS van 2019 een besluit kan worden genomen;
3. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

constateert

dat de verzoeken tot revisie wettig ter tafel zijn;

overweegt

1. dat uit het rapport van GS2019 commissie offervaardigheid is op te maken dat de druk die de minimumbijdrage legt op de begroting nauwelijks afhangt van het percentage doopleden;
2. dat het daarbij niet relevant zou moeten zijn of doopleden principieel wel of niet aangesproken mogen worden op financiële verantwoordelijkheid;
3. dat er kennelijk nog steeds van uitgegaan wordt dat waar de landelijke verdeling plaatsvindt op basis van ledental, zowel doop- als belijdende leden, die verdeling één op één gehanteerd zou moeten worden binnen de gemeente;
4. dat veel plaatselijke gemeenten dit principe al toepassen door 'gezinsinkomen' en de 'gezinsgrootte' leidend te maken bij de bepaling van de plaatselijke norm voor de minimumbijdragen;
5. dat de voorgestelde korting voor gezinnen met één kostwinner een heel andere insteek is waarvan de effecten niet te overzien zijn en waarvoor waarschijnlijk ook geen cijfers beschikbaar zijn;
6. dat invoering in de praktijk veel extra werk voor kerkenraden en voor het Dienstenbureau lijkt te veroorzaken. Daarbij is de overweging te maken of dit niet ongewenst is vanuit de AVG;
7. dat het als gevolg van de 'impasse' en het vraagstuk van 'de drie wegen' op dit moment niet zeker is wat de consequenties zijn voor het ledental van de CGK;
8. dat voorgaande besluiten daarmee niet impliceren dat het voor de revisieverzoekende gemeenten eenvoudig is om financieel rond te komen;
9. dat, indien de revisieverzoekende gemeenten dit wensen, een adviserend gesprek met commissie 6 over het verhogen van inkomsten of verlaging van uitgaven mogelijk moet zijn;

is van oordeel

1. dat het kerkenraden nu ook al vrij staat de op te brengen minimumbijdragen intern te verdelen naar het aantal belijdende leden;
2. dat het aangereikte voorstel om een stelsel van minimumbijdragen op basis van pastorale eenheden op te zetten, niet is aan te raden, omdat dit ook van kerkenraden en het Dienstenbureau jaarlijks een extra inspanning vergt de cijfers te moeten updaten, waardoor de hoogte van de minimumbijdragen pas in maart of later bekend wordt;

3. dat het niet verstandig is, gezien de onzekere situatie waarin ons kerkverband verkeert, om nu wijzigingen aan te brengen in de huidige wijze waarin de minimumbijdragen worden verdeeld over doop/belijdende leden;

en besluit

1. conform de besluiten van de generale synode 2016 de huidige wijze waarop de minimumbijdragen op basis van doop/belijdende leden wordt berekend, te handhaven;
2. de voorstellen voor een tariefdifferentiatie niet over te nemen;
3. van dit besluit kennis te geven aan de kerkenraden van Urk Eben-Haëzer en Urk-Maranatha.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

4. Revisieverzoeken inzake afvaardiging niet CGK-ambtsdragers

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de verzoeken tot revisie van het besluit van de generale synode van 2016 over de afvaardiging van niet-christelijk-gereformeerde ambtsdragers door de classis Apeldoorn, de classis Haarlem en de kerkenraad van Zwolle;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

dat de verzoeken tot revisie wettig ter tafel zijn;

overweegt

1. de weging van de bezwaren die in het commissierapport genoemd worden;
2. de aanvullende overwegingen die in het commissierapport genoemd worden;

is van oordeel

dat de verzoeken tot revisie niet aantonen dat het besluit van de generale synode van 2016 inzake de afvaardiging van niet-christelijk-gereformeerde ambtsdragers in strijd is met de Heilige Schrift, de belijdenis van de kerk en/of de aanvaarde kerkorde en synodale besluiten, noch dat de synode in redelijkheid niet tot dit besluit heeft kunnen komen (zoals IRA 4.4 vereist);

en besluit

1. de verzoeken tot revisie in principe af te wijzen;
2. na de bespreking en besluitvorming over kerkelijke eenheid commissie 7 te laten overwegen of de uitkomsten hiervan leiden tot een nieuwe situatie die heroverweging van dit besluit wenselijk maakt;
3. na afloop van die bespreking mededeling te doen van de eindconclusies aan de classis Apeldoorn, de classis Haarlem en de kerkenraad van Zwolle;
4. de classes op te roepen de broederlijke omgang te bevorderen, te tonen en te vertrouwen dat de adviezen van eventuele niet-christelijk-gereformeerde afgevaardigden serieus gewogen worden, en het onderlinge, geestelijke gesprek te blijven voeren;
5. de classis Leeuwarden in kennis te stellen van de overwegingen inzake het besluit van de classis Leeuwarden.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

F. Andere uitspraken waaronder uitspraken in appelzaken en een uitspraak in een bezwaarzaak

De synode deed uitspraak naar aanleiding van brieven die zij kreeg, en in een zaak waarvan de bespreking door een deputaatschap was voorbereid.

1. Curatorium permanente educatie predikanten

De generale synode

heeft kennisgenomen van

het voorstel van commissie 1 betreffende de permanente educatie van predikanten;

heeft gehoord

de bespreking van het voorstel ter synode;

overweegt

- dat uit het verslag van het curatorium blijkt dat er op het gebied van permanente educatie voor predikanten aan de TUA veel beschikbaar is;
- dat de permanente educatie op dit moment wel verplicht is maar het aan de vrijheid van de predikanten in samenspraak met de kerkenraad is hoe hij deze invult;
- dat de verplichting van de permanente educatie niet zo lijkt uit te werken dat predikanten uitgebreid met hun kerkenraad reflecteren op de vraag in welke zin toerusting gewenst is;
- dat kerkenraden niet altijd voldoende handvatten lijken te hebben om hun predikant te begeleiden bij de permanente educatie;
- dat visitatoren in de handleiding op de visitatie een handvat hebben om in gesprek te gaan;
- dat mentoren van beginnende predikanten een rol zouden kunnen spelen bij de ontwikkeling van een attitude van blijvende vorming;
- dat de permanente educatie van predikanten van groot belang is voor de persoonlijke, ambtelijke en theologische ontwikkeling;
- dat de verplichting die aan de permanente educatie is verbonden te weinig resulteert in een goed doordacht plan voor de blijvende vorming van de predikant;
- dat het goed is dat er jaarlijks wordt gereflecteerd op de ontwikkeling van de predikant;

is van oordeel

- dat een verplichting en begeleiding zoals die op dit moment in de PKN gelden op dit moment voor onze kerken te ver gaat;
- dat de vraag betreffende de permanente educatie uit het reglement op de kerkvisitatie beter kan worden toegepast;
- dat mentoren een rol behoren te spelen bij de vorming van nieuwe predikanten in deze;

en besluit

1. een brief te zenden aan de classes waarin
 - wordt gewezen op:
 - o nut en noodzaak van de permanente educatie;
 - o vraag I,7 in het reglement voor de kerkvisitatie;
 - o de mogelijkheden die er zijn voor permanente educatie aan de TUA;
 - wordt gevraagd om bij iedere visitatie het onderwerp permanente educatie van de predikant ter sprake te brengen;

- aanwijzingen worden gegeven om door te vragen naar het resultaat van de permanente educatie van de predikant in groei van persoonlijkheid, ambtelijke vaardigheden en theologische kennis;
 - wordt verzocht in het verslag naar art 44 K.O. te melden op welke wijze het thema aan de orde is geweest;
2. een brief te zenden naar het Steunpunt Kerkenwerk om hun te verzoeken de mentoren toe te rusten om nieuwe predikanten een attitude van blijvende vorming door middel van permanente educatie eigen te maken;
 3. deputaten vertegenwoordiging op te dragen voor de GS 2022/2023 navraag te doen bij de classes of de permanente educatie meer gestalte krijgt en de rapportage te voorzien van aanbevelingen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

2. Brief inzake pastoriegesprekken

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. de brief van de classis Amersfoort inzake de verplichte pastoriegesprekken;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

dat een aantal predikanten om moverende redenen niet voelt voor pastoriegesprekken als verplicht in K.O. bijlage 28, algemene bepaling nr. 9 ('Met het oog op de bespreking van vraag I.9 *zal er een afzonderlijk gesprek plaatsvinden* tussen de visitatoren en (ieder van) de predikant(en) (eventueel samen met zijn/hun vrouw(en)). Van informatie uit dit gesprek mag alleen met wederzijds goedvinden gebruikgemaakt worden binnen het visitatiegesprek met de kerkenraad. De classes worden opgeroepen ernst te maken met het bepaalde in art. 44 K.O.').

is van oordeel

1. dat bedoelde pastoriegesprekken bedoeld waren als aanbod aan de predikant om zich te uiten over zijn verhouding tot de kerkenraad, niet als opzicht over de predikant;
2. dat het pastoriegesprek daarom geen verplichtend karakter hoeft te hebben;

en besluit:

1. bepaling nr. 9 van K.O. bijlage 28 aan te passen, als volgt: 'Met het oog op de bespreking van vraag I.9 *zullen visitatoren* aan (ieder van) de predikant(en) (eventueel samen met zijn/hun vrouw(en)) *de mogelijkheid aanbieden* van een afzonderlijk gesprek. Van informatie uit dit gesprek mag alleen met wederzijds goedvinden gebruikgemaakt worden binnen het visitatiegesprek met de kerkenraad. De classes worden opgeroepen ernst te maken met het bepaalde in art. 44 K.O.'
2. hiervan mededeling te doen aan de classis Amersfoort.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

3. Beschikbaarheid deeltijdpredikanten

De generale synode heeft kennisgenomen van

de brief van de particuliere synode van het Westen van de Christelijke Gereformeerde Kerken,

heeft gehoord

de bespreking ter vergadering;

constateert

1. dat kerkenraden soms meer duidelijkheid willen hebben over de vraag welke predikanten beschikbaar zijn voor een beroep in deeltijd;
2. dat volgens de PS van het Westen het aanleggen van een lijst met namen die duidelijkheid zou kunnen geven;

overweegt

1. dat gewaakt moet worden voor verzakelijking van het beroepingswerk en het geestelijk karakter ervan in het oog gehouden moet worden;
2. dat vertrouwen op Gods leiding uitgangspunt moet zijn bij het ter hand nemen van het beroepingswerk;
3. dat het aanleggen van een dergelijke lijst een eerste stap zou kunnen zijn naar het in het leven roepen van een adviesbureau inzake het beroepingswerk;
4. dat de urgentie van een dergelijke lijst minder zou kunnen worden als er ook voor kleinere gemeenten meer ruimte komt om een fulltimepredikant te beroepen;
5. dat het uit de brief niet duidelijk wordt wie verantwoordelijk wordt voor het aanleggen van een dergelijke lijst;

is van oordeel

1. dat het aanleggen van een lijst van predikanten die een functie in deeltijd zouden willen overwegen niet het meest geëigende middel is voor kerkenraden om de benodigde informatie te ontvangen;
2. dat een kerkenraad voldoende andere middelen ter beschikking staan om geschikte kandidaten te vinden;

en besluit

1. het verzoek af te wijzen;
2. hiervan kennis te geven aan de particuliere synode van het Westen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

4. Appel br. Postma d.d. 27 december 2017 inzake openstelling actief kiesrecht voor belijdende zusters van de gemeente

De generale synode heeft kennisgenomen van

1. het appel van br. W. Postma d.d. 6 april 2016 op de particuliere synode van het Westen tegen het besluit van de classis Amsterdam d.d. 7 maart 2016;
2. de uitspraak van de particuliere synode van het Westen d.d. 1 december 2017;
3. het appel van br. W. Postma d.d. 27 december 2017 op de generale synode tegen het besluit van de particuliere synode van het Westen d.d. 1 december 2017;

4. alle onderliggende stukken;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

1. dat het appel van br. Postma op de generale synode wettig ter tafel is;
2. dat br. Postma het niet eens is met de uitspraak van de particuliere synode van het Westen dat zijn appel niet-ontvankelijk is, omdat hij eerst nog in gesprek heeft te gaan met de kerkenraad van Ouderkerk a/d Amstel over zijn aangedragen argumenten en bijbelse gronden met het oog op de openstelling van het actief kiesrecht voor de belijdende zusters van de gemeente;
3. dat br. Postma van mening is dat de particuliere synode van het Westen in haar uitspraak onder 3.4 een onterechte aanname doet;
4. dat br. Postma van mening is dat de particuliere synode van het Westen niet serieus is omgegaan met het door hem aangeleverde Schriftbewijs met het oog op het openstellen van het vrouwenkiesrecht in de gemeente;
5. dat br. Postma de generale synode oproept om al zijn bij de kerkenraad aangedragen onderwerpen te behandelen en er kerkordelijke wijzigingen aan zal verbinden;
6. dat br. Postma niet op grond van Schrift, belijdenis of kerkorde aantoonbaar en onderbouwt dat de particuliere synode van het Westen een onjuiste uitspraak heeft gedaan;
7. dat de classis Amsterdam en de particuliere synode van het Westen gehandeld hebben conform de kerkorde en het besluit van de generale synode van 1968/69;

spreekt uit

1. dat de particuliere synode van het Westen terecht br. Postma terugverwezen heeft naar zijn kerkenraad voor een nader gesprek;
2. dat het kerkrechtelijk niet mogelijk is dat leden van onze kerken zich rechtstreeks tot de generale synode wenden met een verzoek tot aanpassing van de kerkorde op grond van hun Bijbelstudie;
3. dat het aan de orde stellen van een zaak op de generale synode alleen middels een instructie kan gebeuren en dat die weg door de kerkenraad van Ouderkerk a/d Amstel, de classis Amsterdam en de particuliere synode van het westen voor br. Postma afgesloten is;

en besluit

1. het appel van br. W. Postma af te wijzen;
2. hem op te roepen het gesprek met de kerkenraad van Ouderkerk a/d Amstel over het vrouwenkiesrecht alsnog aan te gaan met inbrenging van al zijn argumenten en bijbelse gronden;
3. van dit besluit mededeling te doen aan br. Postma en de particuliere synode van het Westen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

5. **Appel br. Postma d.d. 17 juni 2019 inzake lezing Tien Geboden in de eredienst**

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. het appel van br. W. Postma d.d. 21 november 2018 op de particuliere synode van het Westen tegen het besluit van de classis Amsterdam d.d. 2 november 2018;
2. de uitspraak van de particuliere synode van het Westen d.d. 7 juni 2019;
3. het appel van br. W. Postma d.d. 17 juni 2019 op de generale synode tegen het besluit van de particuliere synode van het Westen d.d. 7 juni 2019;
4. alle onderliggende stukken;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

1. dat het appel van br. Postma op de generale synode wettig ter tafel is;
2. dat br. Postma niet aangeeft tegen welk onderdeel van het besluit van de particuliere synode van het Westen hij in appel gaat;
3. dat het hem te doen is om een behandeling van zijn voorstel op de generale synode om anders om te gaan met de lezing van de Tien Geboden in de erediensten en zijn motivatie daarachter;
4. dat het enige bezwaar dat in het appel wordt geopperd, is dat de particuliere synode van het Westen in de afwijzing van het appel verschillende verkeerde conclusies verwoord heeft;
5. dat br. Postma niet helder aangeeft wat die verkeerde conclusies zijn en waarom zij verkeerd zijn;

spreekt uit

1. dat het appel van br. Postma op de generale synode naar aanleiding van het besluit van de particuliere synode van het Westen in de strikte zin van het woord geen appel is, maar meer een herhaald verzoek om de zaak van het anders voorlezen van Gods wet in de erediensten op de generale synode aan de orde te stellen;
2. dat op de manier die br. Postma voorstaat, geen zaak op de tafel van de generale synode kan worden gebracht, als namelijk een kerkenraad, een classis of een particuliere synode niet bereid is een instructie te maken c.q. door te sturen;

en besluit

1. het appel van br. W. Postma af te wijzen;
2. van dit besluit mededeling te doen aan br. Postma en de particuliere synode van het Westen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

6. **Appel br. W. Postma d.d. 11 juni 2019 inzake openstelling ambten voor zusters van de gemeente**

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. het document 'Pleitschrift en Oproep voor Openstelling van alle Ambten voor vrouwen op Bijbelse grond' van de hand van br. W. Postma;
2. het document 'Revisie- c.q. heroverwegingsverzoek van br. W. Postma, wonend te Mijdrecht en belijdend lid bij de Chr. Geref. Kerk te Ouderkerk aan de Amstel';

3. het appel van br. W. Postma d.d. 20 november 2018 op de particuliere synode van het Westen tegen het besluit van de classis Amsterdam d.d. 2 november 2018;
4. de uitspraak van de particuliere synode van het Westen d.d. 8 juni 2019;
5. het appel van br. W. Postma d.d. 11 juni 2019 op de generale synode tegen het besluit van de particuliere synode van het Westen d.d. 22 mei 2019;
6. alle onderliggende stukken;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

1. dat het appel van br. Postma op de generale synode wettig ter tafel is;
2. dat met de onder 'heeft kennisgenomen van' genoemde documenten 1 en 2 br. Postma de generale synode oproept om de kerkorde te wijzigen en alle ambten open te stellen voor de zusters van de gemeente;
3. dat het appel van br. Postma tegen het besluit van de particuliere synode van het Westen eigenlijk alleen zijn reactie bevat op de aangedragen punten door de particuliere synode en in eigenlijke zin geen appel genoemd kan worden;
4. dat hij nergens in zijn appel aantoont dat het besluit van de particuliere synode van het Westen in strijd is met de Schrift, de gereformeerde belijdenis of de kerkorde;
5. dat het hem te doen is om een behandeling van zijn voorstel om alle ambten open te stellen voor de zusters van de gemeente door de generale synode;

spreekt uit

1. dat het kerkrechtelijk niet mogelijk is dat leden van de kerken zich rechtstreeks tot de generale synode wenden met een verzoek tot aanpassing van de kerkorde op grond van hun Bijbelstudie;
2. dat het aan de orde stellen van een zaak op de generale synode alleen middels een instructie kan gebeuren en dat die weg door de kerkenraad van Ouderkerk a/d Amstel, de classis Amsterdam en de particuliere synode van het Westen voor br. Postma afgesloten is;
3. dat het appel van br. Postma op de generale synode tegen het besluit van de particuliere synode van het Westen geen appel in kerkordelijke zin genoemd kan worden;

en besluit

1. document 1 en 2 onder 'heeft kennis genomen van' voor kennisgeving aan te nemen;
2. het appel van br. W. Postma af te wijzen;
3. van dit besluit mededeling te doen aan br. Postma en de particuliere synode van het Westen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

7. Bezwaar tegen een aanwijzing van deputaten kerkorde & kerkrecht

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. het bezwaar van de kerkenraad van Urk-Maranatha tegen een schrijven van deputaten kerkorde en kerkrecht aan de classis Zwolle;
2. het rapport van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord

de bespreking op de vergadering;

constateert

dat het bezwaar wettig ter tafel is;

overweegt

1. dat de kerkenraad van Urk-Maranatha bezwaar maakt tegen de suggestie van deputaten dat een classis het kan verdragen/gedogen wanneer een kerkenraad zich niet conformeert aan de uitspraken van de GS inzake homoseksualiteit en homoseksuele relaties;
2. dat deputaten aangeven dat de formulering 'dragen' beter zou zijn dan 'verdragen/gedogen';
3. dat deputaten geen advies hebben willen geven en niet een beslissing wilden nemen die thuishoort op een kerkelijke vergadering;

is van oordeel

1. dat deputaten terecht buiten het genoemde gesprek op de classis wilden blijven, omdat dit op het terrein van de taakgroep homoseksualiteit of deputaten art. 49 K.O. ligt;
2. dat het schrijven van deputaten beter had moeten aansluiten bij wat de GS met betrekking tot homoseksualiteit en homoseksuele relaties heeft uitgesproken inzake de omgang met kerkenraden die moeite hebben met dit besluit;
3. dat het schrijven van deputaten duidelijker had moeten zijn, zoals zij zelf ook erkennen, maar dat het te ver gaat om de goedkeuring aan dit deel van hun werk te onthouden;

en besluit

1. uit te spreken dat met de toelichting van deputaten en hun erkenning dat hun schrijven duidelijker had moeten zijn, alsmede de overwegingen uit dit rapport de verwarring voldoende is opgelost;
2. van dit besluit en het rapport van de commissie kennis te geven aan de kerkenraad van Urk-Maranatha en de classis Zwolle.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

G. Deputaatschappen, commissies en taakgroepen

Besluiten naar aanleiding van rapporten van deputaatschappen en commissies.

1. Kerkelijk zegel, livestream, accreditatie dagblad Trouw, inrichting vergaderzaal

De synode besloot:

1. ten aanzien van het hernieuwde kerkelijke zegel:
 - a. dat zij bij de behandeling van het rapport van deputaten landelijk kerkelijk bureau nog enige aandacht aan het zegel geeft;
 - b. dat zij het opneemt in de schriftelijke correspondentie vanuit de synode;
 - c. dat zij het Dienstenbureau verzoekt het kerkelijk zegel een plaats te geven op de website en in de schriftelijke correspondentie met de kerken;
 - d. dat zij de redactie van De Wekker vraagt er binnenkort een artikel aan te wijden;
 - e. dat zij middels een brief aan de deputaatschappen en aan de roepende kerken van de classes en particuliere synoden aandacht vraagt voor het nieuwe zegel, met het verzoek dit te gebruiken in hun schriftelijke correspondentie;
2. inzake de livestream:
 - a. de beelden tot aan de opening van de volgende generale synode te bewaren en aan te bieden via de website van onze kerken (en via YouTube). In overleg met de synode kan het moderamen besluiten de beelden van bepaalde delen van de vergadering niet te bewaren en niet langer aan te bieden;
 - b. dat tijdens de gebeden de broeder die in gebed voorgaat niet in beeld wordt gebracht;
3. inzake de accreditatie aan het dagblad Trouw:
 - a. in te stemmen met de verleende accreditatie aan dagblad Trouw.
4. inzake de inrichting van de vergaderzaal:

deputaten vertegenwoordiging de opdracht te geven onderzoek te doen naar een opstelling van de vergaderzaal die het onderlinge gesprek bevordert.

De synode heeft dit besloten in de 2e vergaderweek (28-31 januari 2020).

2. Inzet Dienstenbureau, verrekening kosten, mandaat bij maatschappelijke crisis

De synode besloot:

1. het Dienstenbureau en alle andere betrokkenen hartelijk te danken voor de bewezen diensten in de huidige crisis en hun wijsheid te wensen bij de nog lopende zaken rondom de coronacrisis, zolang dat nodig is;
2. over het jaar 2020 geen verrekening van kosten te laten plaatsvinden, met uitzondering van de salariskosten voor br. Setz over de maanden oktober, november en december; deze kunnen bij de quaestor van de GS worden ingediend;
3. een commissie van vijf mensen te benoemen die mandaat krijgt om in gevallen van maatschappelijke crisis (zoals de coronacrisis) wegen te wijzen in de communicatie met de kerken en de kerken te dienen met adequate adviezen inzake de vraag hoe de plaatselijke kerken in een dergelijke situatie kunnen handelen;
4. dat ook voor 2021 (en wellicht langer) de werkzaamheden m.b.t. de coronagroep zoveel mogelijk binnen de reguliere uren van betrokkenen dienen plaats te vinden zonder doorbelasting aan de quaestor. Extra- of overuren mogen worden gedeclareerd;
5. uitvoering van de te ondernemen activiteiten te laten verrichten door het Dienstenbureau, waar mogelijk ondersteund door vrijwilligers uit de kerken;
6. aan het einde van elk kwartaal door het Dienstenbureau de gemaakte kosten op te laten

- stellen die ter accordering worden voorgelegd aan deputaten financiële zaken;
7. dat na goedkeuring aan de quaestor opdracht gegeven wordt deze onkosten te vergoeden;
 8. dat de quaestor deze kosten op de deputaatschappen verhaalt, volgens variant 1*;
 9. dat deputaten emeritikas in deze geheel worden ontzien;
 10. het deputaatschap kerkorde en kerkrecht te vragen advies te geven inzake verantwoordelijkheden en bevoegdheden in tijden van crises en daarover z.s.m. te rapporteren.

*Inhoud variant 1

- dat in de loop van 2021 de solvabiliteitsfactoren van de deputaatschappen dan wel door commissie 6, dan wel door deputaten financiële zaken worden vastgesteld;
- dat deputaatschappen naar rato van de overschrijding van hun solvabiliteitsfactor bijdragen aan de door de coronagroep gemaakte kosten;
- dat deputaatschappen waarvan de solvabiliteitsfactor zich op of onder de norm bevindt vooralsnog niet hoeven bij te dragen.

De synode heeft dit besloten op 28 januari 2021.

3. Curatorium Theologische Universiteit Apeldoorn

De synode besloot:

1. de handelingen van het curatorium goed te keuren;
2. te doen onderzoeken of de Permanente Educatie van predikanten voldoet of dat zij een meer verplichtend karakter moet krijgen;
3. opnieuw een secretaris en een secundus-secretaris te benoemen;
4. goedkeuring te hechten aan het besluit van het curatorium om de voorlopige beslissing inzake het gebruik van een ontwikkelassessment voor admissiale studenten om te zetten in een definitieve.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

4. Raad van toezicht Theologische Universiteit Apeldoorn

De synode besloot:

1. met dankbaarheid kennis te nemen van de voortgang van het werk van de raad van toezicht ten dienste van de Theologische Universiteit in Apeldoorn en decharge te verlenen aan de raad voor het gevoerde beleid;
2. gezien de constatering ad 1-in te stemmen met het instellingsplan;
3. de raad van toezicht dringend aan te bevelen om door middel van werkbezoeken in gesprek te zijn met alle onderdelen van de organisatie;
4. de raad van toezicht te verzoeken erop toe te zien dat het college van bestuur de bezinning op de plaats van kerkelijke theologie te midden van de wetenschappen zal stimuleren en de verantwoording van die bezinning ter hand zal nemen;
5. de raad van toezicht samen met het college van bestuur en het curatorium te verzoeken voorstellen te doen voor een helderder bestuursstructuur en een overeenkomstig voorstel te doen tot herziening van de formele regelingen en deze voorstellen te doen voor de derde vergaderweek van de synode;
6. opnieuw leden van de raad van toezicht te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

5. Bestuursstructuur theologische universiteit Apeldoorn

De synode besloot:

1. dat de conrector in het vervolg wordt aangewezen als pre-adviseur van commissie 1 en dat dit wordt opgenomen in het huishoudelijk reglement van de synode;
2. in te stemmen met het voorstel een adviesraad te benoemen door het college van bestuur;
3. de raad van toezicht (in samenspraak met het college van bestuur, het curatorium en deputaten kerkorde en kerkrecht) te doen onderzoeken of de doelstelling van de TUA in het TUA- reglement en in de kerkorde moet worden aangepast;
4. het voorgestelde artikel 1, lid 3 m en n aldus te wijzigen:
m. onder 'hoogleraren': zij die als zodanig door de generale synode benoemd zijn;
n. onder 'bijzonder(e) hoogleraren': zij die als zodanig door het college van bestuur benoemd zijn en verbonden zijn aan een bijzondere leerstoel die door een derde partij gefinancierd wordt;
5. het voorgestelde artikel 21 lid 1 en artikel 22, lid 1 aldus te wijzigen:
'Artikel 21
Dit reglement kan worden gewijzigd door een besluit van de synode, over welke wijziging overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door de raad van toezicht.
Artikel 22
De TUA kan worden ontbonden door een besluit van de synode, over welk besluit overlegd dient te zijn met de raad van toezicht. Het college van bestuur kan daartoe een voorstel indienen, welk voorstel dient te zijn goedgekeurd door het curatorium en de raad van toezicht.'
6. art. 16 lid 2 van het Reglement als volgt te herformuleren:
'Het college van hoogleraren is, met inachtneming van hetgeen overigens in of krachtens dit reglement of de kerkorde is bepaald, belast met: ...'
7. de overige door het college van bestuur voorgestelde wijzigingen van het TUA-reglement te aanvaarden.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

6. Studiefonds

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. de voorgestelde wijzigingen in de regeling studiefonds en voorgestelde aanpassingen van de bijdragen, zoals uitgewerkt in de conceptregeling studiefonds 2020-2022 en in de bijlage bij art. 9 van de regeling, over te nemen en de aldus gewijzigde regeling vast te stellen;
3. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

7. Kerk en Israël

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten te vragen om het studierapport 'Wat betekent de naam Israël in kerk en theologie?' in een handzame brochure uit te geven ten behoeve van de kerken;
3. deputaten te vragen het project 'Israël in de prediking' dat onlangs begonnen is voort te zetten;
4. deputaten te vragen jaarlijks in elke particuliere synode een aantal gemeenten te benaderen en te ondersteunen bij de bezinning over de betekenis van Israël voor de kerk;
5. deputaten te vragen om in de komende periode zich te bezinnen op het onderwerp 'Israël, land en staat';
6. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

8. Buitenlandse zending

De synode besloot

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. goedkeuring te geven aan het besluit om ds. W. van 't Spijker te benoemen als zendingsconsulent;
3. uit te spreken dat deputaten voldaan hebben aan de opdracht om bij de driejaarlijkse voortgangsrapportage aan de generale synode per project aan te geven welk perspectief er is om de volledige verantwoordelijkheid aan lokale betrokkenen over te dragen en hoe dit zich verhoudt tot wat in de vorige rapportage werd gemeld;
4. deputaten op te dragen de rapportage aan de synode in het vervolg zo in te richten dat de ontwikkelingen in de gebieden niet in aparte bijlagen te vinden zijn maar in het rapport zelf worden opgenomen voor zover relevant voor de beleidskeuzen die gemaakt worden;
5. a. uit te spreken dat bij overdraagbaarheid van een project de zgn. 'financiële zelfstandigheid' niet het enige en eerste criterium kan zijn;
b. uit te spreken dat de overdracht van de volledige verantwoordelijkheid voor de lopende projecten niet op korte termijn (3 jaar) kan plaatsvinden, continue de aandacht moet hebben en stapsgewijs begeleid moet worden;
6. uit te spreken dat de uitwerking van het speerpunt 'onderwijs' impliceert dat bepaalde projecten langer door buitenlandse hulp in stand gehouden moeten worden dan projecten die meer direct te maken hebben met gemeentestichting en gemeenteopbouw;

Indonesië

7. goedkeuring te geven aan de voorgenomen verdere ondersteuning op projectbasis van onderwijsprojecten van de GTM en van het zendingswerk in Mada' en Bunggu op basis van de geformuleerde visie tot 2025 en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder ondersteuning wordt geboden;

Zuid-Afrika, Venda

8. goedkeuring te geven aan de ondersteuning van het Iyani Bible and Training Institute in Sibasa Venda op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder ondersteuning wordt geboden, die per saldo niet zal toenemen ten opzichte van het huidige niveau;

Zuid-Afrika, Gereformeerde kerken KwaNdebele

9. goedkeuring te geven aan de blijvende ondersteuning van de Gereformeerde kerken in KwaNdebele op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder ondersteuning wordt geboden;

Zuid-Afrika, Mukhanyo Theological College

10. goedkeuring te geven aan de blijvende ondersteuning van deze opleiding via het verstrekken van beurzen voor studenten uit de regio rond de campus KwaMhlanga op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of er hoe er nadien nog verder ondersteuning wordt geboden;
11. goedkeuring te geven aan het voornemen om te onderzoeken hoe de ondersteuning aan MTC (bij voorkeur niet-financieel) uitgebreid kan worden;

Botswana, Naro Language Project

12. goedkeuring te geven aan de blijvende ondersteuning van het Naro Language Project op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Botswana, Consulenterwerk fam. Visser, Urk-Maranatha

13. goedkeuring te geven aan de continuering van de uitzending van br. H. Visser en zr. J. Visser-Wiegel als consulenterwerk voor vertaalwerk en Scripture engagement op basis van de geformuleerde visie tot 2025;

Botswana, zendingswerk van gemeente in de Reformed Churches in Botswana

14. goedkeuring te geven aan de continuering van de ondersteuning van het zendingswerk vanuit enkele gemeenten in de Reformed Churches in Botswana op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Mozambique

15. goedkeuring te geven aan de voortzetting van de steun aan Instituto da Formação Teologica em Moçambique op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Burundi

16. opnieuw goedkeuring te geven aan de voortzetting van de ondersteuning aan de Église Protestante Réformée du Burundi (EPRB) op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Thailand

17. opnieuw goedkeuring te geven aan de ondersteuning van het zendingswerk van Overseas Missionary Fellowship (OMF) in Isaan, Thailand, op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;
18. opnieuw goedkeuring te geven aan het streven van zending om meer zendingswerkers naar Isaan uit te zenden in (financiële) samenwerking met een plaatselijke kerk en een thuisfrontcommissie;

Siberië

19. opnieuw goedkeuring te verlenen aan de ondersteuning van het zendingswerk van de Russische onafhankelijke baptisten kerken in Tajmyr, Siberië, in goed overleg met de stichting Friedensstimme Nederland op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

IFES-Nederland

20. opnieuw goedkeuring te verlenen aan de wijze waarop zending de evangelieverkondiging van IFES onder buitenlandse studenten in verschillende Nederlandse universiteitssteden ondersteunt;

Missionaire diaconale werkers

21. opnieuw goedkeuring te geven aan de eenmalige ondersteuning van missionaire diaconale werkers in de aanloop naar hun uitzending en aan de incidentele ondersteuning bij een aanwijsbaar tekort in een jaarbegroting;

Europa, Barcelona

22. goedkeuring te geven aan het besluit om de kerk van Antwerpen te ondersteunen in haar verantwoordelijkheid voor het gemeentestichtingswerk van Ciutat Nova 22@ te Barcelona op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Europa, Parijs

23. goedkeuring te geven aan het besluit om via een financiële bijdrage een gemeentestichtingsproject van de Union Nationale des Églises Protestantes Réformées Évangéliques de France (UNEPREF) in Parijs te ondersteunen op basis van de geformuleerde visie tot 2025, en in de aanloop naar dat jaar opnieuw te bezien en te bespreken of en hoe er nadien nog verder steun wordt geboden;

Europa, Noord-Ierland

24. goedkeuring te geven om de contacten met de Evangelical Presbyterian Church te continueren ten einde elkaar wederzijds te informeren over zendingswerk in Europa;

Europa, overig

25. goedkeuring te geven aan de verkenningen die deputaten doen om via netwerkorganisaties als City to City Europe en Intercultural Church Plants Europa betrokken te zijn bij gemeentestichtingsprojecten in Europa, maar dit vooralsnog te beperken tot het delen van kennis en het niet aan te wijzen als zendingsproject'.
26. Deputaten op te dragen samen met de deputaatschappen evangelisatie, diaconaat, de jeugdwerkorganisaties en de TUA een programma te ontwikkelen om de kerken toe te rusten op het gebied van zendingsbewustzijn;
27. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

9. Evangelisatie

De synode besloot:

1. met betrekking tot het deputaatschap:
 - a. de handelingen van deputaten goed te keuren;

- b. in te stemmen met de nieuwe tekst voor de instructie deputaten evangelisatie (bijlage 18 K.O.);
 - c. in te stemmen met het voorstel om het deputaatschap evangelisatie voortaan alleen uit deputaten te laten bestaan die door de GS benoemd zijn;
 - d. te bepalen dat de PS-deputaten hun benoeming aanhouden tot hun eerstvolgende PS vergadert in 2020;
 - e. zeven deputaten te benoemen;
2. met betrekking tot de toerusting van gevestigde kerken:
- a. de kerkenraden op te roepen zich metterdaad te richten op de bezinning op en de uitvoering van de missionaire opdracht van de gemeente van Christus;
 - b. de kerkenraden in overweging te geven in de komende drie jaren samen met deputaten evangelisatie de mogelijkheid te onderzoeken om nieuwe pioniersplekken te starten;
 - c. de commissie ambtsstructuur of een nieuw te benoemen deputaatschap te vragen in zijn bezinning ook in te gaan op de verhouding 'binnenkerkelijk werk' en 'missionaire taken' van de predikant;
 - d. deputaten op te dragen in overleg te treden met de TUA om te bezien of er meer mogelijkheden gecreëerd kunnen worden om meer dan nu gebeurt studenten toe te rusten voor het werken in een missionaire context;
 - e. deputaten op te dragen besluit 5 van de GS van 2016 (Acta 2016, artikel 204 p.148-149) onder de aandacht te brengen van de classes en in samenwerking met moedergemeenten en classes de zendingsgemeenten te begeleiden in het vormen en vasthouden van een gereformeerde identiteit en daar op de volgende generale synode verslag van te doen;
 - f. de classes op te roepen om toe te zien op de geldende regelingen rondom zendingsgemeenten, bijvoorbeeld dat een evangelist altijd in dienst van een kerkenraad zal zijn en dat evangelisten alleen voorgaan in de gemeente waar zij preekbevoegdheid hebben;
3. met betrekking tot de zendingsgemeenten en pioniersplekken:
- a. in het onderwijs voor de sacramentsbedieningen te putten uit de bestaande formulieren, waarbij in ieder geval aan de orde dient te komen:

Heilige doop

Voor wat betreft de doop zullen daarbij de volgende onderwerpen een plaats moeten krijgen in de dienst waarin de doop bediend wordt:

1. De doop is geen uitvinding van mensen of van de kerk, maar een instelling van Christus (Mattheüs 28:18-20).
2. Het teken wijst op de betekende zaak. Daarbij kan men al naar gelang de context spreken over: afwassing/reiniging; het bad van de wedergeboorte; het sterven en opstaan met Christus, het een plant zijn met Christus (Romeinen 6).
3. Er is een belofte en eis – er is wedergeboorte en bekering tot God nodig door het werk van de Zoon, toegepast door de Heilige Geest.
4. De doop is teken van het verbond.
5. De doop is teken van de inlijving in Christus en daarmee inlijving in zijn gemeente.
6. De doop is een uitnodiging voor allen die nog niet gedoopt zijn om tot Christus te komen en wanneer zij dat gedaan hebben om zich voor te bereiden op de doop.
7. De bediening van de doop is een herinnering en bemoediging voor iedereen die gedoopt is om zijn leven en geloof daarnaar vorm te geven.

8. De vragen die bij de doop gesteld worden aan de dopeling (bij de volwassendoop) en aan de doopouders is leidend voor de leer aangaande de sacramenten.

De doopvragen die bij volwassenen gesteld worden:

1. Geloof je in de drie-enige God?
2. Geef je je over aan Jezus Christus als jouw Redder en Heer?
3. Geloof je dat Hij voor jouw zonden is gestorven en dat Hij jou zo verlossing geeft?
4. Geloof je dat God je nieuw leven geeft, en laat je je oude leven achter?
5. Geloof je dat je met Christus bent opgestaan in een nieuw leven, en beloof je dat je heilig (geheiligd) wilt leven?
6. Breek je juist om Christus' wil met je oude geloof of je oude levensvisie?
7. Beloof je met Gods hulp volhardend te zijn in je geloof, trouw aan de gemeente, en gehoorzaam aan de tucht van de kerk?

De vragen die bij de doop van kinderen gesteld worden:

1. Geloof u dat voor elk mens, ook voor dit kind, wedergeboorte nodig is en dat dit de enige manier is om het Koninkrijk binnen te gaan, omdat wij zonder God onze eigen weg gaan die ingaat tegen alles wat Hij van ons vraagt?
2. Geloof u tegelijk de belofte van God dat dit kind samen met u apart is gezet en dus geheiligd is om te leven in zijn Koninkrijk, en dat het daarom ook het teken van het Koninkrijk – de doop – ontvangt?
3. Stemt u in met de waarheid van het Oude en Nieuwe Testament die de enige weg tot redding is, en stemt u in met de leer van de kerk?
4. Beloof u dit kind voor te gaan in geloof, in het leven met God en dat ook door anderen te laten doen?

De doop vindt vervolgens plaats in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.

Heilig Avondmaal

Voor wat betreft de viering van het Heilig Avondmaal zal tijdens de dienst het volgende aan de orde moeten komen:

1. Het Heilig Avondmaal is geen uitvinding van mensen of van de kerk, maar is ingesteld door Christus in de nacht voordat Hij gekruisigd werd.
 2. In het avondmaal vieren en ontvangen wij de gemeenschap met Christus als de Zoon van God door de Heilige Geest.
 3. Het avondmaal brengt in gemeenschap met Christus en met elkaar. Het is de maaltijd van het verbond. Brood en wijn zijn de tekenen van het gebroken lichaam en het vergoten bloed. Het delen van brood en wijn wijst op de eenheid van de gemeente die van het ene brood eet en uit de ene beker drinkt.
 4. Christus stelde het avondmaal in voor de gelovigen die Hem metterdaad belijden en volgen en door de doop in Hem werden ingelijfd.
 5. Bij het avondmaal klinkt de oproep om zichzelf eerst te beproeven en zich om te keren van een verkeerde weg voordat men aan de maaltijd deelneemt. Daarbij kan de voorganger heel concreet zonden aanwijzen die in het gemeentelijk leven spelen.
 6. Het avondmaal vindt vervolgens plaats met de instellingswoorden van Christus.
- b. in zendingsgemeenten bij de kerkvisitatie naar aanleiding van vraag 1,15 te vragen naar de vrucht van dit onderwijs;
- c. uit te spreken dat de regelingen voor de permanente educatie van predikanten ook van toepassing zijn op evangelisten naar art. 4 K.O.;

- d. dat de regeling voor het mentoraat zoals die geldt voor beginnende predikanten ook van toepassing is voor de evangelist naar art. 4 K.O..

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

10. Commissie heroriëntatie kerkverband

De synode besloot:

1. deputaten Onderlinge bijstand en advies, deputaten evangelisatie en deputaten diaconaat een integraal beleid te laten voeren voor de ondersteuning van kerken, zoals verwoord in de paragraaf 'structuurschets integraal beleid' in rapport 9.05a;
2. de opdracht om het landelijk steunpunt kleine kerken in te richten neer te leggen bij de nieuwe commissie 'heroriëntatie kerkverband' in nauwe samenspraak met de gremia die waren betrokken bij het opstellen van rapport 9.05a;
3. dat deputaten Onderlinge bijstand en advies aan steunverlening de voorwaarde mogen verbinden dat gebruik is gemaakt van de diensten van het landelijk steunpunt kleine kerken of deputaten evangelisatie (zonder eisen t.a.v. het vervolg dat een gemeente daaraan wenst te geven);
4. de commissie partners zendingsgemeenten op te heffen (met dank voor de verrichte werkzaamheden) zodra het landelijk steunpunt kleine kerken is ingericht en de quaestor zorg te laten dragen voor de continuering van via commissie partners zendingsgemeenten nog lopende verplichtingen;
5. de Commissie heroriëntatie kerkverband, samen met andere betrokkenen, te verzoeken de praktische invulling van het integrale beleid de komende jaren te evalueren en daarover te rapporteren aan de volgende synode.

De synode heeft dit besloten op 28 januari 2021.

11. Partners zendingsgemeenten

De synode besloot:

Partners zendingsgemeenten en deputaten evangelisatie onderling in overleg te laten treden en alsnog met een aanvullend rapport te laten komen inzake de steun aan missionaire initiatieven en daarbij te laten overleggen met onderlinge bijstand & advies en de commissie kleine kerken en deze synode alsnog te dienen met een voorstel.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

12. Emeritikas (1)

De synode besloot:

- 1 de handelingen van deputaten goed te keuren;
- 2 in art.3 van bijlage 7A, 7B en 7C de zin 'Voor de vier deputaten worden ook secundi benoemd' te laten vervallen;
- 3 dat deputaten emeritikas in zeer specifieke situaties, waarin de regels niet, of niet voldoende voorzien, zoveel als mogelijk in de geest van de regelingen en naar bevind van zaken kunnen handelen. Deputaten dienen de gang van zaken bij dergelijke specifieke situaties vast te leggen zodat een uniform gedrag ontstaat;
- 4 dat bij de behandeling en bepaling van arbeidsongeschiktheid de generale synode kiest voor de optie dat de kerken zelf kunnen blijven beslissen of en in hoeverre een predikant arbeidsongeschiktheid is;

5. deputaten op te dragen, zo nodig in overleg met deputaten kerkorde en kerkrecht, onderzoek te doen naar, en een (uitvoerings)regeling te ontwerpen voor arbeidsongeschiktheid, en daarover in maart 2020 te rapporteren aan deze generale synode. Verder besloot de synode deputaten op te dragen beleid te ontwikkelen hoe (deels) arbeidsongeschikt verklaarde predikanten (of huidige emeriti in een vergelijkbare situatie) gestimuleerd kunnen worden om passend werk te zoeken voor het gedeelte waartoe zij in staat zijn. De kosten van de (uitvoerings)regeling komen in principe voor rekening van de emeritikas;
6. Naar aanleiding van Aanvullingen en/of wijzigingen kerkorde aan art. 13 K.O. een artikel 9 toe te voegen met regelingen betreffende flexibel emeritaat, arbeidsongeschiktheid en deeltijdwerk en te bepalen dat dit artikel 9 voorrang heeft op de bestaande regelingen.
 - a. Een predikant kan tot maximaal 5 jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd emeritaat aanvragen. De emeritaatsuitkering wordt gekort met een op het moment van de aanvraag nader te bepalen percentage voor elk jaar eerder stoppen.
 - b. In geval van gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid van langdurige aard wordt geen emeritaat verleend, maar kan na verloop van twee jaar bij de classis een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid worden aangevraagd op grond van een medische en arbeidsdeskundige beoordeling van de door de aan Steunpunt Kerkenwerk (KeW) verbonden Arbo-organisatie. Op basis van het op deze beoordeling vastgestelde percentage arbeidsongeschiktheid wordt door emeritikas de uitkering berekend.
 - c. In overleg met de gemeente en/of de classis kan de predikant besluiten om na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd door te werken voor bijvoorbeeld 50 of 75%. De emeritikas kan dan 50 of 25% van de standaard-emeritaatsuitkering aanvullen als deeltijdwerkuitkering. Ook voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd kan de predikant besluiten minder te gaan werken, maar er bestaat dan geen recht op een uitkering.
7. Met betrekking tot het vaststellen van de omslag voor komende jaren: indien het naar aanleiding van een sterke daling van het ledental noodzakelijk blijkt de minimumbijdrage tussentijds aan te passen deputaten emeritikas, in overleg met deputaten vertegenwoordiging van de kerken en deputaten financiële zaken, hiervoor mandaat te geven;
8. Met betrekking tot het vaststellen van de omslag voor komende jaren het bedrag van de minimumbijdrage te splitsen in een bedrag voor de oudedagsvoorziening en een bedrag voor arbeidsongeschiktheid;
9. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

13. Emeritikas (2)

De synode besloot:

1. deputaten dank te zeggen voor hun werk en aanvullende rapportages;
2. in te stemmen met de nieuwe teksten voor art. 13 en bijlage 7 van de kerkorde, zoals weergegeven in de bijlagen 1(b) en 2 van het rapport 9.06/43-121 alsmede van rapport 9.06/135 3 (addendum) van deputaten;
3. in te stemmen met de aanpassingen in de kerkorde zoals aangegeven in bijlage 3 van het rapport 9.06/43-121 van deputaten;
4. deputaten op te dragen om alle aanpassingen van de kerkorde (conform besluit 2 en 3) alvorens extern te communiceren nog ter verificatie voor te leggen aan deputaten kerkorde en kerkrecht;

5. deputaten te vragen om bij de verdere uitwerking met name aandacht te geven aan wie de regie heeft bij langdurige arbeidsongeschiktheid (in het bijzonder <50% arbeidsongeschiktheid) en de mogelijkheid te onderzoeken om na één jaar ziekte andere interventies/instrumenten in te zetten;
6. het college van bestuur van de TUA opdracht te geven om de gedeelten van bijlagen uit de kerkorde die gaan over emeritaat, ziektebegeleiding dan wel arbeidsongeschiktheid van hoogleraren te harmoniseren met de nieuwe regels voor predikanten;
7. deputaten op te dragen om in hun rapportage aan de GS 2022/2023 specifiek in te gaan op de opgedane ervaringen van deputaten met betrekking tot de genomen besluiten rondom arbeidsongeschiktheid en de uitvoeringsovereenkomst met het Steunpunt Kerkenwerk te evalueren.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

14. Emeritikas (3)

De synode besloot:

1. deputaten goedkeuring te verlenen om de definitieve teksten van art. 13 K.O., bijlage 7 K.O. en de handleiding emeritikas via de website te publiceren.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

15. Onderlinge bijstand en advies

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren alsook waardering uit te spreken voor hun intensieve meedenken met andere deputaatschappen en/of commissies;
2. deputaten per 1 oktober 2020 de mogelijkheid te geven om gemeenten vanaf honderd leden goedkeuring te geven om een fulltime predikant te beroepen en gemeenten vanaf vijftig leden een 50% deeltijdverband. Het uitgangspunt blijft wel een financieel verantwoorde meerjaren financiële planning (MJFP) van de gemeente, waaruit naar genoegen van deputaten blijkt, dat met de normatieve steun door deputaten de gemeente een sluitende begroting zal behalen;
3. de steun in de predikantskosten voor kleinere gemeenten als volgt goed te keuren:

Steun predikantskosten:

Bij 200-249 (doop)leden	20%
Bij 175-199 (doop)leden	25%
Bij 150-174 (doop)leden	30%
Bij 100-149 (doop) leden	40%
Bij 99 (doop)leden of minder	50%

4. de maximale steun per (doop)lid te bepalen op € 200,- per (doop)lid;
5. de steun voor draagkracht te handhaven op 30%;

6. deputaten opdracht te geven in het kader van duurzaamheid en klimaatakkoord voorstellen uit te werken en hierover aan de GS 2022/2023 te rapporteren, e.e.a. conform hun voorstellen, vastgelegd in hun rapport 9.07, bijlage 6;
7. deputaten Onderlinge bijstand en advies, deputaten evangelisatie en partners in zendingsgemeenten op te dragen onderzoek te doen hoe een betere afstemming kan worden bereikt voor steun bij tekorten aan, en financiële ondersteuning van kleinere gemeenten;
8. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

16. Kerk en media

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. uit te spreken dat het werk van deputaten in de komende periode zal worden afgerond en dat belangrijke expertise wordt overgedragen;
3. instructie 2a 'het onderhouden van contact met predikanten en/of andere leden van de kerken die zich in opdracht van de kerken intensief met het gebruik van de massamedia bezighouden' te laten vervallen;
4. het project Kerk-zijn online tot de volgende synode te continueren en deputaten te laten onderzoeken hoe en door wie in de toekomst op andere manieren (online)toerusting geboden kan worden;
5. deputaten op te dragen om, in overleg met het landelijk kerkelijk bureau en in contact met deputaten vertegenwoordiging en zo nodig met gebruik van andere deskundigen, zich verder te bezinnen op de landelijke presentie van de CGK in de media, met name op de vragen welk doel die presentie heeft, welke mensen we willen bereiken en welke middelen daartoe geëigend zijn en de GS 2022/2023 te dienen met een concreet voorstel met daarin zo nodig een voorstel voor aanspreekpersonen;
6. dat, mocht in het licht van deze bezinning het wenselijk zijn dat de website op een andere manier gesegmenteerd zou moeten worden, deputaten hiervoor aanbevelingen te laten formuleren.
7. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

17. Varenden

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten de opdracht te geven, door te gaan met te onderzoeken op welke manier er intensiever interkerkelijk samengewerkt zou kunnen worden en daarbij te onderzoeken hoe het missionaire werk ten behoeve van de zeevarenden doorgang zal kunnen hebben na emeritering van de schipperspredikant. De synode geeft aan deputaten toestemming om dit te doen in de richting die door deputaten is voorgesteld, namelijk: er zal geprobeerd worden de volgende organisaties en personen bij het werk te betrekken:
 - a. plaatselijke kerken/kerkenraden;
 - b. vrijwilligers, onder andere uit deze kerken;

- c. deputaatschappen zending, evangelisatie en diaconaat in verband met advies en mogelijk met projectmatige financiële ondersteuning; deputaten zullen daarover rapporteren aan de GS 2022/2023;
3. opnieuw zes deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

18. Militairen

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. te blijven streven het contingent CGK-krijgsmachtspredikanten op twee te houden;
3. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

19. Kerkjeugd en onderwijs

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten op te dragen om in samenwerking met beide jwo's het jeugdwerk in het geheel van de kerken te blijven stimuleren;
3. deputaten op te dragen het project 'Geloof in het gezin' voort te zetten en de continuïteit ervan te waarborgen;
4. deputaten op te dragen het project Visie op jongeren voort te zetten en met name zich te richten op het ontwikkelen van instrumentarium om kerken te helpen de jongeren die (dreigen) af (te) haken te bereiken;
5. deputaten op te dragen bij gebleken behoefte het initiatief te nemen tot het opzetten van een database met (bestaand) materiaal in het kader van het op een verantwoorde wijze omgaan met de beeld- en belevingscultuur onder jongeren;
6. deputaten op te dragen te onderzoeken op welke wijze meer initiatieven ontplooid kunnen worden om het werk onder studenten uit te breiden en de studenten – zo mogelijk - onder de aandacht van de kerkenraad van herkomst alsmede van de kerkenraad van de plaats waar zij studeren te houden c.q. te brengen;
7. deputaten op te dragen de contacten met de Wegwijzerkampen, het reformatorisch onderwijs en het studentenwerk voort te zetten;
8. deputaten op te dragen te onderzoeken of en hoe contact kan worden onderhouden met de koepels van gereformeerd voortgezet onderwijs evenals met de koepels van PC-onderwijs, en de GS 2022/2023 verslag te doen van het onderzoek en de contacten die er dan zijn geweest;
9. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

20. Pastoraat in de gezondheidszorg

De synode besluit:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten op te dragen om contactgegevens en informatie van organisaties die voorlichting geven over theologische, medische en ethische thema's op het gebied van de gezondheidszorg te laten plaatsen (en dat steeds actueel te houden) in (in elk geval) het jaarboek en op de website van de CGK en dat tevens te doen als het gaat om christelijke organisaties waarnaar mensen voor hulp en/of ondersteuning doorgestuurd kunnen worden;
3. deputaten op te dragen zich te bezinnen op verruiming van mogelijkheden voor geestelijke verzorging in de eerste lijn in de extramurale situatie en daarover te rapporteren aan de GS 2022/2023;
4. deputaten op te dragen zich in de komende periode te bezinnen op de instructie van de GS en de GS 2022/2023 te dienen met de uitkomst daarvan;
5. deputaten op te dragen te onderzoeken hoe doven en slechthorenden die nu nog niet in beeld zijn, bereikt kunnen worden en dit te doen in samenwerking met kerken waarmee reeds een vorm van samenwerking bestaat;
6. het deputaatschap te vragen om het werk dat onder zijn verantwoordelijkheid geschiedt, dicht bij de leden van onze kerken te brengen (zoals bijvoorbeeld een filmpje op de website van de kerken);
7. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

21. Diaconaat

De synode besluit:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten de volgende meer specifieke opdrachten te geven:
 - a. contact te blijven onderhouden met deputaten kerk en overheid en deputaten pastoraat in de gezondheidszorg ten aanzien van diaconale ontwikkelingen op maatschappelijk gebied;
 - b. met deputaten kerk en overheid zich te bezinnen op de schuldenproblematiek, met name onder de jongere leden van onze gemeenten;
 - c. met deputaten evangelisatie en zending het gesprek voort te zetten inzake de samenwerking en toerusting van kerken;
 - d. het huidige werkplan te herzien;
 - e. de samenwerking binnen het Platform Diaconale Samenwerking voort te zetten en te versterken;
 - f. onderzoek te doen naar het verbeteren van de werkwijze van Classicale Diaconale Commissies en Classicale Diaconale Vergaderingen;
 - g. verder te werken aan de in paragraaf 7.3 (onder Conclusie) genoemde punten, met prioriteit voor het jeugddiaconaat.
In deze paragraaf staan de volgende aandachtsgebieden:
 - het ontwikkelen van relevant beleid t.a.v. de diaconale (missionaire) gemeente;
 - het stimuleren van de classes zonder (een goed functionerende) Classicale Diaconale Commissie en/of Classicale Diaconale Vergadering op hun verantwoordelijkheid in deze;
 - het jeugddiaconaat;
 - het versterken van het diaconaal bewustzijn van predikanten;
 - het aandacht geven aan gerechtigheid in de maatschappelijke contexten;

- het bevorderen van aandacht voor duurzaamheid en rentmeesterschap bij gemeenteleden en kerken;
3. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

22. De Wekker

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

23. Jaarboek

De synode besloot

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

24. Kerkorde en kerkrecht

De synode besloot

ten aanzien van de kerkvisitatie:

1. niet over te gaan tot het organiseren van de kerkvisitatie per particuliere synode;
2. uit te spreken dat het niet haalbaar is om visitatoren te laten bijstaan door leden van onderscheiden deputaatschappen;
3. bijlage 28 K.O. als volgt te wijzigen:
 - uit deel VI (Gemeentelijk leven) vraag 10 te schrappen;
 - de tekst van deel VII (Breder kerkelijk leven) te vervangen door:
 1. Hoe stelt u zich op ten opzichte van het bredere kerkverband, bijvoorbeeld inzake de bepalingen van meerdere vergaderingen?
 2. Weet uw gemeente zich verbonden met de zusterkerken van de eigen classis?
 3. Op welke wijze maakt u gebruik van de kennis en kunde die via de kerken ook voor uw gemeente beschikbaar is? Op welke wijze kan uw gemeente bijdragen aan de opbouw van de kerken?
 4. Heeft uw gemeente een (zusterkerk)relatie met kerken van een ander kerkverband en op welke wijze geeft u deze (zusterkerk)relatie gestalte?
 5. Bezint u zich als gemeente op de vragen van de eenheid van de kerk en spant u zich in om eenheid te zoeken?
 6. Bewandelt u bij eventuele bezwaren tegen bepaalde facetten van de arbeid van een deputaatschap de kerkelijke weg?

De volgende vragen in samenwerkingsgemeenten te stellen:

7. Heeft uw gemeente een samenwerkingsovereenkomst en functioneert deze naar behoren?
8. Hoe is het om uw plek in te nemen in meerdere kerkverbanden en daarin volop te participeren?

ten aanzien van de kerkelijke tucht:

1. deputaten in afwachting van het promotieonderzoek van zr. T. Boele -Noort de opdracht te geven alsnog een handreiking voor de tucht in zijn algemeenheid te maken, gericht op kerkenraden, en hierover aan de GS 2022/2023 te rapporteren;
2. geen jurisprudentie te verzamelen inzake kerkelijke tucht, vanwege de omvang, complexiteit en gevoeligheid van deze materie;
3. art. 77 lid 5 K.O. te wijzigen in:
'De overdoop is een dwaling omdat zij het handelen van de drie-enige God in de kinderdoop, zoals dat wordt toegezegd naar Schrift en belijdenis, verwerpt. Als zodanig is het reden voor kerkelijke vermaning en op zich tuchtwaardig. Of het in voorkomende gevallen daadwerkelijk reden is voor toepassing van de stappen van kerkelijke tucht is ter beoordeling aan de kerkenraad, waarbij zal meewegen of de betreffende persoon:
 - a. bereid is zich te verantwoorden tegenover de Heilige Schrift en zich daaruit te laten onderwijzen;
 - b. zijn/haar opvattingen en de overdoop die daarop volgde niet uitdraagt in de gemeente;
 - c. zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad; concreet is te denken aan het niet in aanmerking komen voor leerfuncties binnen de gemeente.'
4. art. 79 lid 1 K.O. te wijzigen in: 'Indien het noodzakelijk blijkt, kan hangende het onderzoek de betrokken ambtsdrager op non-actief gesteld worden.'
5. bijlage 44 K.O. Handleiding voor kerkelijke tuchtprocedures te vervangen door de tekst van 2.4.2.c (de handreiking kerkelijke tucht, zie rapport 9.16/12), met de volgende wijzigingen:
 - 12r38: de zin 'Daarom is het goed...eenzelfde tuchtzaak' te vervangen door: 'Dit betekent onder meer dat ook het fundamentele zogeheten ne bis in idem-beginsel van toepassing is op de kerkelijke tucht: niemand mag twee keer veroordeeld worden in eenzelfde tuchtzaak.';
 - 12r40: voeg na '... eenzelfde tuchtzaak.' toe de tussenkop 'Tucht over ambtsdragers' en vervolgens de tekst: 'In de artt. 79 en 80 spreekt de kerkorde in het bijzonder over de tuchttoefening over ambtsdragers. Het is met name bij deze artikelen dat er behoefte is gebleken aan een nadere precisering.
Helaas wordt de noodzaak van concrete kerkelijke tucht voor een deel gevoed door ambtsdragers en andere kerkelijke functionarissen die zich misgaan binnen de pastorale en andere contacten die zij hebben met gemeenteleden. Kerkenraden dienen daar scherp op toe te zien. Het bestaan van het landelijk Meldpunt misbruik dient op een duidelijke plaats in het kerkgebouw zichtbaar te zijn. Ook is het aanbevelenswaardig er melding van te maken in de gemeentegids. In voorkomende situaties moet seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ambtsdrager of een andere kerkelijke functionaris duidelijk als zodanig benoemd worden en niet alleen als overspel (wanneer de dader gehuwd is) worden geduid. In deze en andere gevallen van openbare zonde gelden de volgende richtlijnen.';
 - 13r9: vervang 'waarna een gezamenlijk besluit wordt genomen' door: 'wanneer de besluiten van kerkenraden A en B overeenstemmen zal een gezamenlijk besluit worden genomen';
 - 14r50: zin 'Ook besluiten ...' vervangen door: 'Daartoe behoren ook besluiten ...';

- 15r6-14: verwijderen;
- 15r36: 'waarin men wijst op' aanvullen tot: 'waarin men in zo algemeen mogelijke termen wijst op';
- 16r10: 'de vergadering verlaten' aanvullen tot: 'de vergadering verlaten (zie de stipulaties in de IRA). Diakenen zullen op de meerdere vergaderingen niet meestemmen over tuchtzaken.'

ten aanzien van geschil-, appel- en tuchtcommissies

1. de particuliere synodes te adviseren de geschilcommissies op te heffen;
2. opdracht te geven aan deputaten kerkorde en kerkrecht om in de kerken bekendheid te geven aan de Interkerkelijke Commissie Geschiloplossing;
3. uit te spreken dat het wenselijk is om over te gaan tot het instellen van hetzij landelijke, hetzij regionale tucht- en appelcommissies en deputaten kerkorde en kerkrecht op te dragen om 1. mede in verband met instructie 8.05 en rapport 9.30/64 opdracht 4 te onderzoeken hoe deze in goede verhouding met elkaar en de ICG vormgegeven kunnen worden en welke aanpassingen van de Integrale Regeling voor de Appelprocedure of de kerkorde daarvoor nodig zijn; 2. daarbij in het bijzonder na te gaan of de tucht- en appelprocedures met behoud van zorgvuldigheid sneller en effectiever kunnen, vooral in ingrijpende situaties; en 3. hierover aan de GS 2022/2023 te rapporteren;
4. van besluit 3 kennis te geven aan de particuliere synode van het Oosten, als voorlopig antwoord op instructie 8.05.

ten aanzien van ondertekeningsformulieren

1. de ondertekeningsformulieren vast te stellen overeenkomstig de tekst in rapport 7a van commissie 7 inzake het rapport van deputaten kerkorde en kerkrecht, in de sectie over de ondertekeningsformulieren;
 - a. op pagina 9.16/125 van het rapport in het ondertekeningsformulier hoogleraren en docenten in de theologie, regel 36 en op pagina 9/126 van het rapport in het ondertekeningsformulier ouderlingen en diakenen, regel 15 de woorden 'omdat zij de Schrift in alles getrouw naspreken' te vervangen door 'omdat zij geheel met Gods Woord overeenstemmen';
 - b. op pagina 9.15/125 van het rapport in het ondertekeningsformulier hoogleraren en docenten in de theologie, aan regel 48 en op pagina 9/126 van het rapport in het ondertekeningsformulier ouderlingen en diakenen, aan regel 28 de woorden 'verspreiden en' toe te voegen ;
2. de preambule vast te stellen overeenkomstig de tekst in rapport 7a van commissie 7 inzake het rapport van deputaten kerkorde en kerkrecht, in de sectie over de ondertekeningsformulieren, als uitleg over de noodzaak en de bedoeling van de ondertekening en die tekst aan de formulieren te doen voorafgaan;
3. de ondertekeningsformulieren, 39 en 40 te vervangen door de nieuw vastgestelde en eenmalig te laten voorafgaan door de preambule;

dit nog aanhouden; ondertekeningsformulier hoogleraren moet nog vastgesteld worden.

ten aanzien van de emeritikas:

deputaten opdracht te geven de Handreiking 'Opheffing plaatselijke kerk' aan te passen overeenkomstig de door deputaten emeritikas ontworpen regeling (in 2.2.1 van rapport 9.16) en daarbij ook een verzoek op te nemen om na afdracht aan de emeritikas rekening te houden met eventueel verleende steun door deputaten Onderlinge bijstand en advies.

ten aanzien van psychiatrische problematiek predikanten:

te constateren dat er in verband met psychiatrische problematiek bij predikanten geen mogelijkheden bestaan voor een kerkelijke regeling in het kader van art. 11 en 13 K.O., naar analogie van regelingen die in het maatschappelijk leven functioneren.

ten aanzien van de voorstellen tot wijziging van de kerkorde

1. aan art. 6 K.O. lid 2c toe te voegen: '4. dat een predikant bij gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid gebruik zal maken van de wettelijke voorzieningen waar hij als werknemer aanspraak op kan maken. Om de betreffende uitkering te verkrijgen en te behouden, zal hij zich houden aan de plichten en voorschriften die aan deze uitkering verbonden zijn.';
2. aan art. 37 K.O. toe te voegen: '5. Bij beslissingen met een grote financiële impact zal de kerkenraad vooraf de instemming van de gemeente vragen.';
3. art. 60 K.O. lid 3a te wijzigen in: 'Indien één van beide ouders van het kind geen lid van de gemeente is en niet behoort tot een van de kerken genoemd in bijlage 8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 8a K.O. zal van hem/haar de beantwoording van de doopvragen niet gevraagd worden.';
4. art. 70 K.O., lid 1c te wijzigen in: 'Wanneer bij een huwelijk een van de partijen niet behoort tot de Christelijke Gereformeerde Kerken, maar zij na hun huwelijk samen lid worden van een kerk van gereformeerd belijden, wordt aan het oordeel van de kerkenraad gelaten of een dergelijk huwelijk kerkelijk kan worden bevestigd.';
5. art. 82 K.O. lid 1e te wijzigen in: 'Het staat de kerkenraden vrij om wel een attestatie af te geven aan leden die zich willen aansluiten bij een van de kerken genoemd in bijlage 8 K.O. of tot een van de gemeenten bedoeld in bijlage 8a K.O.';
6. uit de tekst van K.O. bijl. 28 vraag VI.3 het gedeelte: '(een zgn. ledenvergadering)' te schrappen;

ten aanzien van overkomst van emeritipredikanten uit het buitenland:

aan art. 4 K.O., lid 4 toe te voegen als lid c: 'Wanneer een emerituspredikant uit een buitenlandse kerk waarmee onze kerken volledige correspondentie hebben wenst over te komen, kan hij de rechten van emerituspredikant in onze kerken ontvangen. Daartoe vraagt hij een colloquium aan bij de classis waartoe de gemeente behoort waar hij lid wenst te worden. Na positieve uitslag ontvangt hij de rechten van een emerituspredikant.'

ten aanzien van definitie belanghebbende:

uit te spreken dat ook anderen dan directbetrokkenen belanghebbend kunnen zijn waar het de leer of het samenleven van de kerken als geheel betreft, zulks ter beoordeling van de kerkelijke vergadering.

ten aanzien van de uitgave van de kerkorde;

deputaten opdracht te geven een nieuwe uitgave van de kerkorde te verzorgen en digitaal toegankelijk te maken, waarin opgenomen de besluiten van de generale synodes van Urk-Maranatha 2013-15, Nunspeet 2016-17 en Dordrecht 2019-20.

ten aanzien van het ambtsgeheim:

deputaten de opdracht te geven een studie te verrichten naar de grenzen van het ambtsgeheim voor ambtsdragers.

ten aanzien van de discrepantie tussen besluit DOE-bepaling 2016 en Acta generale synode 2016:

1. de gelding en strekking van het DOE-reglement verder te bespreken bij de behandeling van het rapport van deputaten eenheid;
2. commissie 4 te verzoeken hieromtrent in nauwe samenspraak met deputaten kerkorde en kerkrecht, deputaten eenheid en de pre-adviseur kerkrecht met een voorstel te komen.

De synode heeft de besluiten over kerkvisitatie, kerkelijke tucht, geschil, appel en tuchtcommissies, ondertekeningsformulieren en emeritikas genomen in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

De synode heeft de besluiten over psychiatrische problematiek predikanten, voorstellen wijziging kerkorde, definitie belanghebbende, uitgave kerkorde, ambtsgeheim en integrale regeling voor revisie- en appelprocedure genomen in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

25. Contact met de overheid

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. het bijgevoegde beleidsplan 2019-2023 vast te stellen;
3. deputaten op te dragen een bezinning te starten over de eigen toekomst en hierover te rapporteren aan de eerstkomende synode;
4. in te stemmen met het aangaan van een waarnemerschap voor het nieuw op te richten platform voor het gezin;
5. deputaten Contact met de overheid op te dragen om - in samenspraak en samenwerking met relevante deputaatschappen en het Dienstenbureau - concreet voorstellen te formuleren over de vraag hoe we de financiële rechtmatigheid binnen de lokale gemeenten kunnen borgen op een manier die passend is binnen de kerkstructuur die wij hebben, en hierover te rapporteren aan de synode van 2022/23;
6. in overleg met het deputaatschap geestelijke verzorging van militairen de geestelijke verzorging van de politie bij dit deputaatschap onder te brengen;
7. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

26. Landelijk kerkelijk bureau

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. De lokale kerken en andere rechtspersonen op te dragen jaarlijks aan het Dienstenbureau te laten verklaren dat, t.a.v. de vereiste ANBI-informatie, intern toezicht en interne controle heeft plaatsgevonden;
3. Deputaten landelijk kerkelijk bureau op te dragen om jaarlijks na te gaan of de plaatselijke kerken in de vereiste ANBI-informatie aangeven hoe en wanneer intern toezicht heeft plaatsgevonden. (Voorstel br. A.J. van der Wekken);
4. Deputaten landelijk kerkelijk bureau op te dragen de administratieve organisatie van het Dienstenbureau, waar nodig, op schrift te stellen en ter beoordeling voor te leggen aan deputaten financiële zaken;
5. De discussie m.b.t. 'printing on demand' te beëindigen;

6. Deputaten landelijk kerkelijk bureau onderzoek te laten doen naar een applicatie die in onze kerken kan worden gebruikt om het kerkelijke leven, het werk van deputaatschappen, enz. dichter bij de leden te brengen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een al bestaande applicatie.
7. Het communicatieplan van deputaten landelijk kerkelijk bureau goed te keuren en vooralsnog het resultaat van de bezinning van deputaten kerk en media af te wachten, als uitgangspunt te hanteren;
8. Opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

27. Kerkelijke archieven

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. goedkeuring te geven aan de benoeming van br. M.N. den Harder uit Soest tot 2^e archivaris;
3. betreffende het bestaande archief te kiezen voor scanning on demand;
4. deputaten op te dragen een pilot te starten met een tweetal deputaatschappen voor het digitaal aanmaken en opslaan van bestanden;
5. opdracht aan deputaatschappen te geven hun archief van voor 2013 uiterlijk 1-9-2020 over te dragen aan het synodale archief;
6. opdracht aan de scribae van deputaatschappen te geven om in hun rapport voor de GS 2022/2023 te vermelden of hun archief is overgedragen. Als dat niet het geval is dient te worden toegelicht waarom dat niet is gebeurd;
7. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

28. Eredienst

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. deputaten op te dragen om het landelijk kerkelijk bureau te verzoeken de Drie Formulieren van Enigheid in de klassieke bewoordingen en de editie Zwanepol toe te voegen aan de website van onze kerken;
3. deputaten op te dragen initiatief te nemen om het zingen van de psalmen in de kerken te bevorderen;
4. deputaten eredienst op te dragen om de kerken van dienst te zijn die de stap willen maken naar meer zingen uit andere psalmberijmingen, in de lijn van hun rapport. Dat zou met name kunnen door mee te denken met gemeenten die hier behoefte aan blijken te hebben;
5. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2e vergaderweek (28-31 januari 2020).

29. Voortijdige ambtsbeëindiging

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;

2. het comité-gedeelte van het deputatenrapport voor de generale synode in het vervolg alleen te delen met het moderamen van de GS;
3. het voorstel met betrekking tot wijziging in de uitvoeringsregeling van deputaten over te nemen (conform par. 3.1 uit het rapport van deputaten);
4. de mogelijkheid te bieden om predikanten die onder de verantwoording van deputaten vallen tijdelijk in een gemeente te laten werken door middel van het vaststellen van een 'overeenkomst van opdracht' (conform bijlage 1 uit het rapport van deputaten) en daaraan nog de volgende bepalingen toe te voegen:
 - a. dat een dergelijke overeenkomst van opdracht alleen kan ingaan nadat een consultatie van de gemeente heeft plaatsgevonden;
 - b. dat de overeenkomst van opdracht vooraf ter goedkeuring aan de classis (contracta) wordt voorgelegd.
 - c. bij tussentijdse beëindiging van de overeenkomst van opdracht eveneens eerst goedkeuring van de classis (contracta) te vragen;
 - d. dat deputaten voortijdige ambtsbeëindiging predikanten regelmatig contact onderhouden met zowel de predikant als met de kerkenraad van de gemeente waaraan de predikant verbonden is;
5. een model te ontwerpen voor een overeenkomst van opdracht en die zo mogelijk nog aan de GS 2019 ter vaststelling voor te leggen;
6. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

30. Vertrouwenscommissie predikanten

De synode besloot:

1. opnieuw een vertrouwenscommissie predikanten te benoemen bestaande uit veldwerkers en adviserende leden;
2. voor deze leden en adviserende leden secundi te benoemen;
3. de leden op te dragen: predikanten en/of kerkenraden op hun verzoek of op verzoek van kerkvisitatoren/classes pastorale bijstand te verlenen en advies te geven;
4. de adviserende leden op te dragen de andere leden met hun deskundigheid terzijde te staan bij de onder 3 vermelde taak;
5. de commissie op te dragen verslag te doen van haar werkzaamheden aan de GS 2022/2023;
6. nauw contact te onderhouden met de taakgroep beroepingswerk;
7. opnieuw uit te spreken dat de vertrouwenscommissie verantwoording schuldig is aan de generale synode en niet aan andere kerkelijke vergaderingen, waarbij - indien nodig - vertrouwelijke informatie uitsluitend wordt gegeven aan het moderamen van de synode;
8. de handreiking jaarlijks gesprek ambtelijk werk aan te passen door in 'Kader' onder het kopje: 1.3 'De nodige tijd voor het werk' na de zinsnede 'De vraag kan gesteld worden of er niet te veel van een predikant gevraagd wordt en of er wel voldoende gelegenheid en tijd voor studie overblijft' het volgende toe te voegen: 'Uitgaande van een voltijds dienstverband bestaat een werkweek uit 45 uur. Deze norm wordt ook gehanteerd door Arbodiensten wanneer er sprake is van een re-integratietraject van een predikant die na een ziekteperiode weer moet re-integreren'.
9. onderzoek te doen naar de wenselijkheid de vertrouwenscommissie onder te brengen bij de interkerkelijke commissie geschillen of eventueel een vorm van samenwerking aan te gaan.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

31. Commissie seksueel misbruik

De synode besloot:

1. de handelingen van de commissie seksueel misbruik goed te keuren;
2. kerkelijke vergaderingen dringend te verzoeken om bij behandeling van zaken rond seksueel misbruik de procedures zo kort mogelijk te houden zodat betrokkenen niet verder worden geschaad (door vertragingen);
3. kerkelijke vergaderingen te vragen om - als er een bericht naar de kerken wordt verstuurd naar aanleiding van seksueel misbruik – de tekst zorgvuldig op te stellen, waarbij alle betrokkenen in het vizier zijn. Dat doet recht aan allen die hiermee geconfronteerd zijn en maakt ook dat de gevraagde voorbede in de kerken gericht zal zijn op allen die er mee te maken hebben;
4. in het reglement op de kerkvisitatie (bijlage 28 van de kerkorde) onder III Pastoraat een veertiende vraag op te nemen met deze tekst: Hoe is de gemeente bezig met het concept 'veilige kerk'? Zijn beroeps- en gedragscodes bekend? Is er een vertrouwenspersoon aangesteld? Hoe worden vrijwilligers ondersteund?;
5. opnieuw commissieleden te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

32. Commissie landelijke kerkendag

De synode besloot:

1. de handelingen van de commissie landelijke kerkendag goed te keuren en de commissie te verzoeken hun werkzaamheden voort te zetten;
2. opnieuw leden van de commissie te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

33. Commissie kleine kerken

De synode besloot:

1. de handelingen van de commissie kleine kerken handelingen goed te keuren;
2. dat alle in de besluiten genoemde gremia de bedoelde activiteiten zullen ontplooiën en daarover aan de volgende synode zullen rapporteren;
3. dat het gewenst is dat een cultuurverandering plaatsvindt in organisatie en denken waardoor kleinschaligheid in ons kerkverband meer dan tot nu toe wordt gewaardeerd en ondersteund;
 - a. grote(re) gemeenten zullen de kleine(re) als daar aanleiding voor is naar vermogen ondersteunen met adviezen en financiën, met organisatorische en praktische hulp;
 - b. verdere invulling hiervan is deels situatieafhankelijk en deels af te leiden uit andere besluiten naar aanleiding van dit rapport;
4. de taken van de particuliere synode te minimaliseren, waarbij de synode vaststelt:
 - a. dat benoemingen voor deputaatschappen die nu een afvaardiging van de particuliere synode hebben voortaan door de generale synode worden gedaan;
 - b. dat de particuliere synode de volgende drie taken heeft:
 - i. het fungeren als beroepsinstantie binnen de kerkelijke rechtspraak naar art. 31 K.O.;
 - ii. het verkiezen van afgevaardigden naar de generale synode;
 - iii. het benoemen van deputaten art. 49 K.O.
 - c. dat de particuliere synode in principe alleen nog in het jaar waarin de generale synode vergadert samengeroepen wordt;

- d. dat de particuliere synode in de andere twee jaren alleen samenkomt als er dringende appezaken zijn;
 - e. dat elke classis jaarlijks een afvaardiging voor de particuliere synode verkiest;
 - f. dat de volgende overgangsregeling zal gelden:
 - i. de PS-benoemingen blijven staan tot de volgende generale synode;
 - ii. de volgende generale synode benoemt de GS- deputaten, op voordracht van de deputaatschappen;
 - g. dat de volgende generale synode deze andere inrichting van de meerdere vergaderingen evalueert;
5. naar analogie van het besluit om openbare stukken van de generale synode te publiceren, de particuliere synodes en de classes te verzoeken om alle openbare stukken een week voorafgaand aan de vergadering te publiceren via de website van de kerken;
 6. de bekostiging en financiering van de nascholing van predikanten en andere emolumenten te handhaven op de huidige wijze, te weten: op te brengen door de gemeente waaraan de predikant is verbonden;
 7. deputaten vertegenwoordiging te vragen voorstellen te doen aan de generale synode 2023 om de inhoud en de financiën van de rapporten van de deputaatschappen en van de synodale commissies in samenhang met elkaar te bespreken, waardoor de synode bij de besluitvorming een afweging kan maken tussen beleid en de benodigde financiën;
 8. dat deputaatschappen zending en diaconaat 5% tot 25% van de buiten de minimumbijdrage ontvangen giften zullen aanwenden voor het bekostigen van vrijgestelden en bureaunkosten. Elk deputaatschap zal in overleg met deputaten financiële zaken voor de komende periode vanaf 2021 vaststellen welk percentage hierin mogelijk en reëel is, afhankelijk van de huidige giftenomvang in relatie tot de minimumbijdrage. Bij de vaststelling van de minimumbijdrage wordt daarmee vervolgens ook rekening gehouden;
 9. dat ter vergroting van transparantie de bedragen voor minimumbijdragen in de presentatie gesplitst zullen worden naar de voornaamste doelen of resultaten van een deputaatschap, bijvoorbeeld door aparte vermelding van het omslagbedrag dat binnen de emeritikas nodig is voor de uitkeringen in verband met arbeidsongeschiktheid;
 10. deputaatschappen op te dragen om te onderzoeken of een situatie realiseerbaar is waarin zij zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk worden voor de werving van benodigde financiële middelen, in plaats van een aan de kerken opgelegde minimumbijdrage, en alle deputaatschappen op te dragen de volgende synode te rapporteren over de uitkomst van dit onderzoek;
 11. opdracht te geven aan deputaten kerkorde en kerkrecht om samen met deputaten evangelisatie, deputaten financiële zaken en de commissie kleine kerken te komen tot een visie over de rol van kerkelijk werkers voor kleine gemeenten, waarin ook aandacht wordt gegeven aan:
 - a. de rolverdeling tussen hbo-opgeleiden en wetenschappelijk geschoolden,
 - b. consequenties voor de opleiding van predikanten over teamvorming (mogelijk werken in clusters van gemeenten);
 - c. de rechtspositie van kerkelijk werkers;
 - d. het nut van of de noodzaak voor interimpredikanten zoals voorgesteld in rapport PKN2025;
 - e. mogelijke rollen voor een emerituspredikant of een predikant met deeltijdemeritaat in kleine kerken.
 12. deputaten Onderlinge bijstand en advies op te dragen om samen met de commissie kleine kerken (noot: na deze synode verder 'Commissie heroriëntatie kerkverband'), in aanvulling op wat nu al gaat gelden, te onderzoeken wat verder gedaan kan worden om te stimuleren of faciliteren dat kleine gemeenten een eigen predikant kunnen beroepen;

13. deputaten Onderlinge bijstand en advies, deputaten evangelisatie en partners zendingsgemeenten op te dragen onderling een betere afstemming te bereiken van subsidies en ondersteuning, en een voorstel te doen hoe solidariteit (met name richting kleine gemeenten) verbeterd kan worden, waarbij eventueel ook aanpassing van de betalingen voor de landelijke minimumbijdrage betrokken kunnen worden.
(aangehouden)
14. dat classes in eigen functioneren en nadenken rekenschap hebben te geven van wat de Schrift ons leert over 'groot' en 'klein' in het Koninkrijk van God, door de visie op rol en belang van de plaatselijke kerk te bespreken aan de hand van het door commissie 'kleine kerken' naar alle classes te versturen stuk, waarin de hoofdlijn van het rapport wordt samengevat;
15. de classes op te dragen waar mogelijk in samenwerking met het landelijke steunpunt voor kleine kerken praktische hulp te verlenen of te organiseren voor kleine kerken, onder andere door:
 - a. een kerk die een steunaanvraag indient bij deputaten Onderlinge bijstand en advies met advies vanuit de classis bij te staan; een kerkenraad die een steunaanvraag indient, zal altijd ook inhoudelijk advies van de classis vragen;
 - b. kerkenraden met enige regelmaat te wijzen op mogelijk extra aandacht voor offervaardigheid; gemeenten die er last van hebben dat de minimumbijdrage een (te) groot deel van de totale kerkelijke begroting is, zouden ernaar moeten streven de gemiddelde bijdrage per (doop)lid meer in lijn met het landelijk gemiddelde te brengen;
 - c. kerkenraden van kleine gemeenten te helpen bij het opstellen van een visie op het voortbestaan van de gemeente;
 - d. een ruimhartig aantal classisbeurten weg te geven aan vacante kleine gemeenten;
 - e. te faciliteren dat enkele van de plaatselijke kerken gezamenlijk een predikant kunnen beroepen of kerkelijk werker kunnen aanstellen;
 - f. meer (financiële) solidariteit te organiseren van grote met kleine kerken;
 - g. kleine kerken met predikant zo mogelijk vrij te stellen van de classisomslag;
16. deputaten kerkorde en kerkrecht op te dragen te onderzoeken of het wenselijk is om in het reglement op de kerkvisitatie (bijlage 28, art. 44 KO) expliciet aandacht te vragen voor de kleine kerken en wat de Schrift ons leert over 'groot' en 'klein';
17. de commissie kleine kerken op te heffen onder dankbaarheid voor het vele werk dat deze commissie heeft verricht;
18. een nieuwe commissie 'heroriëntatie kerkverband' te benoemen, waarbij uit oogpunt van continuïteit het is aan te bevelen om - indien mogelijk - dezelfde personen hierin zitting te laten hebben als in de op te heffen commissie kleine kerken, en deze commissie opdracht te geven om:
 - a. de classes in 2021 te voorzien van een aansprekend stuk waarin de hoofdlijn van dit rapport (van 'groot' naar 'klein') wordt samengevat en uitgewerkt ter bespreking op de classes;
 - b. concrete verdere invulling te geven aan een focusverlegging 'van groot naar klein' en als uitvloeisel daarvan in samenwerking met relevante deputaatschappen voorstellen te doen met het oog op een voortgaande herinrichting van het kerkelijk leven;
 - c. zich in samenspraak met deputaten evangelisatie nader te bezinnen op de positie van de kerk in de tegenwoordige samenleving en cultuur en wat daarvan de effecten zijn of moeten zijn, bijvoorbeeld:
 - i. hoe kunnen kerken zich sterker instellen op de in Nederland ontstane zendingssituatie en de vragen die dit met zich meebrengt;
 - ii. hoe leren we om juist ook naar tijdgenoten, ook uit andere culturen, aansprekend te kunnen getuigen van ons geloof;

- iii. hoe kunnen of moeten relaties met migrantenkerken ter plaatse ingericht worden;
- iv. wat zijn de kansen en bedreigingen voor het diaconale en pastorale werk van het feit dat alleen projectmatige betrokkenheid bij het gemeentewerk soms nog mogelijkheden biedt en langdurende verplichtingen vermeden worden;
- v. hoe kunnen contacten met jongeren en jonge gezinnen worden verbeterd;
- d. samen met deputaten kerkorde en kerkrecht onderzoek te doen naar de mogelijkheden die zogenaamde huisgemeenten kunnen bieden in gevallen waar een kleine kerk geen kans meer ziet om op de in de kerkorde bedoelde manier kerk te zijn;
- e. een landelijk steunpunt in te richten, dat kleine gemeenten en classes zal ondersteunen met specifieke expertise om kerkenraden te adviseren en scenario's aan te reiken. Deze ondersteuning geschiedt op aanvraag van de betrokken gemeente en/of classis; het landelijk steunpunt zorgt daarnaast voor algemene voorlichting;
- f. samen met het steunpunt voor kleine kerken kerkordelijke en organisatorische invulling te zoeken voor een functionaris in kleine gemeenten die als aanjager desgevraagd in kleine gemeenten nieuwe impulsen kan geven en eventuele situaties van moedeloosheid kan doorbreken, en die invulling ook aan te bieden;
- g. samen met deputaten financiële zaken en deputaten kerkorde en kerkrecht mogelijkheden te onderzoeken voor vereenvoudiging van het traktementssysteem, uitgaande van een betaling voor alle predikanten onafhankelijk van de grootte van een gemeente; verder voor- en nadelen te onderzoeken van een meer gecentraliseerde rechtspositie en administratie van predikanten, en bij een positieve uitkomst van dat onderzoek in die richting voorstellen te doen;
- h. onderzoek te doen naar de mogelijkheid om de particuliere synode op te heffen;
- i. samen met deputaten kerkorde en kerkrecht onderzoek te doen naar de verhouding tussen het presbyteriaal-synodale in ons stelsel van kerkregering en de werkelijkheid van ons kerkelijk leven.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

34. Taakgroep beroepingswerk

De synode besloot:

1. de handelingen van de taakgroep goed te keuren;
2. de aanbeveling van de taakgroep over het verrichten van meer onderzoek naar de praktijk van het beroepswerk niet over te nemen, omdat in het rapport van commissie 7 (ambtsstructuur) reeds is voorzien in een onderzoek waar de taakgroep om vraagt;
3.
 - a. de classes op te roepen om naar aanleiding van de gesignaleerde problematiek het geestelijke gesprek (intern als classiskerken) met elkaar aan te gaan aan de hand van het rapport van de taakgroep beroepingswerk, met name het hoofdstuk dat handelt over de bijbelse duiding van het ambt van dienaar van het Woord;
 - b. deputaten vertegenwoordiging op te dragen om ten behoeve van deze te voeren gesprekken nog enkele gespreksvragen toe te voegen;
4. de taakgroep beroepingswerk te ontheffen van haar taak.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

35. Taakgroep homoseksualiteit

De synode besloot:

1. de handelingen van de taakgroep goed te keuren;
2. een schrijven te doen uitgaan naar de classes waarin:
 - a. de waarnemingen van de taakgroep in beknopte vorm worden gedeeld;
 - b. de classes worden opgeroepen deze waarnemingen te betrekken in het gesprek met kerkenraden die moeite hebben met de besluiten van de generale synoden van 2013 en 2016 op het gebied van het omgaan met homoseksualiteit en homoseksuele relaties en deze kerkenraden op deze besluiten aan te spreken;
 - c. erop te wijzen dat tot de volgende synode enkele leden van de taakgroep op afroep beschikbaar zijn voor kerkenraden of classes die ondersteuning bij dit gesprek zouden willen hebben, binnen het kader van hun aanvankelijke opdracht;
 - d. in de begeleidende brief ook op te nemen dat de synode vanuit liefde en bewegende kerkenraden de zegen van de HEERE wenst om samen een weg te zoeken in betreffende pastorale situaties.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

36. Ambtsstructuur

De synode besloot:

Ten aanzien van *het hoogleraarsambt*:

1. het vierde ambt af te schaffen en het bijbehorende artikel 18 K.O. te laten vervallen;
2. alle regelingen met betrekking tot benoemingen aan de TUA onder te brengen bij artikel 20 K.O. en dus geen 'kerkelijk docenten' meer onder te brengen bij art. 6 K.O.;
3. met betrekking tot de te ontwerpen regelingen bij artikel 20 K.O. het volgende uit te spreken:
 - alle (bijzondere) hoogleraren en docenten aan de TUA zullen het ondertekeningformulier ondertekenen en zijn daarmee verantwoording schuldig over leer en leven aan curatorium en generale synode;
 - alle hoogleraren en docenten aan de TUA zullen worden aangesteld in een reguliere arbeidsrechtelijk geregelde relatie;
 - het curatorium kan alle (bijzondere) hoogleraren en docenten (bij voorkeur bij indiensttreding) kerkelijke taken toebedelen, zulks ter beoordeling van het curatorium;
 - hoogleraren en docenten in theologische vakgebieden zullen bij voorkeur dienaar van het Woord en lid van de CGK zijn; het is het college van bestuur echter toegestaan om docenten en (bijzondere) hoogleraren aan te stellen of voor te dragen die geen lid zijn van de CGK, maar wel instemmen met de gereformeerde belijdenis en zich er bewust van zijn dat zij gaan werken aan een instelling die uitgaat van de Christelijke Gereformeerde Kerken, zulks ter beoordeling van het curatorium;
 - benoemingen van een hoogleraar of een universitair docent/universitair hoofddocent in een tenure track met substantiële aanstelling (meer dan 0,5 fte) waarbij iemand verantwoordelijk wordt voor een vakgebied, kunnen pas plaatsvinden na goedkeuring door de synode;
 - dienaren van het Woord die worden aangesteld aan de TUA worden beschouwd als bijzonder dienaar van het Woord vanwege hun academische functie;
 - bij substantiële aanstellingen (meer dan 0,5 fte) zullen deze bijzondere dienaren van het Woord officieel bevestigd worden in hun academische functie, evenredig aan de

functie (voor een deeltijddocent is een andere wijze van bevestiging passend dan voor een voltijds hoogleraar). Deze bevestiging zal plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van het curatorium;

4. de commissie uitwerking ambtsvisie de opdracht te geven deze uitspraken (zoals steeds: in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht) na goedkeuring van het college van bestuur en curatorium te implementeren in de kerkorde.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

H. Verhouding tot andere kerken

1. Eenheid gereformeerde belijders

De synode besloot:

1. deputaten op te dragen samen met het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond te blijven bespreken hoe wij elkaar tot steun kunnen zijn in het bewaren en doorgeven van het gereformeerde erfgoed;
2. samen met het moderamen van de Protestantse Kerk in Nederland en deputaten kerkorde en kerkrecht te onderzoeken of en onder welke voorwaarden het mogelijk is een samenwerkingsgemeente te vormen van gereformeerd belijden binnen de Protestantse Kerk in Nederland naar bijlage 8a K.O.;
3. deputaten opdracht te geven contact te blijven onderhouden met de Hersteld Hervormde Kerk en te zoeken naar wegen om dit contact te intensiveren;
4. deputaten op te dragen om samen met de commissie eenheid van de Hersteld Hervormde Kerk te bespreken hoe plaatselijke kerken gestimuleerd en gefaciliteerd kunnen worden tot het zoeken naar plaatselijke samenwerking volgens bijlage 8 K.O.;
5. node te erkennen dat met het beëindigen van deelname van de Hersteld Hervormde Kerk aan het tripartiet overleg met de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) en onze kerken dit overleg komt te vervallen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

2. Buitenlandse kerken

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. de beperkte correspondentie met de Orthodox Presbyterian Church voort te zetten;
3. aan deputaten toestemming te geven om de technische organisatie van de Europese conferentie van gereformeerde kerken voor hun rekening te nemen;
4. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 2^e vergaderweek (28-31 januari 2020).

I. Financiën

1. Totaal financieel beleid

De synode besloot:

1. alle rapporten van deputaatschappen te behandelen en daarover de noodzakelijke besluiten te nemen met uitzondering van het goedkeuren van de begrotingen en het vaststellen van de minimumbijdragen die door de kerken aan de desbetreffende deputaatschappen moeten worden afgedragen;
2. bij voorkeur in de tweede vergaderweek maar uiterlijk in de derde vergaderweek de minimumbijdrage vast te stellen die door de kerken aan de desbetreffende deputaatschappen moet worden afgedragen en daarvan mededeling te doen aan deze deputaatschappen en aan de kerken;
3. dat deputaatschappen waarvoor een lagere minimumbijdrage is vastgesteld dan zij hebben gevraagd, gehouden zijn hun beleid op deze lagere bijdrage af te stemmen en hun begrotingen voor de desbetreffende periode daaraan aan te passen en deze aangepaste begrotingen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 juli 2020, in te dienen bij deputaten financiële zaken. Interen op het vermogen beneden de daarvoor geldende norm is daarbij niet toegestaan;
4. uit te spreken dat erfstellingen, legaten en giften zonder last tot de gewone inkomsten behoren.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

2. Regeling reis- en verblijfskosten afgevaardigden synode

De synode besloot:

dat afgevaardigden alle reis- en overnachtingskosten kunnen declareren. Voor reizen geldt een vergoeding van € 0,29 per km. Wie meer dan 75 km enkele-reisafstand moet overbruggen, mag voor noodzakelijke overnachtingen (aantal vergaderdagen min één) de werkelijke overnachtingskosten in rekening brengen tot een maximum van € 75 per overnachting, onder bijvoeging van de factuur. Het moderamen kan op verzoek van de regeling afwijken vanwege individuele factoren (zeer grote afstand, gezondheidsproblemen, of dergelijke).

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

3. Procedure vaststellen minimumbijdrage

De synode besloot:

1. dat kashoudende deputaatschappen en de quaestor in hun rapporten aan de synode voorstellen doen voor wat betreft de minimumbijdrage;
2. dat deputaten financiële zaken de in ad 1 bedoelde voorstellen als eerste beoordelen;
3. dat deputaten financiële zaken in hun rapport aan de synode adviseren omtrent die minimum bijdragen. Hun voorstellen worden ook met de desbetreffende deputaatschappen gecommuniceerd, zeker wanneer er een lagere omslag wordt voorgesteld;
4. dat rapport 1 van commissie 6 als eerste op de agenda van de synode staat;
5. dat commissie 6 alle rapporten o.a. voor wat betreft de (hoogte van de) minimumbijdragen beoordeelt;

6. dat commissie 6 ten behoeve van de behandeling in de laatste vergaderweek haar adviezen met betrekking tot de omslagen opstelt. Die adviezen zijn besproken met deputaten financiële zaken en worden ook aan de desbetreffende deputaatschappen doorgegeven; zeker wanneer er een lagere minimum bijdrage wordt voorgesteld. Die deputaatschappen kunnen daarop reageren voordat behandeling in de synode plaatsvindt (dat zou tot een aanpassing van een advies van commissie 6 kunnen leiden);
7. dat de synode uiteindelijk beslist (zie weer rapport 1 van commissie 6);
8. dat als de omslagen conform de voorstellen van de deputaatschappen zijn vastgesteld zij hun beleid kunnen uitvoeren
9. dat wanneer de synode een lagere minimumbijdrage vaststelt, de betreffende deputaatschappen gehouden zijn hun beleid op deze lagere bijdrage af te stemmen en hun begrotingen voor de desbetreffende periode daaraan aan te passen en deze aangepaste begrotingen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 1 juli 2020, in te dienen bij deputaten financiële zaken. Interea op het vermogen beneden de daarvoor geldende norm is daarbij niet toegestaan;
10. dat wanneer de synode eenmaal afgelopen is er ontwikkelingen kunnen zijn waarom een deputaatschap de minimumbijdrage zou willen aanpassen. Dan treden zij in overleg met deputaten vertegenwoordiging. Daarbij zullen ook deputaten financiële zaken worden ingeschakeld.

De synode heeft dit besloten in de 1^e vergaderweek (12-15 november 2019).

4. Geormerkte giften

De synode besloot:

dat waar mogelijk nog tijdens deze synode, maar in alle andere gevallen met ingang van de GS 2022/2023, deputaatschappen hun niet-geormerkte giften prudent begroten, met dien verstande dat zij over een periode van zes jaar voorafgaande aan het synodejaar hun giften in kaart brengen en na eliminatie van het hoogste en laagste jaar daarvan het gemiddelde berekenen en dat gemiddelde in hun begrotingen opnemen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

5. Financiële zaken (totaaloverzicht)

De synode besloot:

ten aanzien van de minimumbijdragen 2021:

1. de minimumbijdragen voor 2021 vast te stellen, zoals-hieronder weergegeven is:

Naam		1	2 0)	3	4	5
Zending		14,25	14,21	12,78	13,04	(83.304)
Evangelisatie		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)
Varenden	1)	1,42	1,42	1,28	1,44	1.424
Diaconaat		4,36	4,35	3,91	3,99	(25.632)
Kerk en Israël		1,67	1,67	1,50	1,53	(9.968)
Kerkjeugd en onderwijs		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)

Onderlinge bijstand en advies	2)	1,77	1,77	1,58	1,61	(11.392)
Pastoraat gezondheidszorg	3)	1,47	1,47	1,32	1,36	(7.832)
TUA		9,43	9,40	8,46	8,63	(54.824)
Subtotaal					39,02	
Emeritikas	4)	30,88	30,79	30,62	30,88	
Totaal					69,90	

Kolom 1 bevat de voorstellen zoals de commissie die in haar rapport heeft gedaan met uitzondering van deputaten pastoraat in de gezondheidszorg, zie voetnoot 3). Deze minimumbijdragen zijn gebaseerd op 71.000 leden.

Kolom 2 bevat de omrekening van 71.000 naar 71.200 leden.
Voorbeeld. Zending: $14,25 \times 71.000 : 71.200 = 14,2099719$. Afgerond: 14,21.

Kolom 3 bevat de minimumbijdragen zoals die door de generale synode voor 2020 zijn vastgesteld.

Kolom 4 bevat de minimumbijdragen 2020 maar dan met 2% verhoogd.
Voorbeeld. zending: $12,78 + 2\% (0,2556) + 13.0356$. Afgerond: 13,04.

Kolom 5 bevat de bedragen die deputaatschappen in 2021 minder ontvangen dan in het oorspronkelijke voorstel stond vermeld;
Voorbeeld. Zending: $14,21 - 13,04 = (1,17) \times 71.200 = (83.304)$

Voetnoten 0, 1, 2, 3 en 4.

Voetnoot 0)

Toelichting: Bij de bepaling van de minimumbijdragen zijn de deputaatschappen uitgegaan van 72.000 leden. Echter: de ontwikkeling van het ledenaantal is anders:

Krimp CGK laatste	20 jaar: $74.739 - 71.594 = 3.145$	dat zijn 157 leden per jaar
Idem	10 jaar: $74.374 - 71.594 = 2.780$	dat zijn 278 leden per jaar
Idem	7 jaar: $74.319 - 71.594 = 2.725$	dat zijn 389 leden per jaar

De krimp versnelt dus!

Prognose krimp aantal leden 2020-2023:

1-1-2020		71.594
1-1-2021:	$71.594 - 389 =$	71.205
1-1-2022:	$71.205 - 389 =$	70.816
1-1-2023	$70.816 - 389 =$	70.427

Gemiddeld leden aantal: 71.010, afgerond 71.000. Dat zijn er 1000 minder dan waarmee oorspronkelijk door deputaatschappen is gerekend. Kashoudende deputaatschappen moeten dus voor de jaren 2020-2023 met gemiddeld 71.000 leden rekenen. Voor het jaar 2021 is dat aantal: 71.200.

Voetnoot 1)

Bij dit voorstel doet zich een probleem voor bij het deputaatschap varenden. Dit deputaatschap wordt eind 2022 opgeheven. Nadat de generale synode in 2013 dat besluit had genomen, is het deputaatschap jaarlijks gaan interen op zijn reserves om eind 2022 op een eigen vermogen van nihil te eindigen. Zie rapport 9.09/5 regels 16 en 17. Zijn reserves bedragen per 1-1-2020: € 9.866. Deputaten mochten over 2020 interen voor een bedrag van € 9.307,22. Dat betekent dat reserves bij dit deputaatschap zijn gereduceerd tot nagenoeg € 0,00. De commissie heeft daarom voorgesteld de minimum bijdrage 2021 voor dit deputaatschap te verhogen met € 0,13.

Berekening: $1,28+2\% (0,0256)=1.3056$. Afgerond $1,31+0,13=1,44$.

Voetnoot 2)

In rapport 12a 9.21/7 regel 27 is in die tabel voor OBenA de minimumbijdrage 2020 van 0,68 opgenomen. $(0,75-9,493671\%=0,67879747$, afgerond: 0,68). De minimumbijdrage voor 2021 wordt echter 1,77. Zie 9.21/72 tabel op regel 3.

Voetnoot 3)

In bovenstaande tabel is een correctie aangebracht voor pastoraat in de gezondheidszorg. Abusievelijk is bij de berekening in april/mei uitgegaan van niet actuele gegevens. Zie het rapport 12, 9.21/68 regels 26-32. Deputaten attendeerden de commissie op rapport 1a van commissie 3 (9.12/27 regels 40-47) waarin zij aangaven dat het tekort over de jaren 2020-2022 niet € 101.500 maar € 104.400 zou bedragen. Een begroot tekort van € 104.400 gedeeld door 71.000 leden leidt tot een minimumbijdrage van € 1,47. Bij een ledenaantal (per 1-1-2020) van 71.594 betekent dat een minimumbijdrage van € 1,46. Gecorrigeerd voor de procentuele verlaging van -9,493671% levert dat een minimumbijdrage voor 2020 van € 1,32; een %-verschil van (0,14) en in € (10.023,16). Dat is een verschil van (10.023,16 minus 9.307,22) € 715,94. De commissie heeft voorgesteld dit verschil in 2021 te compenseren door de minimum bijdrage voor 2021 met € 0,01 te verhogen.

Minimumbijdrage $1,32+2\% (,0264)=1,3464$. Afgerond: $1,35+0,01=1,36$.

Voetnoot 4)

De synode besloot bij de vaststelling van de minimumbijdrage voor 2020 de emeritikas te ontzien. Zie 9.21/77 regels 15-19 en besluit 2, 9.21/78. Wanneer de minimumbijdrage voor de emeritikas met 2% wordt verhoogd, leidt dat tot een minimumbijdrage van 31,32. Dat is hoger dan het voorstel in 9.21/72 regel 3: 30,88. En dat kan ook weer niet de bedoeling zijn. Vandaar dat de minimumbijdrage voor de emeritikas wordt verhoogd tot **30,88**.

Deputaatschappen ontvangen zo voor het tweede jaar een lagere bijdrage dan waarop/waarmee gerekend. De commissie heeft bij de besluiten die hieronder staan (besluiten 2 t/m 4) daarvoor voorstellen gedaan.

De minimumbijdragen stijgen dan van 67,80 naar 69,90. Dat is 3,1%. 2% is het voorstel van uw commissie. De overige 1,1% wordt veroorzaakt door andere bedragen voor varenden, Onderlinge bijstand en advies, pastoraat in de gezondheidszorg en emeritikas.

2. deputaatschappen waarvan het vermogen groter is dan hun solvabiliteitsfactor toe te staan daarop in te teren tot aan hun solvabiliteitsfactor;
3. dat als de reserves gelijk aan of kleiner dan hun solvabiliteitsfactor zijn of worden, deputaatschappen hun beleid dienen aan te passen aan de lagere minimumbijdrage;
4. dat wanneer aanpassing van beleid niet mogelijk is (bijv. bij deputaatschappen waarvan het overgrote deel van de minimumbijdrage bestemd is voor salarissen) interen op vermogen is toegestaan.

ten aanzien van de minimumbijdragen 2022 – 2023 – 2024

1. alle kashoudende deputaatschappen décharge te verlenen voor het gevoerde beleid en deputaten financiële zaken voor het uitgeoefende toezicht;
2. het besluit van de synode van 2016 om deputaatschappen toe te staan in te teren onder hun solvabiliteitsfactor uitsluitend van toepassing te laten zijn op de afgelopen drie jaar (2017-2018-2019);
3. deputaatsschappen die in de afgelopen jaren zijn ingeteerd onder hun solvabiliteitsfactor toe te staan zich te houden aan/fixeren op de grens die zij per 1-1-2020 hebben bereikt. Verder interen is niet toegestaan, tenzij dat door de besluiten over minimumbijdragen en solvabiliteitsfactoren is toegestaan;
4. dat de overige deputaatschappen niet mogen interen onder hun solvabiliteitsfactor, tenzij dat door de besluiten over minimumbijdragen en solvabiliteitsfactoren is toegestaan;
5. akkoord te gaan met het voorstel van deputaten financiële zaken om de eigen risicoanalyse van de TUA te gaan hanteren voor de berekening van het benodigde buffervermogen;
6. de TUA voor de periode 2020-2023 de ruimte te geven om voor de financiering van het instellingsplan € 475.000 van het eigen vermogen te gebruiken;
7. de minimumbijdragen vast te stellen zoals hieronder weergegeven:

Minimumbijdragen 2022–2023-2024

Deputaatschap	2022	2023	2024
Zending	14,43	14,43	14,43
Evangelisatie	4,08	4,08	4,08
Varenden	1,43	0,00	0,00
Diaconaat	4,39	4,39	4,39
Kerk en Israël	1,68	1,68	1,68
Kerkjeugd en onderwijs	4,08	4,08	4,08
Onderlinge bijstand en advies	1,78	1,78	1,78
Pastoraat gezondheidszorg	1,48	1,48	1,48
Studiefonds	0,00	0,00	0,00
TUA	9,48	9,48	9,48
Subtotaal	42,83	41,40	41,40
Emeritikas	31,05	31,05	31,05
Totaal	73,88	72,45	72,45

8. deputaten financiële zaken te mandateren om vanaf 2021 elk jaar, wanneer de realisatiecijfers van de deputaatschappen emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie en Onderlinge bijstand en advies alsmede van de quaestor, zijn vastgesteld, aan de hand van die cijfers en in overleg met het resp. deputaatschap of quaestor alsmede deputaten vertegenwoordiging te beoordelen of de minimumbijdrage kan worden aangepast. Een aanpassing zal dan het volgende kalenderjaar ingaan;
9. deputaten financiële zaken opdracht te geven om objectieve criteria op te stellen om maxima te stellen aan de financiële groei van deputaatschappen. Deputaatschappen kunnen daaraan echter geen rechten ontlenen; het is uiteindelijk altijd de generale synode die beslist;
10. de te volgen werkwijze van commissie 6 te wijzigen: de synode stelt de minimumbijdrage eenmalig voor drie jaar vast, te weten 2022, 2023 en 2024. Commissie 6 heeft dan in het voorjaar 2024 alle tijd om met de (dan) meest recente cijfers te rekenen om de minimumbijdragen voor te stellen die, na bespreking en goedkeuring in de synode, per 1-1-2025 ingaan;

11. dat benoemingen door deputaatschappen moeten passen binnen de bestaande begroting en niet op termijn mogen leiden tot een hogere minimumbijdrage, tenzij dat vooraf door de generale synode is goedgekeurd.

en verder

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. in de traktementenbrief als richtlijn voor de inschaling van oudere predikanten op te nemen: "Bij aanvang van de ambtsuitoefening zal een predikant beginnen in schaal 0. In een periode van twintig dienstjaren wordt het maximumtraktement bereikt. Indien de ambtsuitoefening van een predikant aanvangt op latere leeftijd kunnen extra periodieken worden toegekend. Dit geldt bijvoorbeeld als een predikant eerst een ander beroep dan predikant heeft gehad. Wij houden in dat geval rekening met de bijtelling van ambtsjaren op grond van leeftijd, te beginnen bij 27 jaar. Dit betekent dat een kandidaat van 40 jaar 13 dienstjaren meegeteld krijgt";
3. deputaten emeritikas op te dragen zich te bezinnen of de richtlijn, zoals verwoord onder punt 2, gevolgen heeft voor de compensatieregeling (t/m 2026) die de gemeente ontvangt. Bij een beginnende predikant gaat men voor de compensatie uit van nul dienstjaren. Zonder aanpassing betekent dat een extra kostenpost voor de gemeente tot 2026;
4. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

6. Voorstel minimumbijdragen 2021

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. alle kashoudende deputaatschappen décharge te verlenen voor het gevoerde beleid en deputaten financiële zaken voor het uitgeoefende toezicht;
3. het besluit van de synode van 2016 om deputaatschappen toe te staan in te teren onder hun solvabiliteitsfactor uitsluitend van toepassing te laten zijn op de afgelopen drie jaar (2017--2018-2019);
4. deputaatschappen die in de afgelopen jaren zijn ingeteerd onder hun solvabiliteitsfactor toe te staan zich te houden aan/fixeren op de grens die zij per 1-1-2020 hebben bereikt. Verder interen is niet toegestaan, tenzij dat door de besluiten in rapporten 12a en 12b (zie hieronder) wordt toegestaan.

In rapport 12a staat hierover het volgende:

3. de minimumbijdragen voor 2020 vast te stellen, zoals verwoord in kolom 3;
4. daarbij deputaten emeritikas te ontzien;
5. deputaatschappen éénmalig voor het jaar 2020 toestemming te geven in te teren op hun reserves, echter nooit meer dan voor het bedrag dat per deputaatschap in kolom 5 is vermeld;

Kolom 3 en kolom 5:

Naam	3	5
Zending	12,78	(96.651,90)
Evangelisatie	3,64	(27.205,72)
Varenden	1,28	(9.307,22)
Diaconaat	3,91	(29.353,54)
Kerk en Israël	1,50	(11.455,04)
Kerkjeugd en onderwijs	3,64	(27.205,72)
Onderlinge bijstand en advies	0,68	(5.011,58)
Pastoraat gezondheidszorg	1,29	(9.307,22)
Studiefonds		
TUA	8,46	(63.718,66)
Subtotaal	37,18	(279.216,60)
Emeritikas	30,62	
Totaal	68,80	

In rapport 12b staat het volgende:

2. deputaatschappen waarvan het vermogen groter is dan hun solvabiliteitsfactor kunnen daarop interen, tot aan hun solvabiliteitsfactor;
 3. zijn of worden de reserves gelijk of kleiner aan hun solvabiliteitsfactor, dan dienen deputaatschappen hun beleid aan te passen aan de lagere minimumbijdrage;
 4. is aanpassing van beleid niet mogelijk (bijv. bij deputaatschappen waarvan het overgrote deel van de minimumbijdrage bestemd is voor salarissen), dan is interen op vermogen toegestaan.
5. de overige deputaatschappen mogen niet interen onder hun solvabiliteitsfactor, tenzij dat door de besluiten in rapporten 12a en 12b (zie hierboven) is toegestaan;
 6. akkoord te gaan met het voorstel van deputaten financiële zaken om de eigen risicoanalyse van de TUA te gaan hanteren voor de berekening van het benodigde buffervermogen;
 7. de TUA voor de periode 2020-2022 de ruimte te geven om voor de financiering van het instellingsplan € 475.000 van het eigen vermogen te gebruiken;
 8. de minimumbijdragen vast te stellen zoals verwoord in de tabel aan het einde van paragraaf 1;

Naam		1	2 0)	3	4	5
Zending		14,25	14,21	12,78	13,04	(83.304)
Evangelisatie		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)
Varenden	1)	1,42	1,42	1,28	1,44	1.424
Diaconaat		4,36	4,35	3,91	3,99	(25.632)
Kerk en Israël		1,67	1,67	1,50	1,53	(9.968)

Kerkjeugd en onderwijs		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)
Onderlinge bijstand en advies	2)	1,77	1,77	1,58	1,61	(11.392)
Pastoraat gezondheidszorg	3)	1,47	1,47	1,32	1,36	(7.832)
TUA		9,43	9,40	8,46	8,63	(54.824)
Subtotaal					39,02	
Emeritikas	4)	30,88	30,79	30,62	30,88	
Totaal					69,90	

Een toelichting op de kolommen en de voetnoten vindt u in deze paragraaf (I. Financiën) bij besluit 5 (Financiële zaken, totaaloverzicht) onder besluitpunt 1.

9. deputaten financiële zaken te mandateren om vanaf 2021 elk jaar, wanneer de realisatiecijfers van de deputaatschappen emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie en Onderlinge bijstand en advies alsmede van de quaestor, zijn vastgesteld, aan de hand van die cijfers en in overleg met het resp. deputaatschap of quaestor alsmede deputaten vertegenwoordiging te beoordelen of de minimumbijdrage kan worden aangepast. Een aanpassing zal dan het volgende kalenderjaar ingaan;
10. deputaten financiële zaken opdracht te geven om objectieve criteria op te stellen om maxima te stellen aan de financiële groei van deputaatschappen. Deputaatschappen kunnen daaraan echter geen rechten ontleen: het is uiteindelijk altijd de generale synode die beslist;
11. de te volgen werkwijze van commissie 6 te wijzigen: deze synode stelt de minimumbijdrage eenmalig voor drie jaar vast, te weten 2022-2023 en 2024. Commissie 6 heeft dan in het voorjaar 2024 alle tijd om met de (dan) meest recente cijfers te rekenen om de minimumbijdrage voor te stellen die, na bespreking en goedkeuring in de synode, per 1-1-2025 ingaan;
12. de synode spreekt uit dat benoemingen door deputaatschappen moeten passen binnen de bestaande begroting en niet op termijn mogen leiden tot een hogere minimumbijdrage, tenzij dat vooraf door de generale synode is goedgekeurd.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

7. Solvabiliteitsfactoren

De synode besloot:

1. de minimumbijdragen voor 2021 vast te stellen, zoals verwoord in kolom 4 van de tabel, zie hieronder;
2. deputaatschappen waarvan het vermogen groter is dan hun solvabiliteitsfactor toe te staan daarop in te teren, tot aan hun solvabiliteitsfactor;
3. dat wanneer de reserves gelijk aan of kleiner dan hun solvabiliteitsfactor zijn of worden, deputaatschappen hun beleid dienen aan te passen aan de lagere minimum bijdrage;
4. dat aanpassing van beleid niet mogelijk is (bijv. bij deputaatschappen waarvan het overgrote deel van de minimum bijdrage bestemd is voor salarissen) en dat interen op vermogen dan is toegestaan.

Naam		1	2 0)	3	4	5
Zending		14,25	14,21	12,78	13,04	(83.304)
Evangelisatie		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)
Varenden	1)	1,42	1,42	1,28	1,44	1.424
Diaconaat		4,36	4,35	3,91	3,99	(25.632)
Kerk en Israël		1,67	1,67	1,50	1,53	(9.968)
Kerkjeugd en onderwijs		4,06	4,05	3,64	3,71	(24.208)
Onderlinge bijstand en advies	2)	1,77	1,77	1,58	1,61	(11.392)
Pastoraat gezondheidszorg	3)	1,47	1,47	1,32	1,36	(7.832)
TUA		9,43	9,40	8,46	8,63	(54.824)
Subtotaal					39,02	
Emeritikas	4)	30,88	30,79	30,62	30,88	
Totaal					69,90	

Kolom 1 bevat de voorstellen zoals de commissie die in haar rapport heeft gedaan. Er is een correctie aangebracht voor pastoraat in de gezondheidszorg omdat abusievelijk bij de berekening in april/mei 2020 van niet actuele gegevens is uitgegaan. Het ontstane verschil wordt in 2021 te compenseren door de minimum bijdrage voor 2021 met € 0,01 te verhogen. Zie voetnoot 3, (deze voetnoot vindt u vindt u in deze paragraaf (I. Financiën) bij besluit 5 (Financiële zaken, totaaloverzicht) onder besluitpunt 1). Deze minimumbijdragen zijn gebaseerd op 71.000 leden.

Kolom 2 bevat de omrekening van 71.000 naar 71.200 leden.
Voorbeeld. Zending: $14,25 \times 71.000 : 71.200 = 14,2099719$. Afgerond: 14,21.

Kolom 3 bevat de minimumbijdragen zoals die door de generale synode voor 2020 zijn vastgesteld. Zie kolom 3 in de tabel in rapport 9.21/77, regel 27.

Kolom 4 bevat de minimumbijdragen 2020 maar dan met 2% verhoogd.
Voorbeeld. zending: $12,78 + 2\% (0,2556) + 13,0356$. Afgerond: 13,04.

Kolom 5 bevat de bedragen die deputaatschappen in 2021 minder ontvangen dan ons oorspronkelijke voorstel;
Voorbeeld. Zending: $14,21 - 13,04 = (1,17) \times 71.200 = (83.304)$

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

8. Rapport deputaten financiële zaken

De synode besloot:

1. de handelingen van deputaten goed te keuren;
2. in de traktementenbrief als richtlijn voor de inschaling van oudere predikanten op te nemen: 'Bij aanvang van de ambtsuitoefening zal een predikant beginnen in schaal nul. In een periode van twintig dienstjaren wordt het maximumtraktement bereikt. Indien de ambtsuitoefening van een predikant aanvangt op latere leeftijd kunnen extra periodieken

worden toegekend. Dit geldt bijvoorbeeld als een predikant eerst een ander beroep dan predikant heeft gehad. Wij houden in dat geval rekening met de bijtelling van ambtsjaren op grond van leeftijd, te beginnen bij 27 jaar. Dit betekent dat een kandidaat van 40 jaar dertien dienstjaren meegeteld krijgt.';

3. deputaten emeritikas op te dragen zich te bezinnen op de vraag of de richtlijn, zoals verwoord onder punt 2, gevolgen heeft voor de compensatieregeling (t/m 2026) die de gemeente ontvangt. Bij een beginnende predikant gaat men voor de compensatie uit van nul dienstjaren. Zonder aanpassing betekent dat een extra kostenpost voor de gemeente tot 2026;
4. opnieuw deputaten te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

9. Commissie offervaardigheid

De synode besloot:

1. de commissie offervaardigheid te déchargeren voor haar werkzaamheden maar nog niet op te heffen;
2. deputaten financiële zaken opdracht te geven de verzameling documenten die is ontstaan aan te bieden via hun website, bereikbaar via de huidige link, zonder de noodzaak dit actief bij te houden of te updaten (maar wat uiteraard wel mag gebeuren); tevens om jaarlijks kerkenraden te attenderen op de mogelijkheid om hiervan gebruik te maken;
3. deputaten financiële zaken er met verwijzing naar het geestelijke karakter van de dienst der offeranden bij kerkenraden op te laten aandringen om te komen tot een samenhangend beleid over offervaardigheid, waarbij ze genoemde documenten (in het bijzonder 'handreikingen voor het bepalen van uw strategie') kunnen raadplegen, en daarbij te streven naar een beleid waarin de volgende elementen een rol spelen:
 - a. een reële startnorm voor een bedrag aan offervaardigheid voor de instandhouding van kerk en eredienst is 6% van de genoten netto inkomens in een gezin/pastorale eenheid; dit bedrag door kerkleden in eigen verantwoordelijkheid bij te stellen naar beneden of boven, daarbij wellicht geholpen door een VVB-tabel waarin enige progressie kan worden ingebouwd (hogere inkomens hogere percentages);
 - b. de motivatie voor offervaardigheid hoort primair te zijn gebaseerd op het willen toepassen van bijbelse waarden en normen. Daarnaast is transparantie nodig over het materiële reilen en zeilen van de gemeente, waarbij er inzicht is in de totale begroting voor het kerkelijke werk, in welke begroting dan ook de landelijke minimumbijdrage is verwerkt;
 - c. communicatie over offervaardigheid zal in meerdere vormen plaatsvinden (brieven, kanselmededelingen, presentaties op gemeenteavonden, agenda-onderdeel voor huiskringen, preekonderdelen, et cetera);
 - d. ook de landelijke minimumbijdrage mag worden opgebracht in onderlinge solidariteit binnen de gemeente; daarom is het ongewenst dit apart door te belasten aan de kerkleden, waarmee het idee van 'kerkbelasting' in de hand wordt gewerkt;
4. de commissie offervaardigheid opdracht te geven om:
 - a. een lijst aan te leggen van professionele fondswervers die beschikbaar zijn voor plaatselijke kerkenraden om hen te benaderen voor advies over lokale acties;

- b. zich te oriënteren op de wenselijkheid om een training te laten ontwikkelen ten behoeve van kerkenraden die hun fondswerving willen professionaliseren, en bij positieve indicatie die training ook te realiseren;
5. deputaten landelijk kerkelijk bureau opdracht te geven:
 - a. de lijst met professionele fondswervers actief te beheren (zie 4a);
 - b. de training via hun website aan te bieden (zie 4b);
 - c. met enige regelmaat te communiceren met de kerken over besluit 3 en de resultaten van de opdrachten 5a en 5b;
6. deputaten deputaten Onderlinge bijstand en advies opdracht te geven eenmalig een bedrag van € 15.000 te bestemmen voor ondersteuning van plaatselijke kerken (ook als die nu geen ondersteuning van deputaten Onderlinge bijstand en advies ontvangen) die daarmee fondswerving willen professionaliseren, al of niet met gebruikmaking van de training genoemd bij besluit 4b.

De synode heeft dit besloten op 28 januari 2021.

10. ANBI-status deputaatschappen

De synode besloot:

de lokale kerken en andere rechtspersonen op te dragen jaarlijks aan het Dienstenbureau te laten verklaren dat, ten aanzien van de vereiste ANBI-informatie, intern toezicht en interne controle heeft plaatsgevonden;

De synode heeft dit besloten in de 3e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

11. Quaestoraat generale synode

De synode besloot:

1. de handelingen van de quaestor goed te keuren;
2. de quaestor alsmede alle niet-kashoudende deputaatschappen of commissies décharge te verlenen voor hun financiële beleid en deputaten financiële zaken voor het uitgeoefende toezicht;
3. de quaestor opdracht te geven de penningmeesters van de particuliere synodes mee te delen dat de omslag voor de jaren 2021-2022-2023-2024 is vastgesteld op € 3,34 per lid/dooplid en dat hun wordt verzocht deze omslag voor 1 juli van elk jaar over te maken;
4. de deputaatschappen en commissies waarvoor de quaestor de financiën verzorgt opdracht te geven dat, voor zover dat binnen hun taakstelling mogelijk is, nieuw beleid uitsluitend kan worden overwogen in het kader van het verminderen of afbouwen van bestaand beleid;
5. de quaestor te vragen de werkverdeling met de 2^e quaestor zo in te richten dat de 2^e quaestor, in geval van nood, het werk terstond kan overnemen;
6. de quaestor in overleg met deputaten financiële zaken voor de synode van 2023 een solvabiliteitsfactor te laten bepalen;
7. opnieuw een quaestor en een secundus-quaestor te benoemen.

De synode heeft dit besloten in de 3^e vergaderweek (29 september, 24 en 26 november 2020).

J. Benoemingen

De synode deed de volgende benoemingen:

A. DEPUTAATSCHAPPEN MET PARTICULIER-SYNODALE GEDEPUTEERDEN

1. Theologische Universiteit

1.1. Curatorium

ds. C.J. Droger (primus-secretaris); vacature (secundus-secretaris).

1.2. Raad van toezicht

ds. R.W.J. Soeters (voorzitter); mw. J.M. Kuijper-Rustenburg, Delft; G. Wolters, Kampen; mr. H.M. Oevermans, Bennekom, dr.ir. G. Korevaar, Dordrecht. *Secundi*: mr. J. Bruggeman, Dordrecht; P.J. Klumpenaar RA, Veenendaal; prof.dr.ir. J. Meijer, Hengelo (Ov.),

1.3. Studiefonds

ds. G. Vos (voorzitter); R. Scherrenburg, Soest (secretaris); J. Mauritz, Naarden (penningmeester).

2. Kerk en Israël

ds. A. Brons (eerste secretaris); P.A.J. Pruijssers, Sprang-Capelle (eerste penningmeester); ds. A.D. Fokkema (tweede secretaris); C. Hegi, Middelburg (tweede penningmeester); dr. B.T. Wallet, Amsterdam (adviseur).

3. Buitenlandse zending

ds. A. van der Zwan (voorzitter); ds. E. Everts (secretaris); mw.dr. C. Mazereeuw-van der Duijn Schouten, Opperdoes (penningmeester); ds. A. Hakvoort; mw. E. Hartog- van Halteren, Bunschoten; H. Lukens, Enschede-Oost.

4. Evangelisatie

ds. R.G. den Hertog (voorzitter); ds. J.H. Bonhof, Utrecht; A. Drost, Maarssen; ds. G. Drayer; drs. B. van Keulen, Kampen (penningmeester); mw. C. Schouten, Breda; L. Voorthuizen, Sliedrecht. *Secundi*: ds. J. Bosch, Maastricht; ds. A. Hofland, Emmeloord.

B. GENERALE DEPUTAATSCHAPPEN

5. Emeritikas

ds. N. Vennik (voorzitter); I.L. Stolk, Rotterdam (secretaris); M.N. den Harder, Soest (penningmeester); A.J. de Vuijst, Lochem; drs. I. Bos, Veenendaal; F.F. Risselada, Haringhuizen.

6. Onderlinge bijstand en advies

O. Zuidema, Groningen; G. Noorlandt, Veenendaal (secretaris); A.T. Boogert, Goudriaan; A. Donker, Nieuwland; mw. H.R. Hakvoort-Koelewijn, Bunschoten; G. Wolters, Kampen; E.M. de Graaf, Nunspeet (penningmeester); P. Leeuwensteijn, Sliedrecht; C.W. van Oijen, Emmen.

Secundi: L. van Garderen, Hilversum; E.J. van Genderen, Sliedrecht; C. de Jong, Bunschoten; mw. E.M. Wiegman, Alphen a/d Rijn; C.J. Kok, Nieuwland.

7. Kerk en media

ds. E.J. van der Linde; J.N. Noorlandt, Rhenen.

8. Geestelijke verzorging van de varenden

ds. W. W. Nijdam (voorzitter); M.H. Baan, Dirksland (secretaris); J. Mauritz, Naarden (penningmeester); ds. J. Breman; ds. W.J.A. Ester; W. Mol, Tholen.

9. Geestelijke verzorging van de militairen

A. van Klaarbergen, Zwolle (penningmeester); T. van Limbeek, Ermelo; ds. S. Griffioen (voorzitter); E.E. van Meerendonk, Sliedrecht (secretaris).

10. Kerkjeugd en onderwijs

G.A. Bolink RA, Ede; mw. M.L. Bos-Valkenburg, Veenendaal; mw. M.K. Hoeke, Schoonrewoerd; ds. J. W. Moolhuizen, Hoogeveen; ds. H. Peet, Sliedrecht; ds. J. van Walsem, Leerdam; E. Slagboom, Hendrik Ido Ambacht.

11. Pastoraat in de gezondheidszorg

ds. C. Brouwer; mw. J. Overeem-Prins, Renswoude; L. Stoter, 's Gravendeel; mw. E. Weide, Ede; A. Flipse, Westzaan; ds. C. de Jong.

12. Diaconaat

A. Heijstek, Veenendaal (voorzitter); ds. H. Carlier (penningmeester); ds. A. Jansen; mw. C.I.E. van Valen, Ermelo (secretaris); mw. C.H. Lankhaar, Sleeuwijk; A. Luijer, Hilversum; ds. H.M. Mulder..

13. Redactie De Wekker

ds. A. Versluis (hoofdredacteur); ds. A. Hakvoort (eindredacteur); ds. D.J.T. Hoogenboom; mw. A.T. Peet-Vreman, Sliedrecht; mw. C. Slotboom-Meijers, Rijnsburg; J. Verhoef, Rijnsburg (penningmeester); J.A. Voorthuijzen, Kampen (secretariaat);

14. Redactie Jaarboek

mw. B. Bikker, Leiden; ds. D. Quant; ds. R.W.J. Soeters; *secundus*: ds. H.J. Th. Velema; ds. A. Brons.

15. Kerkorde en kerkrecht

ds. H. van Eeken; ds. H. Peet; mw. M. Renkema-Hoffman, Middelburg; mr. J. C. Tebrugge, Spijkenisse; ds. H.J.Th. Velema; ds. C. Westerink; ds. H. Raveling; prof.dr. H.J. Selderhuis.

16. Contact met de overheid

ds. A. Hakvoort (voorzitter), R. van Walsem, Barneveld (secretaris); ds. C.C. den Hertog; J.P. Tanis, Sliedrecht; H. Bügel, Dronten; M.J.T. Wallet, Apeldoorn.

17. Eenheid gereformeerde belijders

ds. W.J.A. Ester; prof. dr. M. den Heijer (voorzitter); ds. G.R. Procee; T. van Staveren, Barendrecht; ds. A.C. Uitslag; ds. D. van der Zwaag (secretaris); P. van Duijvenbode, Capelle aan de IJssel; S.J. Elenbaas, 's Gravenpolder.

18. Buitenlandse kerken

ds. L.A. den Butter (voorzitter); ds. J.W. Wüllschleger (secretaris); prof.dr. A. Huijgen; ds. W.N. Middelkoop; ds. F.W. van der Rhee; ds. S.P. Roosendaal; ds. P.W.J. van der Toorn.
Secundus: ds. C.H. Legemaate.

19. Vertegenwoordiging van de kerken

ds. J.G. Schenau; ds. P.D.J. Buijs; ds. L.A. den Butter; ds. S.P. Roosendaal.

20. Financiële zaken

O.H. Bouwman, Zwolle (voorzitter); A.W. Donker, Dronten; M. Hoefnagel, Urk; M. Wolters, Nijkerk; mr. P. Raven, Zierikzee. (A. van Veenhuisen, Putten, blijft lid tot vervanging gevonden is).

21. Landelijk kerkelijk bureau

B. van Amerongen, Hooglanderveen (voorzitter); dr.ir. D.J. van Zoelen, Culemborg (secretaris); J.H. Bobeldijk (penningmeester).

22. Kerkelijke archieven

L. van Beveren, Noord-Scharwoude; ds. A. Hakvoort; ds. H.J.Th. Velema; M.N. den Harder, Soest (2^e archivaris); mw. R. Westerveld-Lensink, Aalten; C.M. van Driel, Bennekom; E.C. Bin, Zierikzee.

23. Eredienst

ds. M. Groen; ds. J.J. Lof; ds. C. de Jong; ds. A.A.L. Aalderink; D. Bal, Wageningen; R. Snippe, Emmen; ds. M. Bot.

24. Voortijdige ambtsbeëindiging predikanten

ds. R. Bikker (voorzitter); M.N. den Harder, Soest; mr. M. Morren, Zwolle; ds. M. Oppenhuizen; A.J. van der Wekken, Leerdam.

C. DIVERSEN

25. Quaestoraat van de generale synode

J. Lokhorst, Nunspeet (eerste quaestor); J. Mauritz, Naarden (tweede quaestor).

26. Vertrouwenscommissie predikanten

ds. C. Westerink (voorzitter); L. Stoter, 's-Gravendeel (secretaris); ds. D. Quant; T. van Staveren, Barendrecht. *Secundus*: dr.ir. J.A. Voorthuizen, Kampen.
Adviserende leden: A.K.C. Quist, Tollebeek; mw. H. ter Beek-Westerink, Hierden; A.J. Dorst, Nieuwerkerk aan de IJssel; mw. H.W. den Butter-de Haas, Rijsburg; *Secundus*: vacant

27. Commissie seksueel misbruik

ds. P.J. den Hertog; A. Heijstek, Veenendaal; mw. S. Rustenburg-van de Poppe, Zoetermeer; mw. A.W. Westerveld, Hegenbeitem.

28. Commissie landelijke kerkendag

ds. E. Everts; K.J. Oosterbroek, Houten (secretaresse); L. Sok, Ede; C. van der Elst, Tholen; ds. J. Hoefnagel.

29. Commissie heroriëntatie kerkverband

ds. C. van Atten (voorzitter I); ds. A. Th. van Olst (voorzitter II); J.J. Eberwijn, Zoetermeer; J. Koning, Goes; A.J. de Vuijst, Lochem; J. Mauritz, Naarden; ds. J. Nutma.

30. Commissie offervaardigheid

A.J. de Vuijst, Lochem (voorzitter); P. Brands, Urk; ds. E.J. van der Linde.

31. Taakgroep homoseksualiteit en seksuele relaties

ds. C. Westerink (voorzitter); A. Heijstek, Veenendaal.

32. Taakgroep herindeling classes

ds. P.W.J. van der Toorn; ds. W.J. van Gent; ds. J. Bosch; J. Pijl, 's Gravenzande.

33. Studiecommissie huwelijk en echtscheiding

ds. D.J. Steensma; ds. A.D. Fokkema; ds. J.L. de Jong.

34. Commissie kerkzijn

prof.dr. J.W. Maris (samenroeper); ds. C.C. den Hertog (rapporteur); ds. A. Th. van Olst; mw. T. Boele, ds. L.A. den Butter; ds. A.A. Egas.